a ¶ Tobias ab.h ꝗtidie fac̃ xp̄us
cū mal̃ relictis ad bonoꝝ corda illu/
ſtrāda cōuertit̃ q̄s īuenerit in ſene/
ctute bōa: q꜡ in bonis opib⁹ diu ſtu/
duer̃t: alios āt p̄terit q̄ diu viuētes
nec ꝯſilio ſūt maturi: nec canicie bo
ne actiōis venerādi: ſ꜡ pctōꝝ onere
Eſa.65.d īcurui. vñ Eſa. Puer cētū ānoꝝ mo
riet̃: ꝛ pctōꝛ cētū ānoꝝ maledictus
erit q̄.ſ. diu viuēs animi leuitatē nō
deſerit. b ¶ Sepeliert. Sepultu
ra tobie finē mundi deſignat: q̄ dñs
al's †gentes noſter cū corpe ſuo: qđ ē eccl'ia in re
†Joſ.24.c quiē ītrat: āgel' de ſocietate hoīm cō
gratulātib⁹ ꝛ ſingulos p diūſas mā
ſiōes ꝓ meritoꝝ q̄litate collocātib⁹.
Liber Tobie finit.
Queſtio ¶ Ra. Querit̃ q̄ tpe q̄buſue regi/
bus hiſtoria Judith fuerit: ob h p̄ci/
pue: q꜡ reges qui ibi erāt notati ar/
phaxat ꝛ nabuchodonoſor apud hi
ſtorias aſſyrioꝝ ꝛ medoꝝ ī ordīe re/
gū nō repiūt̃. Apđ aſſyrios ei rex p̄
mus magni noīs Ninus fuit: q̄ in re/
Ninus giōe aſſyrioꝝ Ninū cōdidit: quā ni/
niuē vocāt hebrei: h poſt gētes plu/
rimas Zoroaſtē bactrianoꝝ regē: q̄
al's tiuxta p̄m⁹ magicas īueniſſe artes đ꜡ bello
cecidit ꝛ ip̄e deceſſit. Cui ſuccedens
vxor ſemiramis toti⁹ aſie regna tenu
it: babyloniā īſtaurauit: caputq꜡ aſſy
riȷ̄ regni īſtituit: qđ diu incōcuſſa po
tētia ſtetit. Sꝫ cū arbat⁹ q̄ ꝛ çarbates
p̄fect⁹ medoꝝ natiōe medit' ſardana
pallū regē ſuū babylōie īterfecit: re/
gni nomē ꝛ ſūmā ī medos trāſtulit.
Ita nini ꝛ babylonis regnū in me/
dos trāſlatū qñ apđ latīos prochas
pr̄ Amuliȷ̄ ꝛ Numitoris: au⁹ āt rethe
ſiluie matris romuli regnare cepit.
Partē āt regni tenuere chaldei q̄ ba
byloniā ꝯ medos ſibi vēdicauer̃t: cu
ius ptās apud medos ꝓprietas fuit
apđ chaldeos. Chaldei āt ꝓpt̃ ātiquā
vrb dignitatē nō illā ſuā ſ꜡ ſe illi⁹ ma
luerit dicere: vñ nabuchodonoſor ꝛ
ceteri vſq꜡ ad cyꝝ q̄uis virib⁹ poten
tes ꝛ noīe clari legant̃ in nūero regū
nō habent̃ illuſtriū. Eo āt tpe q̄ aça/
rias q̄ ꝛ oçias ſup duas trib⁹ in hie/
ruſalē regnabat: ꝛ hieroboā fili⁹ ioas
ſup.x.trib⁹ in ſamaria regnū aſſyrio/
rū p arbatū eſt deſtructū atq꜡ ad me/
dos trāſlatū: ꝛ īterī ſine p̄ncipib⁹ res
agebat̃ vſq꜡ ad deiocū regē medorū
q̄ ꝛ bathanā ꝯdidit ciuitatē. In me/
dio āt tpe chaldei p̄ualebāt. Deniq꜡
theglathphalaſar ꝛ ſalmanaſar ꝛ ſē/
nacherib reges aſſyrioꝝ iȷ̄ſdē tēpib⁹
in deos vaſtauer̃t atq꜡ captiuauerūt
añq꜡ deioc⁹ apđ medos regnaret: po
ſtea aūt nabuchodonoſor hieroſoly/
mā vaſtauit. Inuenim⁹ tñ īter arba/
tū ꝛ deiocū aliq̄ꝝ regū medoꝝ intro
ducta ī chronic' noīa vbi refert̃ poſt
arbatū.xxviiȷ̄.annis regnantē ſoſar/
mum annis.xxx.in medis regnaſſe.
poſt eū medirnū annis.xl.cui ſucceſ/
ſit calduceas annis.xxxi.illi Deio/
cus.liiiȷ̄.

Ni.de ly.

pniaꝫ: iō ſūuerſio illa fuit dilata.
poſtea vō niniuite reuerſi fuerūt ad
vitia ꝯſueta: ꝓpt̃ qđ deſtructionē ei⁹
ſteꝝ dixit dñs p Naū ꝓphām: q̄ de/
ſtructio facta ē p chaldeos: ꝛ hāc de/
ſtructionis appropinq̄tionē p̄dixit h
tobias. poſtea vō debellat' chaldeis
p cyrū

Nō ei excidit vbū dñi ꝛ frēs nr̄i q̄ a b
a ¶ viuentiū.
diſpſi ſūt a t̃rā iſrl': reuertēt̃ ad eā.
a ¶ prius. b ¶ multi filiȷ̄ deſerte.
Dis āūt deſ̃ta t̃ra ei⁹ replebit̃: et c d
dom⁹ dei q̄ in ea incēſa ē iteꝝ reedi
ficabit̃: ibiq꜡ reuertent̃ oēs timētes e
deū. Et reliquēt gētes idola ſua ꝛ f
a ¶ eccl'iam.
veniēt in hierl'm ꝛ inhitabūt in ea:
a ¶ id eſt terrenitatis.
ꝛ gaudebūt in ea: oēs †reges terre g
adorātes deum iſrl'. Audite ḡ filiȷ̄
mei p̄rez vr̄m †Seruite dño ī vita/
a ¶ ꝯſulentes alios.
te: ꝛ inq̄ritē vt faciat' q̄ placita ſūt
illi. Et filiȷ̄s vr̄is mādate vt faciāt
iuſticias ꝛ elemoſynas: vt ſint mēo
res dei ꝛ bñdicāt eū ī oī tpe ī vitate
ꝛ ī tota vtute ſua. Nūc ḡ filiȷ̄ audi
te me ꝛ nolite manere h. Sꝫ q̄cūq꜡
a ¶ in mūdo q̄ trāſibit ꝛ ꝯcupiſcētia eius.
die ſepelieritis matrem vr̄aꝫ †circa
me ī vno ſepulchro: ex eo dirigite
a ¶ ītētiōeꝫ cordis. b ¶ reliq̄t' deſideria t̃re
greſſus vr̄os vt exeat' hic: video
na. a ¶ trāſgreſſio mādatoꝝ dei q̄ ip̄i⁹ orb ext̃
minatio ꝛ totius hūani gener' terminabit̃.
eñ q꜡ iniq̄tās ei⁹ finē dabit ei. Fa/ h
a ctū ē āt poſt obitū mr̄is ſue: tobi/ i
as abſceſſit ex niniue cū vxore ſua
ꝛ filiȷ̄s ꝛ filioꝝ filiȷ̄s: ꝛ reuerſus ē ad
ſoceros ſuos. Inuēitq꜡ eos icolu/
a ¶ ad celeſtia deducēs.
mes: ī ſenectute bona: ꝛ cūrā eoꝝ k
a ¶ a ſcl'i dilectōe b ¶ ad p̄petue luc' ꝯtē. diri.
geſſit. Et ip̄e clauſit oclos eoꝝ: ꝛ m
a ¶ de q̄ đ꜡: Tu hereditabis in oīb⁹ gētibus.
oēꝫ hereditatē dom⁹ raguel' ip̄e p/
cepit: viditq꜡ q̄ntā generationē: fi/
a ¶ vñ ꝛ videas filios fil'. tuoꝝ pacē ſup iſrl'.
lios filioꝝ ſuoꝝ. Et cōplet' annis
nonagita ꝛ nouē in timore dñi cuꝫ l
b gaudio ſepelier̃t eū oēs cogna/
a ¶ vna.ſ. generatio p totū orbē q̄rētiū deū. đ
q̄ đ꜡: Generatio rectoꝝ bñ. b ¶ q̄ vita melior:
q̄ ꝯūſatio ſactior q꜡ ī gl'ia dei māere ꝑpetuo.
ti ei⁹: Et oīs generātio ei⁹ in bona
vita et in ſctā ꝯuerſatione ꝑmāſit:
ita vt accepti eēnt tā đo q꜡ hoib⁹: n
a ¶ angel' q̄ꝝ nūero ſum⁹ ſociādi ꝛ in ꝑpetuū
ſupna ſocietate copulādi. b ¶ Bti mites qm̄
ip̄i poſſidebunt terrā. Et: Credo videre bona
domini in terra viuentium.
ꝛ cūnctis habitātibus in terra.
Liber Tobie finit.

Prologus ſācti Hieronymi in
librū Judith incipit.

Apud hebreos liber iu o
dith inter agiographa
legitur: cuius aucto/
ritas ad roborāda il/
la que in contentionē veniunt: mi

a b p cyꝝ regē perſaꝝ fili⁹ ei⁹ cābyſes q̄ ꝛ na G
buchodonoſor dict⁹ ē viuēte adhuc p̄re
cepit regnare ſup regnū aſſyrioꝝ in ciui
tate Niniue: vt h̃ Judith.j. ex q̄ ptꝫ ꝙ
hec ciuitas fuerat interim reedificata.
c d a ¶ Nō ei exci. ver. do.ſ. qñ ē ꝓphe/
tia p̄deſtinatiōis: q̄ ſp īplet̃: q꜡ denūciat
e futuꝝ ꝓut ē in diſpoſitiōe diuīa q̄ ē īmu
f tabil': ꝛ tal' fuit ꝓphetia Naū ꝛ Tobie đ
ſubuerſiōe niniue: qñ vō ē ꝓphetia cō/
minatiōis q̄ denūciat aliqđ futuꝝ ꝓut ē
in cauſis ſcđis.ſ. in merit' ꝛ demerit' ho
minū nō ſp īplet̃: eo ꝙ merita ꝛ demeri
g ta hoīm mutant̃: ꝛ tal' fuit ꝓphetia Jo/
ne q̄ dixit: Adhuc.xl. dies ꝛ niniue ſub/
uertet̃. h em̄ exigebāt niniuitaꝝ pctā: q̄/
bus penitētib⁹ illa ſubuerſio: tūc nō fuit
ſubſecuta. b ¶ Et frēs no. ꝛc. reuer
tent̃. q꜡ oēs q̄ captiuati fuerūt in baby
lone habuer̃t redeūdi licētiā: ꝛ multi de
regno iſrl' q̄ adhuc erāt in regno medo/
rū ꝛ pſaꝝ redier̃t. de ill' vō q̄ erāt vltra
mōtes caſphios: dicūt iudei ꝙ nulli re/
dierūt. c ¶ Dis āt deſer. ter. re. hoī
bus ꝛ aīalib⁹. d ¶ Et dom⁹ dei ꝛc.
reedificabit̃ p çorobabel ꝛ alios đ capti
uitate babylonica redeūtes. e ¶ Ibi/
q꜡ reuer. oēs ti. deū. illi em̄ q̄ nolue/
rūt reuerti de babylōe ibi fuer̃t detēti:
filioꝝ q̄s genuerāt ꝛ poſſeſſionū q̄s acq̄
ſierāt amore: ſicut dictum fuit Eſdre.j.
f ¶ Et relinquēt ꝛc. q꜡ pl'es de gētili/
bus relict' idol' ſuis vener̃t in hierl'm cū
redeūtib⁹ de babylōe: iſta tñ ꝓphetia p
p̄dicationē apl'oꝝ ml'to p̄fecti⁹ fuit īple/
ta: ꝛ de hac videt̃ tobias p̄ncipalit̃ loq̄.
Jō ſūdit̃: g ¶ Et gaudebunt ꝛc. q꜡
ml'ti reges gaudēt in eccl'ia iugo xp̄i ſū/
mittētes colla ſua: ꝛ pleni⁹ īplebit̃ ī fine
mūdi qñ poſt pſecutionē antixp̄i oēs ge
neralit̃ ꝯuertent̃ ad xp̄m: q̄ ē rex oīm fi/
deliū noīe iſrael' deſignatoꝝ. Cetera pa H
tēt ex dict'. h ¶ Factū ē āt. h ꝯñr de/
ſcribit̃ filialis obtemperatio/cum dicit̃:
i ¶ Poſt obitū ꝛc. ſicut p̄cepat ei pr̄.
Cet̃a patēt vſq꜡ ibi: k ¶ Et curā coꝝ
geſ. nā erāt parētes ſui rōne vxoris ſue
q̄ cū eo erat vna caro. l ¶ Et ip̄e clau
ſit ꝛc. mos em̄ tūc erat ꝛ adhuc ē in plu
rib⁹ terris ꝙ oculi mortuoꝝ claudunt̃ p
amicos ꝓpinq̄s: p h ſignātes ꝙ obdor/
miāt ī dño. Cet̃a patēt vſq꜡ ibi: m ¶ Cū
gaudio ſe. cum. ꝓpt̃ finē ei⁹ optimū.
Cetera patent vſq꜡ ibi: n ¶ Et acce/
pti eſ. ꝛc. ſic đ꜡ de btō Sebaſtiāo: de/
cebat em̄ vt quē de⁹ tāta pfuderat gr̄a
ab oīb⁹ amaret̃: ꝛ hoc cedit ad honoreꝫ
dei q̄ dat gr̄am ꝛ gl'iaꝫ. Cui eſt honor ꝛ
gl'ia in ſcl'a ſcl'oꝝ amē.
Poſtilla venerabil' mgr̄i Nicolai đ
Lyra ſup libꝝ Tobie finit.
Incipit expoſitio fr̄is Britonis ordi
nis minoꝝ ſup ꝓlogū Judith.

Apud hebreos liber iu. ꝛc.
Ad euidentiā iſti⁹ ꝓlogi nota
ꝙ dicit magiſter ī hiſtoriȷ̄s ꝙ
hanc hiſtoriā trāſtulit Hieronymus ad
petitioneꝫ paule ꝛ euſtochiȷ̄ de chaldeo
in latinum: hic liber apud chaldeos in/
ter hiſtorias computat̃: ꝛ apud hebreos
inter apocrypha. quod dicit Hierony/
mus in ꝓlogo q̄ ſic inchoat: Uiginti et
duas l'ras ꝛc. ſi ḡ in ꝓlogo ſup Judith
alicubi legit̃ īter agiographa: vitiū ſcri/
ptoris ē ꝛc. Hucuſq꜡ ſūt vba magiſtri.
Iſte ꝓlogus habet quattuor p̄ticulas:
in quarum prima dupliciter oſtendit ꝙ
liber iſte nō eſt autenticus. p̄mo q꜡ apđ
hebreos

G A cus. liiij. poſt eũ regnauit frabates ãnis. xx. deide ſciarſares ſiue diocles ãnis. xxxij. q̄ moriẽs īperiũ Aſtyagi dedit: quẽ cyr⁹ rex ꝑſaꝝ ipi⁹ ex filia nepos regno ꝑuauit: ac regnũ medoꝝ ī ꝑſas trãſtulit q̄ babyloniã vaſtauit: occidẽs balthaſar abnepotẽ nabuchodono. reg. babylõis iuuãte dario (vt teſtat̃ Joſe.) ꝓpꝛio ſuo Aſtyagi filio ãnos etat. lxiiij. habẽte. His regũ ſucceſſiõib⁹ cognit. diligẽs lectoꝛ facili⁹ īdagabit: cui ꝑdictoꝝ regũ maxīe ꝯueniat oꝛdo narrationis. Sʒ euſebi⁹ ī chꝛonic. ſuis aſſerit cãbyſẽ filiũ cyri: q̄ poſt p̄rẽ. xxx. ãnis regnãtẽ viij. ãnis ī ꝑſide regnauit ab hebꝛeis nabuch. vocari ſꝫ q̄ iudith hiſtoꝛia ſcꝓta ſit. Sʒ q̄ iſta hiſtoꝛia dic̃ arphaxat regẽ medoꝝ nõ īuenio quõ regnũ aſſyrioꝝ a medis vaſtatũ atq̄ deſtructũ rurſus ipis medis ꝑualuerit: ſi cãbyſes nabucho. ītelligit̃ niſi foꝛte dicat̃ ꝙ cãbyſes q̄ gẽtes finitimas īpugnaſſe ⁊ egyptũ ſupaſſe dr̃: cũ regnũ aſſyrioꝝ atq̄ ꝑſaꝝ vnũ eẽt: aliquẽ regẽ noĩe arphaxat ī media repugnãtẽ vicerit atq̄ ſuo īperio ſubiugauerit. Ca. I

Myſtice. Arphaxat. Ra. Myſtice: ꝑ arphaxat ſupbi exꝓmũt̃ q̄rũ conat⁹ ⁊ laboꝛ q̄ ꝑ vaſtũ tumoꝛis ⁊ elatiõis agit̃ facile ī ꝑtãtẽ nabuchodonoſoꝛ. i. diaboli cadit: ipſe ẽ eñ rex ſup oẽs filios ſupbie. [Job. 41. d]

b Egbathanis. Que medie ꝓuincie metropol. eſt quã deioc⁹ medoꝝ rex ꝯdidit: ſʒ arphaxat mirabilit̃ amplificauit ſic̃ Daniel ꝓpha ſꝫm Joſephũ ſub dario rege in eadẽ ciuitate medie manſoleũ valde ꝑclarum conſtructũ mira arte poſuit.

Ni. de ly.

B ✻ hebꝛeos ẽ apocryph⁹ q̄d notat̃ in ꝑncipio. ſcd̃o ꝙ apd̃ chaldeos erat coꝛrupt⁹. chaldeo eĩ ſꝫmõe erat ſcꝓt⁹ ſic̃ dr̃ h. ī. cui⁹ coꝛruptio īferi⁹ exꝓmit̃/ cũ dr̃: Multoꝝ codicũ varietatẽ vitioſiſſimã ⁊c̃. In ſcd̃a ꝑte dicit ꝙ Nicena ſynod⁹ hũc autẽticauit ⁊ iõ ad petitionẽ Pauli ⁊ Euſtochij trãſtulit. vñ dicit: Sʒ q̄ hũc librũ ſynod⁹ Nicena ⁊c̃. In tertia ꝑte trãſferẽdi diligẽtiã ſubiũgit. vñ dic̃: Et ſemot. occupatõib⁹ ⁊c̃. vltĩo Judith multiplr̃ cõmẽdat: ⁊ ī ei⁹ cõmẽdatiõe ꝓlogũ t̃minat: ⁊ iſta ꝑs īcipit ibi: Accipite Judith viduã caſtitat. exẽplũ ⁊c̃. Hiſ viſis lr̃e īſiſtam⁹. Quid ſit apocryphũ: ⁊ q̄d agiographũ īuenies. ſ. ī ꝑnci. ꝓlogi ſup Joſue. In ꝓlogo galeato ſcribit̃ ſic: Hic ꝓlog⁹ ſcꝓturaꝝ q̄ſi galeatũ ꝑncipiũ oĩb⁹ libꝛis q̄s de hebꝛeo vertim⁹ ī latinũ ꝯuenire põt: vt ſcire valeam⁹ q̄cq̄d extra hos ẽ īter apocrypha eẽ ponẽdũ: igit̃ ſapĩa q̄ vulgo ſalomõis īſcribit̃ ⁊ ieſu filij ſirach liber ⁊ Judith ⁊ Tobias ⁊ paſtoꝛ ñ ſũt ī canõe. a Inter hi. i. īter hiſtoꝛiales libꝛos. b Synod⁹ ni. ſic ait Iſid. in vi. Ety. Inter ceťa ꝯcilia q̄ttuoꝛ ſcim⁹ eẽ venerabiles ſynodos: q̄ totã ꝑncipalit̃ fidẽ cõplectũt̃: q̄ſi q̄ttuoꝛ euãgelia: vl̃ totidẽ paradiſi flumĩa. Haꝝ ꝑma Nicẽa ſynod⁹. cccxviij. epõꝝ. Cõſtãtĩo auguſto īꝑatoꝛe īꝑante ꝑacta eſt: ī q̄ Arriane ꝑfidie ꝯdẽnat̃ blaſphemia: quã d̃ ineq̄litate ſãcte trinitat. idẽ arri⁹ aſſerebat: ſʒ ꝯſubſtãtialẽ deo p̄ri dei filiũ eãdẽ ſctã ſynod⁹ ꝑ ſymbolũ diffinit. Scd̃a ſynod⁹. cl. patruʒ ſub Theodoſio ſenioꝛe ꝯſtãtinopoli ꝯgregata ẽ: q̄ Macedoniũ ſpm̃ſctm̃ deũ eẽ negãtẽ ꝯdẽnãs ꝯſubſtãtialẽ p̄ri ⁊ filio ſpm̃ſctm̃ demõſtrauit: dãs ſymboli foꝛmã quã tota grecoꝝ ⁊ latioꝝ eccleſia ꝯfitet̃ ⁊ ꝑdicat. Tertia ſynod⁹ epheſina. cc. epõꝝ ſub iunioꝛe theodoſio auguſto edita: q̄ Neſtoꝛiũ duas ꝑſonas ī xp̄o aſſerẽtẽ iuſto anathemate ꝯdẽnauit: oñdẽs mãere ī duab⁹ naturis. vnã dñi nr̃i ieſu xp̄i ꝑſonã. Quarta ſynod⁹ chalcedonẽſis. dcxxx. ſacerdotũ ſub marciano vl̃ maximiano: ꝑncipe habita ẽ: ī q̄ Eutichiũ ꝯſtãtinopolitanũ abbatẽ ꝟbi dei ⁊ carnis vnã naturã ꝓnũciãtẽ: ⁊ ei⁹ defenſoꝛẽ dioſcoꝝ quõdã alexãdrie epm̃: ⁊ ipm̃ rurſus neſtoꝛiũ cũ reliq̄s heretic. vna patꝝ ſnĩa ꝯdẽnauit: ꝑdicãs eadẽ ſynod⁹ xp̄m dñm ſic natũ d̃ ꝟgĩe: vt ī eo ſubſtãtiã diuine

[Quattuoꝛ ꝯcilia]

nus idonea iudicatur. Chaldeo tñ ſermõe ꝯſcꝓtus: inter hiſtoꝛias cõputat̃. Sʒ q̄ hũc librꝝ ſynod⁹ Nicena ī nũero ſctãꝝ ſcripturaꝝ legit̃ cõputaſſe: acq̄eui poſtulatiõi vr̃e: imo exactiõi: et ſepoſit. occupatiõib⁹ q̄b⁹ vehemẽt̃ artabar: huic vnã lucubratiũculã dedi: mag. ſenſũ e ſenſu q̄ ex ꝟbo ꝟbũ trãſferẽs. Multoꝝ codicũ varietatẽ vitioſiſſimam ãputaui: ſola ea q̄ intelligẽtia integra ī ꝟbis chaldeis iuenire potui: latis expꝛ̃ſſi. Accipite iudith viduã/ caſtitat. exẽplũ/ ⁊ triũphali laude ꝑpetuis eã ꝑcõijs declarate. Hãc ei ñ ſolũ femis: ſʒ ⁊ viris imitabilẽ dedit: q̄ caſtitat. ei⁹ remuneratoꝛ ꝟtutẽ talẽ tribuit: vt iuictũ oĩb⁹ hoĩb⁹ viceret: inſupabilẽ ſuparet. Finit ꝓlog⁹.

Incipit liber Judith: q̄ nõ eſt ī canone. Ca. I

a ¶ ſuperbi.

Arphaxat itaq̄ [k]

a ¶ q̄ tꝑe hiſtoꝛia iudith ꝑnotat̃.

rex medoꝛũ: ſub [l]

a ¶ ſupbi eñ ſup oẽs eſſe cupiũt.

iugauerat multas gẽtes impꝛio

a ¶ amplificauit deiocus eñ cõdidit.

ſuo: ⁊ ipẽ edificauit ciuitatẽ potẽtiſſimã quã appellauit egba- [m] [n]

diuĩe ⁊ hũane ꝯfiteamur nature. Synod⁹ ãt ex greco ĩťꝑtat̃ comitat⁹ vel cet⁹: hucuſq̄ ꝟba ſũt Iſid. a ſyn q̄d ẽ con ⁊ odus q̄d ẽ materia dr̃ ſynod⁹. i. ꝯuẽt⁹ cet⁹ comitat⁹: ꝯgregatio ⁊ ꝓpꝛie ſenũ vl̃ ꝑſbyteroꝝ quã ſolẽt facere epi: q̄d ãt dr̃ ſynod⁹ q̄ſi ſine nodo: ſꝫm illũ ꝟſiculũ: De ſctã ſynodo redeũt burſe ſine nodo: poti⁹ eſt etymologia q̄ꝫ deriuatio. Nicena dr̃ a Nicena ciuitate ſic̃ ꝯſtãtinopolitana a ꝯſtãtinopoli: epheſina ab epheſo. chaldceonẽſis a chaldedonia. [Verſus de ſynodo]

c Acq̄eui po. vr̃e. o Paula ⁊ euſtochiũ: d̃ his ſat. īuenies. ſ. in ꝓlogo ſup Joſue ꝟſus finẽ. d Exactiõi. i. īſtãti petitiõi. Nota ꝗ̃ dr̃am īter poſtulationẽ ⁊ exactiõeʒ. Poſtulatio eñ ẽ cũ q̄s petit ſimplr̃. Exactio ãt ẽ cũ q̄s petit īpoꝛtune aut inſtãter. e Et ſepo. i. dimiſſis ⁊ a me ſeꝑat. q̄ſi ſeoꝛſũ poſit.: a ſepono ſeponis q̄d ẽ ſeꝑare vl̃ ſeoꝛſũ ponẽ. [Dr̃ia inter poſtulationẽ et exactionẽ] f Vnã lu. i. vnã modicã vigiliã vnius noct. Nota ꝙ ꝗ̃ lucubꝛũ dr̃ modicũ lumẽ vl̃ modic⁹ ignis: ſic̃ fit ex crucibolo vel q̄cũq̄ alio ⁊ fit ī vmbꝛa. vñ dr̃ lucubꝛũ: eo ꝙ luceat ī vmbꝛa: ⁊ hec lucubꝛa idẽ: vñ lucubꝛo bꝛas dr̃ vigilare: ⁊ ꝓpꝛie lucubꝛare ẽ vigilare ad lucubꝛũ. i. ad lucernã ī nocte. Itẽ lucubꝛare dr̃ paꝝ lucere. vñ ꝗ̃ lucubꝛatio a q̄ hec lucubꝛatiũcula diminutiuũ. [Nota] g Ex ver. ver. ꝓpter vitioſos codices: ꝓpt̃ varias ⁊ coꝛruptas editões. h Intelligẽtiã ī. i. īcoꝛrupta. i Vt iui. oĩb⁹ ho. vi. i. holofernẽ ꝑ quẽ d̃ſignat̃ diabol⁹. holofernes eñ etymologicat̃ oĩb⁹ ferens necẽ ab olõ q̄d ẽ totũ: ⁊ fero fers ⁊ nec. necẽ a nece. Finit expoſitio iſtius ꝓlogi. Poſtilla venerabil. mgr̃i Nicolai d̃ lyra ſup Judith īcipit.

Arphaxat ita Ca. I q̄ꝫ. Poſt hiſtoꝛias ſuſanne bel. ⁊ dracõis q̄ ꝯtigerũt captiuitat. tꝑe: vt. ſ. dictũ ẽ: ſeq̄t̃ hiſtoꝛia libꝛi Judith q̄ ꝯtigit tꝑe cãbiſis filij cyri ſꝫm hiſtoꝛiogꝛ̃phos ⁊ doctores nr̃os: d̃ q̄ ꝯſtat ꝙ regnauit poſt p̄rẽ. ⁊ ꝑ ꝯñs p⁹ captiuitat. babylõice relaxationẽ. nã cyr⁹ dedit licẽtiã hebꝛeis redeũdi. In ꝗ̃ igit̃ libꝛo deſcribit̃ libatio iſrl̃ a ꝑſecutiõe holofernis: ⁊ diuidit̃ ī tres ꝑtes. nã ꝑmo deſcribit̃ hui⁹ ꝑſecutiõis occaſio. ſcd̃o ipã ꝑſecutio. ca. v. ťtio ꝑplĩ libatio. ca. viij. ꝑma adhuc ī duas: q̄ ꝑmo põit̃ occaſio ꝑſecutiõis multaꝝ gẽtiũ generalr̃. ſcd̃o filioꝝ iſrl̃ ſpãliter. iiij. ca. Circa ꝑmũ ponit̃ duplex occaſio. ſcd̃a ibi: Nũc exaltatũ ẽ. Circa ꝑmũ ſciẽdũ ꝙ regnũ aſſyrioꝝ īcepit ab antiq̄ belo: cui⁹ fili⁹ nin⁹ ꝯdidit niniuẽ ciuitatẽ magnã ex noĩe ſuo appellãs eã. ⁊ ꝗ̃ ipiũ durauit vſq̄ ad ſardinapalũ incluſiue: quẽ īterfec̃ arbat⁹ ꝑfect⁹ medoꝝ ⁊ regnauit ꝓ eo ⁊ trãſtulit regnũ ad medos: ⁊ ſic ꝑmãſit vſq̄ ad Aſtyagẽ: ex cui⁹ filia oꝛt⁹ fuit cyr⁹ rex ꝑſaꝝ: q̄ iuuãte dario auunculo ſuo vicit balthaſar regẽ babylonis. Dañ. v. ⁊ moꝛtuo dario tenuit monarchiã: cui ſucceſſit cãbyſes fili⁹ ei⁹ q̄ alio noĩe dict⁹ ẽ nabuch. ſecũd⁹ q̄ ſic̃ ꝑm⁹ tẽplũ deſtruxit: ſic iſte reedificationẽ ei⁹ īpedinit vt dictũ ẽ. j. Eſdre. iiij. ꝗ̃ aũt cãbyſes adhuc viuẽte p̄re regnauit ſuꝑ aſſyrios in niniue: poſt moꝛtẽ ꝟo p̄ris voluit monarchiã tenere: ſʒ eꝯ q̄dã med⁹ arphaxat noĩe voluit apd̃ medos regnare ꝓpt̃ q̄d īter ipm̃ ⁊ cãbyſem diſſenſio fuit oꝛta q̄ fuit ſequẽtiũ occaſio ꝑma. Circa quaʒ ꝑmo ponit̃ hui⁹ arphaxat eleuatio. ſcd̃o ei⁹ debellatio/ ibi: Anno igit̃. xij. Circa ꝑmũ dr̃: k Arphaxat itaq̄. volẽs regnare ꝑ violẽtiã. l Subiugauerat mul. gẽ. ꝑ bellatoꝛes ſibi adherẽtes. m Et ipe edi. ad munimẽtũ ſui ꝯ cãbyſẽ. n Quã ap. eg. q̄d nomẽ ĩťꝑtat̃ ſolẽne mãdatũ: eo ꝙ ad ei⁹ edificiũ gentes ſibi ſubiectas ✻ cõpulit ꝑ [Diuiſio]

Moꝛaliter. k Arphaxat itaq̄ rex ⁊c̃. Per iſtuʒ qui multas gentes ſupauerat: ⁊ ciuitatẽ foꝛtẽ edificauerat: ⁊ de hoc gloꝛiabat̃ hoc attribuens ꝓpꝛie poteſtati: ꝓpter q̄d debellatus fuit a nabuchodonoſoꝛ rege: ſicut ſubdit̃: [Moꝛaliter]

✻ Anno igi

K te poſuit: ꝙ ꝗcūqȝ die cernit̃ eadē ↄſtructum putat̃: q꜠ ſic pul
E chritudo noua ⁊ materia ſolida. Ibi vſqȝ hodie reges perſaꝝ
atqȝ medoꝝ ſepeliunt̃: ⁊ cui hec cura cōmittit̃ ſacerdos iude⁹
Pſ.19.b. eſt. a ¶ In glīa q̄. Hi in currib⁹: ⁊ hi in eq̄s ⁊c. Sȝ de⁹ cur
2.Co.10.d. rū pharaōis ⁊ exercitū ei⁹ ꝓiecit in mare: ꝗ q̄ glīat̃ ī dn̄o glo
riet̃. b ¶ In cāpo mag. Noīb⁹ locoꝝ
notant̃ regiōes gētiū. Sic em̄ coſmog
phi ſcribūt a flumie indo qui ē ab oriēte
vſqȝ tigrim q̄ ab occaſu. He regiones
ſūt aracuſia: parthia: aſſyria: pſida: ⁊ me
dia: ⁊ mōtuoſe ⁊ aſpe. A ſeptētriōe h̄nt
caucaſum montē. A meridie mare rubꝛū
⁊ ſinū perſicū. In medio ſui flumina p̄ci
pua idaſpē ⁊ ardinū. In his em̄ ſūt gen
tes.xxij. ſȝ generalit̃ d꜠ ꝑthia ſepe ⁊ me
meſopotamia dia a tigri vſqȝ euphꝛaten. Meſopota
mia ē incipiēs a ſeptētrione int̃ montem
thauꝝ ⁊ caucaſum: cui a meridie ſuccedit
babylonia: deīde chaldea: nouiſſime ara
bia: q̄ int̃ pſicū ⁊ arabicū: anguſto terre
tractu oriētē ꝟſus extēdit̃. In his ſūt gē
tes.xxij. Sicqȝ factū ē vt duo potētiſſima
regna int̃ ſe cōfligētia plīmas agētes ex
ↄfinijs cōpararent ⁊ demū victorias ad
chaldeos vl' aſſyrioſ ↄceſſerīt. c ¶ Tūc
exaltatū ē regnū. Cū diabol⁹ ꝑditorū
multitudinē ſue volūtati ſubijcit: eleuat̃
cor ei⁹ ꝓprie illud aſſignās ꝟtuti nō diui
ne ꝑmiſſiōi: ⁊ eo mag᷑ ardeſcit ad plīmo
rū ꝑditoꝝ deſtructionē q̄ ſe videt q̄buſdā
p̄ualere ꝑ prauā ſuggeſtionē. vn̄ ſequit̃:
d ¶ Et miſit ad oēs q̄ ha. Diabolus
ꝑ diuerſas ꝓuincias legatos mittit cum
turbā malignoꝝ ſpirituū ad ſeducendas
gētes ꝑ totū orbē diſꝑgit nec ꝑcit digni
tati nec honori: oēs ad gehennā trahere
f cupit ⁊ facere filios ꝑditiōis: fideles q̄ȝ
eſſe ſecuros nō patit̃: q̄ ꝑ hierl'm ⁊ iorda
nis nomē ſignificant̃: nec ſat᷑ ē ei ethni
cos abſorbere niſi etiā xp̄ianos poſſit de
Job.40.c uorare. vn̄ Job: Abſorbebit fluuiū ⁊ nō
mirabit̃: ⁊ hȝ fiduciā ꝙ influat iordanis
Abac.1.d in os ei⁹. Et iteꝝ: Eſce ei⁹ electe. ſȝ ꝗuis
multos ſuꝑet a multis contempnit̃. vn
de: Oēs vno animo ↄdixerunt ⁊c.

thanis. Ex lapidib⁹ q̄drātis ⁊ ſectis fecit muros ei⁹ in altitudine cubitoꝝ ſeptuagita: ⁊ in latitudie cubitoꝝ trigita. Turres vo ei⁹ poſuit ī altitudie cubitorū cētū. Per q̄drūȝ vo earū lat⁹ vtrūqȝ vicenorū pedū ſpatio tēdebat̃: poſuitqȝ portas ei⁹ in altitudie turriū. Et gl'iabat̃ q̄ſi potēs ī potētiā exercit⁹ ſui: ⁊ ī glīa q̄drigaꝝ ſuarū. Anno igit̃ duodecio regni ſui nabuchodonoſor rex aſſyrioꝝ q̄ regnauit in niniue ciuitate magna: pugnauit cōtra arphaxat: et obtinuit eū in cāpo magno: q̄ appellat̃ ragau circa euphꝛaten ⁊ tigrim ⁊ iadaſan in cāpo erioch regis elicorū. Tūc exaltatū ē regnū nabuchodonoſor ⁊ cor ei⁹ eleuatū ē. Et miſit ad oēs q̄ habitabāt in cilicia ⁊ damaſco ⁊ libano: ⁊ ad gētes q̄ ſunt in carmelo ⁊ cedar: ⁊ inhabitātes galileā: in cāpo magno eſdrelō: et ad omnes q̄ erāt in ſamaria ⁊ trans flumē iordanē vſqȝ hieruſalē: ⁊ oēȝ terrā ieſſe q̄uſqȝ ꝑueniat̃ ad mōteſ ethiopię. Ad hos oēs miſit nuncios nabuchodonoſor rex aſſyrioꝝ: qui oēs vno animo cōtradixerūt:

a ¶ fortitudo. b ¶ ſtabilibus: oē em̄ quadratū eſt ſtabile.
a ¶ pulchꝛitudo in lōgitudie. Lxx. em̄ omē q̄dratū ſtabile: vt fort᷑: vt pulchꝛa vt inexpugnabilis eſſet.
a ¶ magnitudo.
a ¶ ex hoc ope. b ¶ nō vere: q꜠ ſolus deus potēs ſicut ſolus bonus.
a ¶ nō dei a quo oīs ptās. ¶ nō dei: ſunt eni q̄drige dei: de q̄bus d꜠: Quadrigas aminadab. Et alibi: Quadrige ſalomonis. de quibus dicit̃ in Cāticis.
a ¶ quē alij cābiſen putāt. ¶ diabolus.
b ¶ demonū. aſſyria em̄ dirigēs vel coarguēs. a ¶ fort᷑ armat⁹ cuſtodit atriū.
¶ turbā malignoꝝ ſpirituū.
a ¶ nec fideles q̄etos eſſe patit̃.

Ni. de ly. G Nūc īdigna
* cōpulit ꝑ ſolēne mādatū: ⁊ q꜠ fecit eā
metropoli: ⁊ ſic ex ea deriuabant̃ māda
ta regis ad alia loca a ¶ Ex lapidib⁹
q̄drat᷑. ad ciuitat᷑ fortitudinē. b ¶ Et
ſectis. ad ei⁹ pulchꝛitudinē. c ¶ In al
titudie cubitoꝝ ſeptua. in q̄ apparet
fortitudo ciuitat᷑ maxīa. d ¶ Turres
vo ei⁹. q̄ erāt diſpoſite ꝑ muꝝ. e ¶ Po
ſuit in alti. cubi. cē. ⁊ ſic excedebāt alti
tudinē muroꝝ. xxx. cubit᷑. f ¶ Per qua
drū vo eaꝝ lat⁹ vtrūqȝ ⁊c. Erāt autē
iſte turres q̄drate ad āgulos eq̄les ⁊ vl
tra muꝝ ciuitat᷑ ꝓtēdebant̃ extra ꝑ ſpa
ciū vigīti pedū ⁊ tm̄ ex oppoſito ītra mu
rū. g ¶ Poſuitqȝ portas ei⁹. i. ciuita
tis. h ¶ In altitudie tur. i. iuxta tur
riū altitudinē. ex vtraqȝ em̄ ꝑte cuiuſlibet
porte erāt turres edificate altiores ceter᷑
turrib⁹ ad facili⁹ ꝓhibēdū acceſſū ad por
tas. i ¶ Et gl'iabat̃ q̄ſi potēs. ſingu
larit̃. k ¶ In potētia exer. ſui. i. bel
latoꝝ ſuoꝝ. l ¶ Et in glīa q̄dri. ſua. i.
curruū ſuoꝝ. nā antiq̄t⁹ in currib⁹ pugna
bāt: vt habet̃ in libris Joſue: Judicū ⁊ etiā Regū. m ¶ An
no igit̃. Hic ↄñr deſcribit̃ hui⁹ arphaxat debellatio/ cuȝ d꜠:
Anno igit̃ duodecio regni ſui nabucho. ⁊c. Hic ānuſ
duodecim⁹ nō refert̃ ad tp̄s regni arphaxat: ſed ad tp̄s regni
cābiſis q̄ d꜠ h̄ nabuchodonoſor rōne ſup̄dicta: ſic patebit. j. in
p̄nci. ca. ij. Sȝ ↄ h̄ videt̃: q꜠ cābiſes regnauit tm̄ octo ānis: ſic
dixi, ſ. in ep̄la Hieremie ⁊ in daniele: ⁊ plib⁹ alijs loc᷑. Dicē
dū ꝙ ibi nūerant̃ tm̄ āni q̄b⁹ regnauit poſt mortē p̄ris: h̄ āt in
cipit nūeratio a tēpe q̄ cepit regnare ſuꝑ aſſyrios in niniue vi G
uēte adhuc p̄re. n ¶ Pugnauit ↄ arphaxat ⁊ ob. eū. i.
totalit̃ debellauit. o ¶ In cāpo magno. ⁊ ſic erat loc⁹ aptuſ
ad capiēdū tātos exercit⁹. p ¶ Circa euphꝛatē. i. iuxͣ: ſic To
bie vlti. d꜠: Sȝ q̄cūqȝ die ſepelierit᷑ m̄rē ȝ vr̄aȝ circa me. i. iuxta
me. q ¶ In cāpo erioch reg᷑ elico
rū. Erat āt iſte q̄dā regulus in cui⁹ terra
cōuenerūt duo reges magni ad pugnan
dū. r ¶ Tūc exaltatū. Hic ↄñr ponit̃ Diuiſio
general᷑ ꝑſecutiōis occaſio ſc'da. ⁊ ſc'do ſ'b
dit̃ ꝑſecutio ip̄a: ca. ij. Circa primū dicit̃:
Tūc exaltatū ē regnū nabuchodo
noſor. ex illa notabili victoria. s ¶ Et
cor ei⁹ eleuatū ē. in ſuꝑbiā: ꝓpt̃ q̄d vo
luit dilatare ſuā potētiā. iō ſ'bdit̃: t ¶ Et
miſit ⁊c. in cilicia ⁊ damaſco. que eſt
metropolis ſyrie: Eſa. vij. b. Caput ſyrie
damaſcus. v ¶ Et libano. q̄ eſt in cōfi
nio terre ſc̄tē ⁊c. x ¶ Quouſqȝ ꝑue
niat̃ ad mōtes ethiopie. q̄ ſunt in oc
cidētali ꝑte. volebat em̄ dilatare ſuā mo
narchiam ab oriēte vſqȝ in occidentem.
y ¶ Ad hos oēs miſit nuncios na
buchodonoſor. vt ſe ſubijcerēt illi vo
lūtarie. z ¶ Qui oēs vno aio ↄdixe
runt. nolentes ei ſubijci. Sed cōtra hoc
* videt̃ ꝙ ha
* m ¶ Anno igit̃ duodecio regni Moralit
ſui nabuchodonoſor rex aſſyriorū
⁊c. Significat̃ ꝙ q̄ plures tēptatiōes di
aboli ſuꝑauit: ⁊ etiā edificiū bonoꝝ opeꝝ
fecit: de q̄bus inſtigāte diabolo ꝑ ſuꝑbiā
intumeſcit: ⁊ ſic a diabolo qui ꝑ nabucho
donoſor ſignificat̃ debellat̃: ⁊ ſic victoria
qua temptatiōes diaboli p̄us ſuꝑaue
rat vertit̃ in luctum: ſicut dicit̃. ij. Regū
xix. a. Et verſa eſt victoria in die illa in lu
ctum. vnde dicit Bern̄. ſuꝑ Miſſus eſt:
Quid dicis virgo ſuꝑba: expedit tibi ma H
gis virginē nō eſſe q̄ de virginitate inſo
leſcere. Et Luce. xviij. c. dicit ſaluator de
phariſeo de ſuis opibus gloriāte: ⁊ publi
cano ſua pctā cōfitente: Deſcēdit hic iuſti
ficatus ab illo. i. publicanus mag᷑ q̄ pha
riſeus. r ¶ Tūc exaltatū eſt regnū
nabuchodonoſor ⁊ cor eius eleua
tum eſt. Quia diabolus magis gloriat̃
de deiectiōe vnius q̄ multa fecerat bona
q̄ multoꝝ mediocriter viuentiū. vnde re
fert Gregoriuſ. iij. dialogoꝝ. ꝙ q̄dā iude
us de ꝑtibus cāpanie ibat romā: q̄ ad fū
danū cliuū ꝑuenīēs ⁊ nox ſuꝑueniret in
trauit quoddā tēplū appollinis non h̄ns
locū aliū ad declinādū: q̄ ꝑtimeſcēs licet
fidē chꝛiſti nō haberet: ſigno tamē crucis
ſe muniuit. media vero nocte ꝑuigil iacēs
vidit turbam maloꝝ ſpirituū vni princi
pali obſequentiū. ⁊ cum inquireret quid
mali ſinguli feciſſent: vnus in medio ꝓſi
lūt: dicens ſe andream fundane ciuitatis
ep̄m de quadā ſanctimōiali in ſuo epiſco
patu manentē intantū temptaſſe ꝙ de ip
ſa turpia cogitaret: ⁊ veſpere p̄cedēti ad
hoc eum induxiſſe ꝙ blandiēs eā in tergo
palma ꝑcuſſerat: ⁊ tūc ille malignus qui
ꝑerat incepit eā laudare ⁊ dicere ꝙ ꝑfice
ret q̄d inceperat. nā ex hoc inter ceteros
palmā victorie obtineret. t ¶ Et miſit
ad omnes qui habitabat in cilicia
⁊ damaſco ⁊c. Quia quādo malignus
ſpiritus aliquē ſanctitatis excellentie deiecit: ſperat multos ali
os ſibi ſubijcere: ꝓpter q̄d de ip̄o dicit̃ Job. xl. c. Abſorbebit
fluuium ⁊ nō mirabit̃: ⁊ habet fiduciā ꝙ influat iordanis in os
eius. z ¶ Qui omnes vno animo cōtradixerunt ⁊c.
Multi em̄ ſunt boni q̄ reſiſtūt demoni: ⁊ p̄nt omnes dici ꝑ fi
gurā hyꝑbole. ſicut aliq̄n dicit̃ tota ciuitas vadit ad tale ſpecta
culum: ad deſignandū multitudinē euntiū: licet aliq̄n nō ſit q̄r
ta vel ſexta pars ciuitatis.

B a ¶ Tūc indigna. Diabolus ꝓpria ſupbia excecat⁹ cū det
A ſibi imperiū toti⁹ orbis cōtēdēs vt abſtractos a cultu pietatis
cōſortes ſuos faciat īpietatis ꝗ de potētia regni exultās/ait:
Esa.14.d. Aſcēdā in celū ꝛ ponā ſedem meā in aquilonē ꝛ ſilis e.al. Et
Matth.iiij.d. Hec oīa tibi dabo ſi cadēs adoraueris me.
Anno tertiodecimo ꝛc. b ¶ Tūc ho. ¶ Ca.II
voca. ꝛc. Holofernes ille ꝑncipes gētiū q eccliaȝ
pſecuti ſūt ſignificat:aut antichriſtū pditiōis filiū in
quē tot⁹ ſathanas ītroibit vt faciat
ꝗ nō fecerūt pr̄es ſui:ꝛ deū patruȝ
ſuoꝝ nō reputabit ꝗ aduerſus oīa
regna cōſurget:ꝛ veniet ī multitu/
dine magna:vt cōterat ꝛ īterficiat
ꝛ tabernaculū ſuū ſup mōtē īclytū
ꝛ ſanctū ponat vbi diuinit⁹ ꝯtrit⁹
corruet:hec ē beſtia cui iuxta Apo
cal.draco ꝟtutē ſuā ꝛ potētiā dabit
vt oēs adorāt draconē:ꝗ beſtie ta/
lē dedit ptātē. c ¶ Tūcq ptran/
ſiſſet ꝛc. Rab. Per diuerſas ꝓ/
uincias ꝛ noīa locoꝝ ꝗ in hiſtoria
continent̄:pſonaꝝ diſtinctiones ꝛ
graduum ꝛ dignitatum deſignan/
tur: ex quibus omnibus diabo/

Ni.de ly. ❧ lus vēdi

✻ videt̄ q habet̄.i. Eſdre.iiij.ſ.
q habitātes in ſamaria erāt nati ď
regno aſſyrioꝝ ꝛ obediētes illi re/
gi:h aūt inter ciuitates rebellātes
ponit̄ ſamaria:ꝓpt̄ h ꝛ multa alia
ꝗ non vident̄ ſcripturis canonicis
bn̄ cōſonare:liber iſte apud hebre/
os hr̄ tanq oīno apocryphus:pōt
tn̄ ad hoc dici q ſamaria aliqn̄ acci
B pit̄ ſtricte ꝓ ciuitate illa ꝗ fuit me/
tropolis ī regno decē tribuū: ꝛ lo/
cis ei ꝓpinqs: in ꝗbus habitabāt
gētiles dicti:aliqn̄ magis large ꝓ
toto regno decē tribuū:eo q illa ci
uitas erat metropolis:ꝛ ſic accipit̄
hic:q2 ī ptib⁹ a ciuitate remotis re
dierūt aliq fugitiui de iſrl̄ ibidē ha/
bitātes.ſ.in ſamaria extēſo nomīe
dicta. a ¶ Et remiſerunt eos
vacuos.munerib⁹ ꝛ tributis.
b ¶ Tūc indignat⁹ na.q2 p̄ ſup
bia putabat oēs gētes illas ei⁹ obe
dire mādat⁹ ſine ꝯtradictione.
c ¶ Jurauit p thronū ꝛ re. ſu/
um.ad maiorē aſſertionem.
d ¶ Q defenderet ſe de oīb⁹
re.his.min⁹ dicēdo plus ſignat.
Q defende.ſe.i.inuaderet oēs
regiōes illas:ꝛ eſt qdā figura que
liptote vocat̄. ¶ Ca.II

Anno tertiodeci. Po/
ſitis occaſionib⁹ pſecutio
nis gētiū multaꝝ. h ꝯn̄r
deſcribit̄ pſecutio ipſarū:ꝛ diuidit̄
Diuiſio in duas ptes: q2 primo ponit̄ hec
pſecutio.ſcd̄o multoꝝ hūiliatio.ca.
iiij.prima adhuc in duas: q2 primo
ponit̄ diſpoſitio exercit⁹.ſcd̄o ipi⁹
ꝓgreſſus/ibi:Et ꝓfect⁹ eſt. prima
adhuc ī duaſ:q2 p̄mo ponit̄ p̄ceptū
regis.ſcd̄o obedientia ducis/ ibi:
Tūc holofernes. Circa primū no/
tat̄ tp̄s/cū dr̄: e ¶ Anno tertio
decimo nabu.ex hoc ptȝ veꝝ qd̄
p̄dictū ē.ſ.q annus.xij. erat regni
nabuchodonoſor.nā anno duode/
cimo habuit victoriā ex q̄ eleuatus
miſit nūcios ad dilatandū ſuā po/
tētiā qbus repulſis poſuit ſe anno
xiij.ad h obtinēdū p violētiā.
f ¶ Viceſima ꝛ ſecū. die mē.
primi:q eſt martius apud hebre/
os:ſicut

os:ſicut plenk⁹ declaraui Geñ.vij.et Exo.xij.finis eñi huius C
mēſis in quo ē principiū veris eſt tēpus aptū ad diſponēduȝ
de bellis maxime in terris calidis:cuiuſmodi ſunt p̄noīate.
g ¶ Factū ē verbū.i.diuulgatū. h ¶ Ut defen.ſe. ex/
ponat vt ſupra. i ¶ Vocauitq ad ſe oēs ma.natu ꝛc.
vt melius fieret ꝓſecutio negotij inchoati de eorū cōſenſu.
k ¶ Et ha.cū eis myſteriū:id ē ſecretū. l ¶ Cōſilij ſui.
tractādo cū eis de hoc qd̄ cogitauerat. Cetera patēt vſq ibi:
m ¶ Vocauit nabucho.rex ho
loferne ꝛc.vt rex ad cuſtodiam re/
gni remaneret:ꝛ holofernes ad ei⁹
dilatationē ꝓcederet. n ¶ Egre/
dere aduerſus oē regnū occi.
Oēs ei terre ſupradicte erāt ad pla
gā occidentalē reſpectu regni aſſyri
orū. o ¶ Et cō.eos p̄cipue ꝛc.li
cet eñi oēs renuiſſent dare tributū:
aliqui tñ fecerāt ſpecialē cōtēptū eij
ciendo nūcios nabuchodonoſor ſi/
ne honore vt p̄dictū eſt.ſ.cū vitupe/
rio:q2 minus dicendo plus ſignat.
p ¶ Tunc holofernes vocauit
duces. Hic cōſequēter ponit̄ obe/
dientia ducis/cū dicit̄: Tunc ho/
lofernes vocauit duces ꝛc.i.il
los qui eſſent neceſſarij ad regimē
exercitus ſub eo. q ¶ Et dinume
rauit viros in expeditiōe ꝛc.ꝓ
tanto negocio neceſſarios.
r ¶ Cētū vigi.mili.pe.pugna/
toꝝ.nā in peditib⁹ cōſiſtit robur ex/
ercit⁹:vt dicit Vegetius libro de re Vegetius
militari. s ¶ Et equites ſagit.
ꝛc.equites eñi tūc pugnabāt ſagit/
tādo:ꝛ maxime in aggreſſu belli:ſi/
cut modo faciūt tartari habitantes
in ptibus illis. t ¶ Oēmq expe D
ditonē ſuā ꝛc.i. illos ꝗ ꝓuidebāt
neceſſaria exercitui/ideo ſubdit̄:
v ¶ Cū his q̄ exer.ſufficerēt co
pioſe.nā in caſtris mag? timēda ē
fames q̄ gladi⁹:vt dicit Vegetius
libro de re militari. x ¶ Frumē/
tū ex oī ſyria.i. ex locis ſyrie ma/
gis abūdātib⁹. y ¶ In tranſitu
ſuo pa.ꝛc.i.deduci ad loca p que
debebat trāſire. z ¶ Aurū vero
ꝛ argentū ꝛc.ad ſoluēdū bellato/
rū ſtipendia. a ¶ Et ꝓfectus ē.
Deſcripto exercitus apparatu. hic
cōſequenter deſcribit̄ ei⁹ ꝓgreſſus Ezech.9.b.
cuȝ dicit̄: Et ꝓfectus eſt ipſe et
oīs exercit⁹ cū quadrigis.portā
tibus tentoria:machinas ꝛ alia ex/
ercitui neceſſaria. b ¶ Qui co/
operuerūt faciē terre ſicut lo/
cuſte.hypbole eſt ad exprimēdum
magnā populi multitudinē.
c ¶ Tuncq ptranſiſſet fines aſ
ſyrioruȝ venit ad magnas ꝛc.
✻ vbi erat
Moraliter. f ¶ Anno tertio/ Moraliter
decimo nabuchodonoſor ꝛc.
Sequit̄. † ¶ Vocauitq oēs
maio.natu ꝛc. Scd̄m q dicit Di/
onyſius naturalia remāſerūt in de
monib⁹ integra:ꝓpter qd̄ inter eos
ſūt aliqui maiores alijs ſub vno p̄n/
cipe tenebraꝝ:q̄ figurat̄ p nabucho
donoſor vt p̄dictū eſt:qui alios inci/
tat ad male faciendū: ꝛ ſimiliter alij
faciunt ſibi ſubiectis:ſicut dictum ē
capitulo precedenti. † ¶ Boum
quoq armenta:gregeſqȝ oui
um:quorum non erat nume/
rus. Per iſta ſignificantur illa de
quibus demones vtuntur ad homi
nes ſibi ſubijciendum.
✻ Aſcēditq

a ¶ nuncios. b ¶ infecto negocio.
et remiſerūt eos vacuos ac ſine hono a
a ¶ malign⁹ hoſtis licet ſupatus ab īcepta mali/
cia nō deſiſtit:ſȝ iterū bellū intendit: et totum fu/
roris ſui effundit tumultū.
a re abiecerūt. Tūnc idignat⁹ nabucho b
¶ filiorū ſuperbie.
donoſor rex ad oēm terrā illā:iurauit c
a ¶ amator eſt potentie et glorie.
p thronū ꝛ regnū ſuuȝ/q defenderet d
ſe de oīb⁹ regionib⁹ his. ¶ Ca.II

Anno tertiodecimo nabu e
chodonoſor regis viceſi/ f
ma ꝛ ſecūda die mēſis p̄/
a ¶ ſententia.
mi:factū ē verbū in domo nabucho/ g
donoſor regis aſſyrioꝝ: vt defēderet h
a ¶ demones ꝗ minorib⁹ p̄ſunt in ꝗbus cōfidit:
et quibus ſecreta cōmittit.
ſe. Vocauitq oēs maiores natu: om i
neſq duces bellatores ſuos: ꝛ habu k
a ¶ ſecretum. ¶ aperuit.
it cum eis myſteriuȝ cōſilij ſui. Dixit l
a ¶ tā bonos q̄ malos
q cogitationē ſuā in eo eſſe:vt omnē
a ¶ ſup pect⁹ tuū gradier̄ ꝛ terrā comedes.
terrā ſuo ſubiugaret imperio. Qd̄ di
a ¶ oēs eñi demones ſūt potētie amatores.
ctū cū placuiſſet omnib⁹/ vocauit na m
buchodoſor rex holofernē pricipem
militię ſuę:ꝛ dixit ei:Egredere aduer n
ſus oīe regnū occidētl̄:ꝛ ꝯtra eos p̄ o
cipue ꝗ cōtēpſerūt iperiū meū† Nō p
a ¶ q2 pſecutionē magnā excitabit inimicus anti
chriſtus in vniuerſo mūdo. ¶ erit eñi talis pſecu
tio qualis nec ante fuit nec erit.
cēt ocul⁹ tu⁹ vlli regno:omnēq vrbē
b munitā ſubiugabis mihi. Tūc holo/ p
a ¶ pleroſq ꝗ firmitatē fidei ꝛ virtutū excellētiā
habere vident̄.
fernes vocauit duces ꝛ mgr̄at⁹ virtū/
tis aſſyrioꝝ: et dinumerauit viros in q
expeditiōe/ſicē p̄cepit ei rex:cētū vigi r
ti milia peditū pugnatoꝝ:ꝛ eqtes ꝛ ſa s
gittarioſ duodecim milia. Oēmq ex t
peditionē ſuā fec̄ p̄ire ī multitudie in
nūerabiliū cameloꝝ: cū hiſ q̄ exerciti v
b⁹ ſufficerēt copioſe: boū qȝ armēta: †
gregeſq ouiū:qrū nō erat numerus.
Frumētū ex oī ſyria ī trāſitu ſuo pa/ x y
rari cōſtituit. Auꝝ vo ꝛ argētū ď do/ z
mo regl̄ aſſūpſit multū nimis. Et ꝓfe a
ct⁹ ē ipe ꝛ oīs exercit⁹ cū q̄drigl̄ ꝛ eqti
b⁹ ꝛ ſagittarijs:ꝗ coopuerūt faciē t̄rę b
c ſic locuſtę. Cūq ptrāſiſſet fines aſſy/ c

S lus vēdicat sibi aliquam ptē:
E nec pugne formidat difficul/
tatē: sꝫ grādis potentie gran/
dem certat efficere ruinam.
a ¶ Predauitq; oēs. Sci
entie vtilitatē auferēs: ⁊ cetera
q̄bus seruire debuerāt deo ⁊
in vsū seruitij sui ꝯuertēs resi
stētes occidit in oꝛe gladij: q̄ꝛ
q̄s flectere ad cōsensum neq̄t
corꝑalit̄ occidit. b ¶ Desce
dit in cāpos. Damasc⁹ po/
tus sanguis īterp̄tat̄ in q̄ p̄n/
cipes gētiū exp̄munt̄ q̄ sitiūt
sanguinē fideliū: maxīe in tē/
poꝛe messis. i. in ꝯsūmatione
seculi debachāte p latitudinē
oꝛbis furoꝛe antixp̄i. Ca. III
Tunc miserūt ⁊c.
Potētes secli ⁊ vo/
luptatū amatoꝛes: q̄
p̄ncipē mūdi studēt recōcilia/
re sibi vt mortꝫ piculū ⁊ volu/
ptatis detrimētū euadere pos
sint: de q̄b⁹ d̄r: Qui vult esse
Jaco.4.a amic⁹ hui⁹ seculi inimic⁹ dei cō
stituit̄. In his em̄ sollicitudo
hui⁹ seculi ⁊ fallacia diuitiarū
suffocat v̄bū ⁊ fructū n̄ facit.
hi em̄ ſm noīa haꝝ ꝓuinciaꝝ
supbia extollunt̄: vanitatē se/
quunt̄: terrā duab⁹ vijs īgre/
diunt̄: ⁊ cetū lugētiū vel luxu
rie sue penas luentiū in infer
no sociabunt̄: vbi ad caloꝛem
nimiū trāsibūt ab aq̄s niuiū
⁊ vermis eoꝝ non moꝛietur:
Marc.9.g ⁊ ignis non extinguetur.
Memoꝛes

Nico. de lyra

✱ Ubi erat inuadendum.
a ¶ Ascēditq; oīa castel.
eoꝝ. ita q̄ foꝛtitudo sit⁹ n̄ po/
terat eos defendere cōtra eū.
b ¶ Effregit aūt ciuitatē
opinatissimaꝫ. i. famosissi/
mā noīe melothi: ad quā con/
ueniebāt mercatoꝛes d̄ diuer
sis ꝑtibus oꝛbis: ⁊ sic eius fa
mā depoꝛtabāt ad ꝑtes remo
tas. Aliq̄ libri h̄nt opimatissi/
mā. i. optimā: ⁊ redit in eādē
sententiā. ex hoc em̄ q̄ erat op
tima frequētabat̄ a mercato/
rib⁹ diuersis. c ¶ Et filios
israel q̄ erāt ꝯ faciem de/
serti. antiq̄ libri h̄nt: Et filios
hismael ⁊c. ⁊ ē verioꝛ l̄ra: q̄ꝛ
agareni descēdētes ab hisma
ele habitabāt tūc in desertis.
d ¶ Et trāsiuit euphratē.
Qui ē vnus de q̄ttuoꝛ flumi/
nib⁹ ꝑadisi: Gen̄. ij. e ¶ Us
q̄ quo ꝑueiat̄ ad mare. s.
mediterraneum. f ¶ Addu
xitq; oēs filios madiā. i.
hoīes madianitas ad augmē
tū sui exercit⁹. g ¶ Et post
hoc descendit in campos
damasci in dieb⁹ messis.
vt magis posset habitatoꝛib⁹
nocere. Ideo subdit̄: Et suc
cendit oīa sata: omnesq;
arboꝛes ⁊c. h ¶ Et ceci/
dit timoꝛ illius super oēs
inhabitantes terrā. ꝓpter
crebras illius victoꝛias ⁊ cru
delitates

rioꝝ/ venit ad magnos montes ange q̄ sunt
a ¶ virtutū excellentiā
a sinistro cilicie: ascēditq; oīa cāstella eoꝝ a
⁊ obtinuit oēꝫ munitionē. Effregit aūt ciui b
a tatē opinatissimā melothi: ꝑdauitq; oēs fi/
lios tharsis ⁊ filios israel qui erāt ꝯ faciem c
deserti: ⁊ ad austrū terre celeō. Et transiuit d
a ¶ ip̄os ei pastoꝛes astutia sua frāgit q̄ p̄sūt dn̄ico gregi
euphratē: et venit in mesopotamiā: ⁊ fregit
oēs ciuitates excelsas q̄ erāt ibi a toꝛrente
mābre vsq; q̄ ꝑueiat̄ ad mare: ⁊ occupauit e
termios ei⁹ a cilicia vsq; ad fines iaphet q̄
sunt ad austrū. Adduxitq; oēs filios ma/ f
a ¶ scie virtutē.
dian: ⁊ ꝑdauit omnē locupletationē eoꝝ:
a ¶ acq̄escere nolētes. b ¶ pena coꝛꝑali.
oēsq; rēsistētes sibi ōccidit ī oꝛe gladij. Et g
a ¶ facile delitiosi vincunt̄.
b pōst h̄ descēdit in cāpos damasci in dieb⁹
a ¶ flāma inuidie. b ¶ vtile. c ¶ de q̄bus: Exijt q̄ se/
minat seminare semē suū. d ¶ iocundum.
messis: ⁊ succēndit ōia sata: ōēsq; arbōres
a ¶ fructuosū. b ¶ gladio ꝑsecutoīs. ¶ iō. c ¶ subito.
⁊ vineās fēcit incidi: ⁊ cēcidit timoꝛ illi⁹ su h
a ¶ carnales t̄rena amātes: alij em̄ his visis ꝑ ꝓpinquū
redēptoꝛis aduētū expectāt letabūdi: q̄ ꝑegrini ⁊ hospi/
tes sunt sup terrā. ¶ ve sup inhabitātes terram.
per oēs inhābitantes terram. ¶ Ca. III
c Tunc miserūt legatos suos vni i
uersaꝝ vrbiū ac ꝓuinciarū re/
a ¶ elatiōis.
ges ac p̄ncipes syrie. s. ⁊ mēso
a ¶ sublimis. b ¶ vana. c ¶ veniētes
vel intrātes. d ¶ cetus luctus vel vomitus eius.
potamie: ⁊ syriē sobāl ⁊ libiē atq; ciliciē: q̄
veniētes ad holofernē/ dixerūt: Desinat idi
gnatio tua circa nos. Melius est eni vt vi k
a ¶ nob in delitijs mūdi. b ¶ diabolo. c ¶ p̄ncipi te/
uētēs seruiam⁹ nābuchodonosoꝛ rēgi ma/ †
nebraꝝ haꝝ. ¶ antichristo.
gno: ⁊ subditi sim⁹ tibi q̄ moꝛiētes cū inte/
ritu n̄ro: ip̄i seruitutis n̄re dāna patiamur.
Ois ciuitas n̄ra: oīsq; possessio: oēs mōtes m
⁊ colles ⁊ cāpi ⁊ armēta boū: gregesq; ouiū
⁊ capraꝝ eq̄ꝛūq; ⁊ cameloꝝ: ⁊ vniūse facul
a ¶ volūtate. ¶ vtere vt placeat.
tates n̄re atq; familie ī ꝯspēctu tuo sūt. Sit
¶ naturales vel imitatoꝛes vel opa.
oīa sb lege tua. Nos etiā ⁊ filij n̄ri ſui tui su
a ¶ qui tui pacifici. b ¶ nō repugnātib⁹.
m⁹. Uēni nob pacific⁹ dn̄s: ⁊ vtere ſuītio
¶ parato iumēto.
n̄ro sic placuerit tibi. Tūc descēdit holofer n
a ¶ in aptū op⁹. b ¶ ꝯsilio supbie. c ¶ turba ꝑsecutoꝝ.
nes de mōtibūs cūm eq̄tib⁹ in v̄tūte magna
a ¶ vt putāt filij. b ¶ caim. c ¶ carnalē terrā amātē.
⁊ obtinūit oēꝫ ciūitatē munitā ⁊ oēꝫ inhābi
tātē terrā. De vniuersis aūt vrbib⁹ assum/ o
a ¶ pollētes ingenio: coꝛꝑis viribus p̄cellentes,
psit sibi auxiliārios viros foꝛtes et electos
a ¶ contra sanctos. b ¶ ideo.
ad bellūm. Tāntusq; metus prouincijs il/
lis incubuit: vt vniuersarum vrbium habi/
a ¶ pcedētes. b ¶ q̄ꝝ ruina facilioꝛ. c ¶ sequētibus.
tatoꝛes: p̄ncipes, ⁊ honoꝛati simul cum po/

delitates magnas.
✱ a ¶ Ascēditq; oīa castella. Moraliter
Per que significant̄ doctoꝛes ⁊ p̄/
lati: qui debēt alijs esse loca refugij
quos diabolus querit principalit̄
subuertere. b ¶ Effregit aūt ci/
uitatē opinatissimā. i. famosissi
mā: ꝑ quam intelligi pōt hierl̄m ab
antiquis tēꝑibus famosissima a q̄
catholicos eiecit ⁊ ibi saracenos col
locauit. ⁊ succendit omīa sata ⁊ oēs
arboꝛes ⁊c. Per incendiū satoꝝ tol
lit̄ semētis ⁊ ꝑ ꝯsequēs spes reno/
uationis bladoꝝ: ⁊ ꝑ abscisionē ar/
boꝝ ⁊ vineaꝝ spes renouatiōis fru
ctuum ⁊ vinoꝝ: ⁊ ideo ꝑ hec signifi/
cat̄ spes renouationis ad gratiam
post lapsum in culpam: ⁊ hoc maxi/
me querit diabolus. s. vt īducat pec
cantes ad desperationē: quia tunc
peccant sine freno: quia iam q̄si vnū
pedem habent in inferno: Prouer.
xviij. a. Impius cum in ꝓfundū ve/
nerit peccatoꝝ ꝯtempnit: ⁊ sequitur
eū ignominia. Pro nihilo nāq; ha/
bet peccare: ⁊ sic eum sequit̄ ignomi
nia gehenne. Ca. III
Tunc miserūt legatos
⁊c. Hic ꝯsequēter describi Diuisio
tur multaꝝ gentiū humilia
tio. ⁊ secundo subdit̄ holofernis du
ra dominatio/ ibi: Tunc descendit.
Circa primum dicitur: Tunc mise
runt legatos suos vniuersaꝝ
⁊c. Ad euadenduꝫ maioꝛa mala. ⁊
ideo sequit̄: k ¶ Melius ē em̄. i.
minus malum: quod comparatū ad
maius habet rationē boni ⁊ eligibi
lis. l ¶ Ut viuētes seruiam⁹
nabuchodonosoꝛ regi magno h
⁊ subditi ⁊c. ipsi seruitutis no
stre damna patiamur. i. maioꝛa
damna sustineamus q̄ sit seruitus: Seruitus
quia seruitus est moꝛs ciuilis: que
est moꝛs ſm quid tm̄: ꝓpter quod ē
minus maluꝫ q̄ moꝛs coꝛꝑalis que
est moꝛs simpliciter. m ¶ Omnis
ciuitas nostra: omnisq; posses
sio ⁊c. i. omnia exterioꝛa bona ⁊ eti
am ꝓpꝛia coꝛꝑa ponimus in obedi/
entia tua. n ¶ Tunc descendit.
Hic ꝯsequenter describit̄ holofer/
nis dura domīatio. Et patet littera
exceptis aliquibus que transcurren
tur. o ¶ Assumpsit sibi auxili/
arios viros foꝛtes ⁊ electos ⁊c.
Ad reintegrandum numerum eoꝝ
qui de suo exercitu moꝛtui erāt: ⁊ eti
am ad foꝛtificandum suū exercitum.
✱ Exirent
Moraliter. i ¶ Tūc miserunt Moraliter
legatos suos vniuersarum ⁊c.
Per istos significant̄ pusillanimes
qui timoꝛe ꝑdendi tꝑalia bona con/
sentiunt diabolo ad faciendum ma/
la: reputantes tꝑalia bona esse me/
lioꝛa sub seruitio diaboli q̄ eterna
sub obsequio dei. Ideo sequitur:
k ¶ Melius est em̄ vt viuen/
tes. i. in bonis tempalibus. seruia
mus nabuchodonosoꝛ. i. diabo
lo. Omnis ciuitas nostra: om/
nisq; possessio ⁊c. nam qui domi
nat̄ personis dominat̄ tempalibus
bonis. † ¶ De vniuersis autē
vrbibus assumpsit ⁊c. nā q̄n dia
bolus aliq̄s hoīes supauit: illos ad
subuertendum alios secum assumit.
✱ Nec ista

A ⁂ a ¶ Exirēt i obuiā. In ſignū reuerētie. b ¶ Excipiē/tes eū cū coro. In plurali. In ſignū multiplicis victorie. c ¶ Et lāpadibꝰ. i. luminaribꝰ. d ¶ Ducētes choros in tympanis ⁊ ti. In ſignū leticie q̄uis eſſet magis ficta ꝙ̄ vera. e ¶ Nec iſta tn̄ facientes. Ad ipetrādū eiꝰ beniuolētiā. f ¶ Ferocitatē eius pectoris ⁊c. Ad plenum. g ¶ Nā ⁊ ciui. eoꝝ deſtruxit. Muros interrūpēdo poſtq̄ fuerat receptꝰ pacifice. h ¶ Et lu. eoꝝ ce. In q̄bꝰ vacabāt idolatrie. ⁊ ſubdit rō cū dr̄: i ¶ Precepat eni il. nabu. rex ⁊c. Volabat ei ſibi diuinū honorē arripe/re nimia eleuatꝰ ſupbia: ꝓpt̄ qđ dei iu/dicio iuſto ꝑdidit regnū ꝓ ſe ⁊ poſteri/tate ſua. Ille enī q̄ ſibi ſucceſſit ſm̄ latinos fuit darīꝰ filiꝰ hyſtaſpis alienꝰ a genere regio: ſm̄ hebreos vō fuit aſſuerꝰ q̄ ſilr̄ ſm̄ eos nō fuit de ſtirpe regia: qđ dictū in ſupioribꝰ ſū ſecutꝰ. k ¶ Per/trāſiēs autē ſy. ſo. Erat enī ſyria in ꝑlibꝰ dominijs diuiſa. l ¶ Et ſe. ibi. i. māſit. ſic̄ Deu. j. g. Sediſtis i cadeſ/barne tꝑe mlto. i. māſiſtis. m ¶ Per tri. dies in q̄. ⁊c. Plures enī turme ſui exercitꝰ diſꝑſe fuerāt ad capiēdū et ſpoliādū ꝑua loca ⁊ foꝛtalicia: in q̄bus nō erat neceſſe totū exercitū ꝯuenire.

Moraliter ✱ e ¶ Nec iſta fa. fero. eiꝰ pe. mi. potue. ⁊c. Nā ſubmittētes ſe diabolice ſeruituti grauioꝛa ſuſtinēt ꝙ̄ qn̄ erāt ſub ſeruitute dei: nō ſolū ſpūalia ſʒ etiā coꝛꝑalia. vnꝰ enī apoſtata de religione nō ſolū ſuſtinet excōicationē ⁊ aculeūʒ ꝯſciētie pungentē: ſʒ etiā coꝛꝑalē penā maioꝛē ꝙ̄ in religiōe: ſicut exꝑtuʒ eſt ꝑ pluriū ꝯfeſſionē. ¶ Ca. IIII

B Tunc audiētes. Poſtq̄ deſcripta eſt occaſio ꝑſecutiōis gētiū pluriū generaliter. hic ꝯn̄r ponit̄ occaſio ꝑſequendi filios iſrl̄ ſpecialr̄: q̄ fuit: qꝛ filij iſrl̄ ſicut ceteri eū nō ſolū nō receperūt: ſʒ magis ad reſi/ſtēdū ſe ꝑparauerūt.

Diuiſio Et diuidit̄ i duas ꝑtes: qꝛ p̄mo ponit̄ huiꝰ reſiſtentie cā. Scđo ſummi ſacerdotis circa reſiſtētiā diligētia/ibi: Sacerdos enī. Circa p̄mū dr̄: Tūc au. fi. iſrl̄ hec. ſ. ferocitates holofernis. o ¶ Qui ha. terrā iuda. Illi enī q̄ redierāt d̄ captiuitate babylonica habitabāt ī hierl̄m ⁊ circa. p ¶ Timuerūt val. a fa. eiꝰ. Propt̄ magnitudinē ⁊ foꝛtitudinē ſui exercitꝰ. q ¶ Ne hoc fa. hie. ⁊ tē. dn̄i. plꝰ enī timebāt de deſtructōe diuini cultꝰ ꝙ̄ de ꝓpꝛijs coꝛꝑibꝰ. Vident̄ tn̄ ea q̄ dicunt̄ hic eſſe falſa: qꝛ cambiſes q̄ dicit̄ hic nabuchodonoſoꝛ vt ꝑdictū eſt: mandauit opꝰ tēpli inchoatū dimitti: vt habet̄. j. Eſdre. iiij. ita ꝙ tēplū nō fuit reedifica/tuʒ niſi vſq̄ ad appodiationē hoīs ſuꝑ terrā vſq̄ ad ſcđʒ annū Darij in q̄ fuit opꝰ reſumptū: vt hr̄. j. Eſdre. v. ⁊ Aggei. j. ca. qđ fuit poſtea ꝑ. xl. ānos ⁊ amplꝰ. Silr̄ ciuitas hierl̄m nō fuit reedificata vſq̄ ad aduētum Neemie qđ fuit etiā poſtea: et iō nō videt̄ hoc verū qđ dr̄ de tēplo et ciuitate hierl̄m. Silr̄. j. Eſdre. iiij. dr̄: ꝙ filij iſrl̄ ad mādatū regꝪ dimiſerūt edificia tēpli: ꝓpter qđ non videt̄ ꝓbabile ꝙ auderēt eiꝰ exercitui reſiſtere: ꝓpter qđ hebꝛei nō recipiunt hūc libꝛū: nec hr̄ apud eos. Pōt tn̄ ad hoc dici: ꝙ lʒ tēplū nō eſſet reedificatū nec etiā cītas hierl̄m: tn̄ iudei de captiuitate babylonica reuertētes erexerūt ibi altare holocauſti ad īmolandū dn̄o mane ⁊ veſꝑere: fundauerūt etiā tēplū ⁊ erexerūt murū ſuꝑ terrā vſq̄ ad appodiationē hoīs: vt hr̄. j. Eſdre. iij. et h̄ vocat̄ hic tēplū dn̄i: eo ꝙ fiebāt ibi oblationes deo celi: ſilr̄ lʒ muri ciuitatis hierl̄m nō eſſent reedificati: nec etiā edificia interiꝰ. cōiter tn̄ erant ibi facta aliq̄ habitacula ꝓ ſacerdotibꝰ et miſtris ⁊ alijs volētibꝰ ibi habitare ex deuotiōe: ⁊ h̄ vocat̄ hieruſalē: ⁊ lʒ ppl̄s reuerſus de babylōe ceſſaſſet edificare tēplū ad cābiſis regꝪ mādatū: tn̄ magꝪ voluit ſe moꝛtꝪ expo/nere ꝑiculo ꝙ̄ ꝙ deſtrueret̄ diuinꝰ cultus ab eis reſūptꝰ. Et ſil̄e legit̄ ī libꝛis machabeoꝝ de matathia ⁊ filijs eiꝰ: q̄ lʒ vellēt ſeruire antiocho regi: tn̄ ſibi reſtiterūt: eo ꝙ volebat deſtruere cul/tū dei: ⁊ ſilr̄ ioſephus libꝛo de iudaico bello refert ꝙ ppl̄s habitans in iudea magꝪ elegit moꝛi ꝙ̄ ꝙ ī tēplo poneret̄ ſtatua iꝑatoꝛis Caij. r ¶ Et miſe. in oēm ſa. Hic nō accipit̄ ſamaria ꝓ ci/uitate metropoli ⁊ locis ſibi ꝓpinq̄s in q̄bꝰ habitabāt gētiles de regno aſſyrioꝛū: ſʒ ꝓ ꝑtibꝰ remotis in regno decē tribuū in q̄bꝰ habitabāt aliq̄ iudei: ſicut dictū fuit. ſ. j. ca. s ¶ Et p̄. oēs ⁊c. vt facilꝰ īpedirēt trāſitū aduerſarioꝝ. Et mu. cir. vi. ſuos. i. loca īmunita. t ¶ Et cō. frumēta ⁊c. Vt de ipis viuere poſſent in obſidiōe: nō enī habe/bāt exercitū q̄ ꝯ aduerſarios exire poſ/ſet in cāpū.

C v ¶ Sacerdos enī. hic ꝯn̄r deſcribit̄ circa reſiſtētiā hāc ſūmi ſacerdotꝪ diligētia. ⁊ p̄mo ſcripto. ſcđo vbo/ibi: Tūc eliachim. Circa p̄mū dr̄: Sacerdos enī. Aliq̄ dicūt ꝙ iſte fuit ſūmꝰ ſacerdos: ⁊ ſucceſſit ieſu filio ioſedech: ſʒ h̄ nō pōt ſtare cū p̄cedētibꝰ. ſ. ꝙ hec hiſtoꝛia cōtigerit tꝑe cābiſis vt cōiter tenet̄ a doctoꝛibꝰ: qꝛ ieſus filiꝰ ioſedech cū p̄mis rediit de babylone: vt hr̄. j. Eſdre. ij. Et fuit ſūmꝰ ſacerdos toto tꝑe cābiſis ⁊ vſq̄ ad tp̄us Darij: ſub q̄ ꝯſummatū eſt ſcđm tēplū: vt ꝑʒ Zacharie. iij. ⁊ iō opoꝛtet dicere ꝙ iſte

D eliachim fuit idē cū dicto ieſu: ⁊ fuit binomiꝰ ſicut ⁊ multi alij: vel ꝙ iſte elia/chim fuit aliꝰ ſacerdos ſub ſūmo ſacerdote cōſtitutus ad hec agēda: vel ꝙ hiſtoꝛia Judith nō ꝯtigit tꝑe cābiſis: ſed ꝑ magnū tp̄s poſtea: ⁊ huic cōſonat ꝙ ip̄e dicit̄ ſummꝰ ſacerdos. j̄. eo. ca. Pꝛimū aūt videt̄ meliꝰ ⁊ magis ꝯſonū p̄cedētibꝰ. x ¶ Scripſit ad vni. q̄ erāt ⁊c. Vt obtinerēt aſcēſus montiū ꝑ q̄s via eſſe poterat ad hierl̄m: qꝛ ſicut di/ctū eſt. ſ. plus timebāt de deſtructione cultus diuini ꝙ̄ de ꝓpꝛijs coꝛpoꝛibus:

Moraliter ✱ Et clama n ¶ Tunc audientes hec filij iſrl̄ qui habitabāt in ⁊c. Per q̄s ſignificāt̄ boni catholici q̄ magis timēt de bonis ſpūalibꝰ amittēdis ꝙ̄ de coꝛꝑalibꝰ ſeu de tꝑalibꝰ. iō ſubditur: † ¶ Tremoꝛ etiā ⁊ hoꝛ. in. ſenſus eoꝛū. ne hoc fa. hie. ⁊ tē. dn̄i. iō ſequit̄: s ¶ Et poc. oēs ver. mōtiū. Per q̄s ſignificant̄ angeli ⁊ viri ſcti ad quoꝝ refugiūt auxiliū. † ¶ Et mu. circū. vi. ſuos. Muniendo ſe clauſuris vtutū. † ¶ Et cōgre. fra/gmenta. i. chꝛiſti ⁊ aplōꝝ verba: que multū valent cōtra demonum iacula. Prouer. xxx. a. Omīs ſermo dn̄i ignitus clypeus eſt ſꝑātibus in ſe. v ¶ Sacerdos enī eliachim ſcri/pſit ad vniuerſos qui erāt cōtra eſdrelon. Prelatus enī debet reboꝛare ſubditos in hac pugna ſcriptis ⁊ verbis ⁊ etiā alijs modis. iō ſbdit̄ poſtea. ✱ Sacerdos

---

a b pulis exirēt in obuiā veniēti: exci c piētes eū cū coronis ⁊ lāpadibꝰ:
a ¶ ve vobis qui ridetis nunc ⁊c.
d ducētes choros in tympanis et e f tibijs. Nec iſta tn̄ faciētes/ferocitatē eiꝰ pectoꝛꝪ mitigare potuerūt.
a ¶ munitiōes ⁊ latebꝛas ſimulationis q̄ ſe īpune peccare fingebāt.
g h Nā ⁊ citātes eoꝝ d̄ſtruxit: ⁊ lucoſ
a ¶ antichꝛiſto. b ¶ diabolus.
i eoꝝ excidit. Precepat enī illi nā buchodonoſoꝛ rex: vt ōēs deos
a ¶ vult enī solꝰ coli ⁊ adoꝛari. vñ ⁊ xp̄o di/xit: hec oīa tibi dabo ſi cadēs adoꝛauerꝪ me.
t̄re extermiaret: videlʒ vt ip̄e ſo/lus diceret̄ deꝰ: ab his natiōibꝰ q̄ potuiſſēt holofernis potētia ſub
a ¶ ſupbos. b ¶ vanitatē vetuſtatꝪ ſeq̄ntes.
k iugari. Pertrāſiēſ āt ſyriāʒ ſobāl
a ¶ arrogantiam.
⁊ oēʒ appamiā: oēmq̄ meſopōtamiā vēit ad idūmeos i t̄ra gabaa
a ¶ terrenos.
l ⁊ ſeptopoli: accepitq̄ citateſ eoꝝ:
¶ cōtra eos q̄ decalogū ſub fide trinitatis debent implere.
m ⁊ ſedit ibi ꝑ trigita dies i q̄bꝰ diebꝰ adunari ꝑcepit vniuerſū exercitū
a ¶ ſeruientes.
vtutis ſue. ¶ Ca. IIII

n Tunc audiētes hec filij iſrl̄ q̄ hitabāt i t̄ra iuda: timuerūt
a ¶ tꝑe ꝑſecutiōis. b ¶ iſraelite deū videntes.
¶ confeſſionis.
o p
a ¶ inſtātia. b ¶ coꝛpoꝛis. c ¶ animi.
valđ a faciē eiꝰ. Tremoꝛ ēt ⁊ hoꝛroꝛ iuaſit ſenſūſ eoꝝ: ne h̄ faceret
q
a ¶ ſpūales.
a ¶ ecclie q̄ eſt tēplū dei.
hierl̄ʒ ⁊ tēplo dn̄i: qđ fecerat ceteris citātibꝰ ⁊ tēplis eaꝝ. Et miſe/ r
a ¶ gentibꝰ. b ¶ p̄dicauerunt.
rūt i ōēm ſamariā ꝑ circūitūʒ: vſ/
a ¶ in oēs illos qui cuſtodire debent: ſamaria enim cuſtos interpꝛetat̄. b ¶ ne alicubi ſit aditus hoſtis.
q̄ hiericho: ⁊ ꝑoccupauerūt oēs
a ¶ q̄cūq̄ ꝑʒ ecclia. hiericho enī īterp̄tat̄ luna q̄ eccl̄iam ſignificat. b ¶ admonitionibꝰ.
vtiсēſ mōtiū Et murꝪ circūdederūt †
a ¶ q̄ alios cuſtodiūt. ¶ robuſtos viros et ſtudioſi virtutū excelſos. ¶ fidei virtutū.
vicōs ſuos: ⁊ ꝯgregauerūt frūmēta in ꝑparatiōeʒ pugne. Sacer/ t v
a ¶ greges ibi cōmiſſos. b ¶ ſciam ſcriptu rarū vnde fideles viuūt.
a ¶ chꝛiſtꝰ ſacerdos magnꝰ q̄ dicit: ego ſum reſurrec. ⁊ vita. eliachim enī dei reſurrectio.
dos eī eliachī ſcꝑſit ad vniuerſoſ x
a ¶ q̄ eſt ꝯ delectationē mūdi: q̄ ad delectionē ducit. dothaim enī defectionē ſonat.
q̄ erāt ꝯ eſdrelon: q̄ eſt ꝯtrā faciē

K a ¶ Memoꝛes eſto. Per exēpla ſcōꝝ coꝛroboꝛat. vnde
Job. 10. c. Job: Inſtauras teſteſ tuos ꝯ me. ⁊ Paulꝰ
Heb. 11. f ad Heb. fidei virtutē laudāſ patrū copioſa īducit exēpla q̄ ꝑ fidē vicerunt regna: operati ſunt iuſticiam.
b ¶ Holocauſta. Carnē ſuā
Gal. 5. d cū vicijs ⁊ ꝯcupiſcētijs crucifigētes vitā ſuā deo dedicātes hoſtiā laudis oꝛe et aīo offerētes.
Ca. V
N Unciatū q̄ eſt. ¶ Tūc achi. q̄ſi pnceps hereticoꝝ q̄libꝫ idolatrie deditus q̄ ꝺ diuinis opibꝰ ⁊ miraculis cognouit q̄ ſepe alijs dicit: Quiſ fidē catholicā ꝑfecte n̄ didicerit ⁊ xp̄i baptiſmate renatus nō ſit. Uel ꝑ achioꝛ heretici deſignāſ q̄ lꝫ ꝑ oīa viā veritatis nō teneant: tm̄ ī doctrīa ſua
⁊ Exo. 17. d. multa vera p̄dicāt: q̄ nr̄e fidei ꝯcoꝛdāt. Hi ꝯ eccleſiā catholicā pugnāt ſꝫ rōne ſuꝑati veritatem oīno nō celāt: heretici enī bona malꝭ ꝑmiſcēt: q2 ſi ſꝑ mala dicerent latere nō poſſēt: ſic q̄ veneni poculū poꝛrigit: labrū calicꝭ melle tāgit vt qꝺ dulce ē p2īo ſētiaſ: ne qꝺ moꝛtiferꝝ eſt timeaſ. Aliqn̄ tm̄ coꝛrecti ſaluāſ: ſic achioꝛ vidēs victoriā Judith conſociatus populo dei circumcidit carnē p̄puciȷ́ ſui: leproſi q̄ q̄ꝫ euāgelici hereticos exp̄mūt qui dum rectis praua inſerūt: quaſi coloꝛē ſanum maculis aſpergunt.
¶ Quē ſol.

campi magni iuxta dothaim: ⁊ vniuerſos per
a ¶ ſublimitates ingenioꝝ.
q̄s vię trāſitus eſſe poterat: vt obtinerēt āſcē
a ¶ in hoc enī diabolus eccleſiā impugnat.
ſus montiū ꝑ q̄uos via eſſe poterat ad hierl'm:
¶ ſubtile.
⁊ illic cuſtodirēt vbi anguſtū iter eē poterat in
¶ admoniti.
ter mōteſ. Et fecerūt filij iſrl': ſm̄ qꝺ ꝯſtituerat
¶ intentione coꝛdis.
eis ſacerdos dn̄i eliachim. Et clamauit oīs a
a ¶ vnanimis. b ¶ multū enim valet dep̄catio iuſti aſſidua.
¶ in ieiunijs.
popul̄ꝰ ad dn̄m inſtātiā magna: ⁊ hūiliāuerūt b
a ¶ ſenſualitates ab illicitis deſiderijs caſtigātes.
aīas ſuas in ieiunijs ⁊ oꝛonibꝰ / ipi ⁊ mulieres
a ¶ doctoꝛes cū ppl'o pn̄iam agētes. b ¶ inocētes p̄ces in cō
eoꝝ. Et induerūt ſe ſacerdotes cilicijs: ⁊ īfān c
ſpectu dn̄i. a ¶ ſeipſos qui hoſtiā īmolant deo
tes ꝓſtrauerūt ꝯtra faciē tēpli dn̄i: ⁊ altarē dn̄i d
a ¶ cōpunctione pn̄ie. b ¶ ſic. ¶ coꝛde oꝛe ⁊ oꝑe. c ¶ q̄ ſolꝰ
oꝑuerunt cilicio. Et clamauerūt ad dn̄m deū
ſaluare pōt. a ¶ qꝺ charitatꝭ vnanimitate petiſ cito īpetraſ
b ¶ a deo cuiꝰ ꝑmiſſiōe fit. c ¶ diaboli. d ¶ innocētes ſim
iſrl' vnanimiter: nē darenſ in p̄dām infantēs
plices. a ¶ debiles ſubditi ꝑ diuerſa vicia. b ¶ eccleſie.
eoꝝ: ⁊ vxoꝛes eoꝝ in diuiſionē: ⁊ ciuitates eo e
a ¶ q̄ ſancti eſſe videbanſ. b ¶ peccatoꝝ.
rū in exterminiū: ⁊ ſanctā eoꝝ in pollutionē ⁊ f g
a ¶ chꝛiſtus. b ¶ ſm̄ oꝛdinē melchiſedech
fierēt ī oppꝛobꝛiū gētibꝰ. Tūc eliāchim ſacer h
a ¶ ſuꝑ oēs. b ¶ per ſe ⁊ ꝑ nūcios ſuos. ¶ deū videntes.
dos dn̄i magnꝰ circūiuit oēm iſrl': allocutuſq̄ꝫ i
a ¶ quaſi cōfidite: exaudite ſunt oꝛones veſtre.
eſt eos dicēs. Scitōte qm̄ exaudiet dn̄s p̄ces k
a ¶ aſſidue. b ¶ actione. c ¶ finis nō pugna coꝛonat.
vr̄as: ſi mānētes ꝑmāſeritis in ieiunijs ⁊ oꝛo
a ¶ vt placeatis dn̄o.
a nibus in ꝯſpectu dn̄i† Memoꝛes eſtote moy l
ſi ſerui dn̄i: q̄ amalech ꝯfidētē ī v̄tute ſua: ⁊ in
potētia ſua: ⁊ ī exercitu ſuo: ⁊ ī clypeis ſuis: ⁊
in curribꝰ ſuis: ⁊ in eq̄tibꝰ ſuis nō ferro pugnā
a ¶ pꝛoſtrati.
do: ſꝫ p̄cibꝰ ſctis oꝛādo deiecit. Sic ērūt vni
a ¶ qui ꝑſeuerauerit vſq̄ꝫ in finē ſaluus erit.
uerſi hoſtes iſrl': ſi ꝑſeūerauerit in hoc oꝑe qꝺ
a ¶ p̄dicatoꝝ chꝛiſti. b ¶ fideles.
cępiſtis. Ad hāc igiſ exhōꝛtationē eiꝰ dēp̄cā †
a ¶ in oꝛatione cōfoꝛtati. b ¶ bene placentes.
tes dn̄m: ꝑmānebāt in ꝯſpectu dn̄i: ita vt etiā
¶ ſacerdotes.
b hi q̄ offerebāt dn̄o holocauſta p̄cincti cilicijs m
¶ memoꝛia fragilitatis. a ¶ mētes.
offerrēt ſacrificia dn̄o: ⁊ erat cinis ſuꝑ capita
a ¶ coꝛ ꝯtritū ⁊ hūiliatū deꝰ n̄ d'ſpiciet. b ¶ vnanimeſ ī oꝛone
eoꝝ. Et ex toto cōꝛde ſuo oēs ōꝛabant deū vt
viſitaret populū ſuum iſrael. ¶ Ca. V
¶ ſpirituali.
c N Unciatūq̄ꝫ eſt holoferni pꝛincipi n
¶ fideles.
militię aſſyrioꝝ q̄ filij iſrl' p̄para
a ¶ malis. b ¶ fidenti aīo oēm ſuperbiā de
teſtaſ per quā maxime aduerſarij irrūpere ſtudent.
rent ſe ad reſiſtēndum: ac mōntiū itinera con
cluſiſſent: et furoꝛe nimio exarſit in iracun o
a ¶ q̄ turbidi ⁊ incōſiderati. b ¶ q̄ ſine lege. c ¶ q̄rūt hec ꝑſecutoꝛes adinuicē q̄ ſint q̄ualēte ꝯſtātie.
dia magna. Uocauitq̄ꝫ oēs p̄ncipes mōab ⁊ duces āmon: ⁊ dixit eis. Dicitē mihi q̄

a ¶ Et clamauit oīs ppl's ad dn̄m G
mag. fecit enī p̄mo qꝺ potuit ſm̄ viā humanā ne tēptaret deum: ⁊ reſiduū qꝺ facere nō poterat deo p̄cibꝰ cōmendabat. b ¶ Et humiliauerūt animas ſuas ⁊c. ⁊ nō tantū coꝛpoꝛa: naꝫ ſicut diciſ Eccl. xxxv. c. Oratio humiliātis ſe nubes penetrabit. c ¶ Infātes ꝓſtra. cō. fa. tē. dn̄i: Ut reſpiceret ad eoꝝ īnocētiā. d ¶ Et altare dn̄i oꝑe. cilicio. Sicut aliqn̄ oſtiū eccl'ie obſtruiſ ſpinis in ſignum afflictionis. e ¶ Et vxoꝛes eorū in diui. per raptoꝛū violentiā. f ¶ Et ſancta coꝛū. i. loca diuini cultus. g ¶ In pollutionē. exercendo ibi per gentiles idolatriā: ſicut factū fuit poſtea tēpoꝛe antiochi illuſtris. h ¶ Tunc eliachim. Hic conſequenter poniſ huius eliachim diligētia verbo ⁊ facto / cum diciſ: i ¶ Circūiuit oēm iſrael. vt ex p̄ſentia ſua ⁊ verbo pꝛopꝛio magis excitaret ppl'm q̄ꝫ ſolo ſcripto. k ¶ Scitote qm̄ exaudiet dn̄s p̄eces veſtras. ⁊c. naꝫ oꝛatio que eſt pia pꝛo ſe ⁊ ꝑſeuerans ſemper exauditur. l ¶ Memoꝛes eſtote moy. ⁊c. hec hiſtoꝛia habeſ Exo. xvij. c. vbi diciſ: Cumq̄ꝫ leuaret moyſes manus vincebat iſrael. ſin autē paululū remiſiſſet ſuperabat amalech. ⁊ ſubdiſ ibidem. Et factū eſt vt nō laſſarenſ manus eius vſq̄ꝫ ad occaſum ſolis: fugauitq̄ꝫ ioſue amalech et populū eius in oꝛe gladij. Cetera patēt vſq̄ꝫ ibi: m ¶ Offerebant dn̄o holocauſta p̄cincti cilicijs. ⁊ hoc exterius in ſignum afflictionis et humiliationis. Sacrificiū autē eccleſie quod eſt euchariſtia nō eſt licitum offerre niſi in debitis veſtimētis pꝛopter reuerentiā ſacramēti. ſacrificiū vero veterꝭ legis qꝺ erat tm̄ figurale nō erat tāte reuerētie. Cetera patēt.
Moraliter ✳ b ¶ Sacerdos dn̄i magnus circūiit omnē iſrael. ⁊c. ⁊ ſubdiſ effectus / cum dicitur: † ¶ Ad hanc igitur exhoꝛtationem eius dep̄cantes dn̄m ⁊c. Naꝫ per oꝛationē deuotam demones debellanſ. Unde dicit Johānes os aureū: Quis non hoſtem oꝛando deuicit. oꝛationibus Daniel viſa pandunſ: ſopiunſ flamme: fere ebeteſcūt. cadunt hoſtes: inimici vincunſ: quāto enim puriōꝛ frequentiōꝛq̄ꝫ fuerit celebꝛata oꝛatio: tanto celeriꝰ erit de hoſte vindicta. ¶ Ca. V
N Unciatūq̄ꝫ eſt. Poſtq̄ꝫ deſcripta eſt ꝑſecutionis filioꝝ iſrael ſpecialis occaſio. hic cōſequēter deſcribitur ipſa ꝑſecutio. Circa quā pꝛimo ponitur
Diuiſio holofernis inquiſitio. ſecūdo achioꝛ reſpōſio ibi: Tunc achioꝛ. tertio aſſyrioꝝ indignatio / ibi: Et factū eſt. Circa pꝛimū diciſ: n ¶ Nūciatūq̄ꝫ eſt holoferni. per exploꝛatoꝛes ſuos ad hoc miſſos. o ¶ Exarſit in iracundia. Naꝫ ex ſuperbia credebat q̄ nullus auderet moueri ad reſiſtendū ſibi. p ¶ Uocauitq̄ꝫ oēs pꝛincipes moab et duces ammon. iſti enī habitabāt pꝛope iudeā: pꝛopter qꝺ de ſtatu iudeoꝝ melius dicere poterāt veritatē. q ¶ Dicite mihi ⁊c. q̄rtū ad ✳ eius originē
Moraliter Moꝛalr. n ¶ Nūciatūq̄ꝫ ē ho. ⁊c. Qn̄ enī diabolus ꝑcipit aliq̄s ſe p̄parare ad reſiſtēdū ſibi tūc grauiꝰ q̄rit eos īuadere ⁊ ꝑſeq̄. iō ſubdiſ: p ¶ Dicite mi. q̄s ſit iſte po. ⁊c. Un̄ dicit leo papa: nō deſinit hoſtis antiquus trāſfigurās ſe ī angelū lucis: deceptionē / laq̄os vbiq̄ꝫ p̄tēdere: oīm diſcutit ꝯſuetudīes: vētilat curas: ſcrutaſ affectꝰ: ⁊ ibi q̄rit cās nocendi: vbi quēq̄ꝫ viderit ſtudioſiꝰ occu ✳ pari. Tūc

A quis ſit populus iſte qui montana obſidet/ aut que
a ¶ munitiones fidei.
⁊ quales ⁊ quãte ſint ciuitãtes eoꝝ/ que etiã ſit vir/ a b
tus eoꝝ: aut que ſit multitudo eoꝝ/ vel quis rex mi c
¶ ꝗ potens.
a ¶ luce fidei ⁊ ſciẽtie q̃bus pncipes tenebrarũ faciliꝰ expugnant.
litie illoꝝ: ⁊ quare pre oĩbus qui habitãt in oriẽnte d e
iſti cõtẽpſerũt nos: ⁊ nõ exierunt in obuiã nobis: vt
a ¶ quaſi principes hereticoꝝ. b ¶ quilibet idolatrie deditus.
†.ſ.11.b ſuſciperent nos cũ pace. †Tunc achior dux omniũ f
filioꝝ ammon reſpõdens/ ait: Si digneris audire
dñe mi/ dicã veritatẽ i ꝯſpectu tuo de pp̃lo iſto: q̃ in
¶ populus dei habitat in montanis: egyptij in campis.
mõtãnis habitat: ⁊ nõ egredietur verbũ falſum ex ore
†Gen.11.d meo. Pp̃ls iſte ex ꝓgenie chaldeoꝝ eſt. †Hic pmũ g h
a ¶ ignem ⁊ alios.
in meſopotamia habitauit: qm̃ noluerũt ſequi deos i
¶ gentium.
patrũ ſuoꝝ q̃ erant in terra chaldeoꝝ. Deſerẽtes ita
a ¶ religionem. b ¶ mali ſunt in multitudine: boni in vnitate.
ꝗ cerimonias patrũ ſuoꝝ/ que in multitudine deoꝝ
a ¶ mente ⁊ corpore.
erant: vnũ deũ celi coluerũt: q̃ ⁊ p̃cepit eis vt exirẽt
inde ⁊ habitarent in charrã†. Cũq; operuiſſet omnẽ k l
a ¶ verbi dei. b ¶ in hierl̃m aſcendit in egypto deſcendit.
†Gen.47.a terrã famẽs/ deſcẽderũt in egyptũ: illicq; p quadrin m
a ¶ multiplicati ſunt ſuper numerum.
gentos annos ſic multiplicati ſũt: vt dinumerari eo n
a ¶ pharao diabolus.
rũ nõ poſſet exercitus. †Cũq; grauaſſet eos rex egy/ o
†Exo.1.c a ¶ vel one. b ¶ nõ dei. c ¶ terrenis operibus.
pti/ atq; in edificatiõibus vrbiũm ſuarũ in luto ⁊ la
a ¶ corde ⁊ ore b ¶ nõ deos.
B tere ſubiugaſſet eos: clamauerunt ad deum ſuum:
a ¶ vltionem eorum.
⁊ percuſſit totãm terrã egypti plagis varijs. Cunq; p
a ¶ plagis ſuperati.
eieciſſent eos egyptij a ſe/ ⁊ ceſſaſſet plaga ab eis/ et
iterũ eos vellent capere ⁊ ad ſuũ ſeruitiũ reuocare: q
a ¶ ſummus horum omniũ. b ¶ rubrũ in quo baptiſma ſignificatur.
fugiẽtibꝰ his/ deus celi mare aperuit/ ita vt hincinde r
†Exo.14.s aque q̃ſi murꝰ ſolidarentur ⁊ iſti pede ſicco fundũ ma
a ¶ multitudo vitiorum demonum.
ris pambulãdo trãſirẽt. In q̃ loco dũ inũmerabilis
a ¶ baptiſmi b ¶ beati quoꝝ remiſſe ſunt iniquitates ⁊c̃.
exercitꝰ egyptioꝝ eos pſeq̃retur: ita aquiſ coõptus eſt/
vt nõ remaneret vl̃ vnꝰ qui factũ poſteris nũciaret.
Egreſſus etiã mare rubrum/ deſerta ſina montis oc s
a ¶ ante. b ¶ in deſerto huius mundi homines requieſcũt: nõ fi/
currerũt/ in quibꝰ nũq; homo habitare potuit/ vel fi t
lij hominum. a ¶ legis que ad litteram eſt amara. b ¶ indulcati
ligno crucis ſanguine chriſti ſpiritualiter intellecti.
†Exo.15.d. lius hoĩs req̃euit. †Illic fontes amari obdulcati ſũt v
†Exo.16.d eis ad bibendũ† ⁊ p annos q̃draginta annonã de ce
a ¶ vnde: Non enim in arcu meo ſperabo.
lo cõſecuti ſũt. Ubicũq; igreſſi ſũt/ ſine arcu ⁊ ſagit x
ta/ ⁊ abſq; ſcuto ⁊ gladio: deus eoꝝ pugnauit ꝓ eis
a ¶ impune.
vicit. Et nõ fuit qui inſultaret pp̃lo iſti niſi quãdo re
ceſſit a cultu dñi dei ſui. Quotienſcũq; autem p̃ter y
a ¶ a deo ſuo. b ¶ captiuitatem.
ipm deũ ſuũ alterũ coluerũt/ dati ſunt in predã et in
a ¶ occiſionẽ. b ¶ nationibꝰ. c ¶ quaſi nõ ex toto abiecit ſ; correxit.
gladium ⁊ opprobriũ. Quotienſcunq; autẽ peni/
tuerunt ſe receſſiſſe a cultura dei ſui/ dedit eis deus

ꝯ eiꝰ originem. a ¶ Et q̃. ⁊ q̃n. ſit ci. eoꝝ. Ut audeat C
ꝯfidere de defenſione eaꝝ. b ¶ Que etiã ſit vi. eoꝝ.
In corporibꝰ: ⁊ audacia in mentibꝰ. b ¶ Aut q̃ ſit mul.
eoꝝ. i. quãta ⁊ qualiter armata. c ¶ Uel q̃s rex mi. eo
rũ. i. ꝗ ꝓuidus ⁊ bellicoſus. d ¶ Et q̃re p oĩbꝰ ⁊c̃. i. ſi
nõ ꝯfidũt in p̃dictis: q̃ põt tũc eſſe cauſa ſue rebellionis.
e ¶ Qui habitãt in oriẽte. Hoc videtur eſſe ꝯ̃ illud qđ
dr̃. s. ij. ca. Egredere aduerſus oẽ regnũ occidẽtis. Dicen
dũ ꝙ l; oẽs terre ſupra noĩate iter q̃s eſt hierl̃m ⁊ iudea:
ſint in pte occidẽtali reſpectu regni aſſirioꝝ: tñ reſpectu to
tius terre habitabilis iudea et alie terre q̃s ſubiugauerat
holofernes magis erãt oriẽti ꝓpinque ꝗ occidẽti: nec ob/
ſtat ꝙ hierl̃m dr̃ eſſe in medio terre habitabilis. nã hoc dr̃
eo ꝙ eſt in q̃rto climate qđ eſt mediũ. climata vero nõ diſtin
guuntur ſm diſtãtiã ab oriẽte in occidentẽ: ſed ſm diſtãtiã a
meridie in aq̃lonẽ. f ¶ Tũc achior. Hic ꝯñr ponitur ipiꝰ Diuiſio
achior reſpõſio: q̃ pmo dat ſuã reſpõſionẽ. ſcđo infert intẽ
tã cõcluſionẽ/ ibi: Nũc ḡ. Prima in tres. Nã in reſpõſio/
ne achior pmo deſcribitur hebreoꝝ genꝰ. ſecũdo eoꝝ ꝓgreſ/
ſus/ ibi: Cũq; operuiſſet. Tertio ipoꝝ virtus/ ibi: Ubicũ/
q; ingreſſi ſũt. ſicut petiuerat holofernes. Circa pmũ dicitur:
Tũc achior ⁊c̃. Erat enĩ pncipalis inter ammonitas: qui
deſcẽderãt de Loth nepote abrae: ꝓpter qđ ſciebat hiſto/
riã hebreoꝝ: ex eodẽ genere deſcẽdẽtiũ: ⁊ ido obtulit ſe ad
rñdẽdũ. g ¶ Pp̃ls iſte ex ꝓ. chal. ẽ. Ut hr̃ Gen. xi. d.
Tulit itaq; thare abraã filiũ ſuũ ⁊ Loth filiũ arã filij ſui ⁊
ſarai nurũ ſuã: ⁊ eduxit eos d vr chaldeoꝝ ⁊c̃. h ¶ Hic p̃.
in meſo. habitauit. Poſt exitũ de chaldea: vt hr̃ Gen.
xi. i ¶ Qm̃ no. ſe. de. pa. ſuoꝝ. idola colẽdo. k ¶ Et
habita. in charrã. Sic enĩ noĩatur hec ciuitas Act. vij. et
Gen. xi. noĩatur arã. Ciuitatũ enĩ noĩa ſm diuerſitatẽ tẽpo/
rũ ⁊ linguarũ varie ꝓnũciantur. l ¶ Cunq; operuiſſet.
Hic ꝯñr deſcribitur pp̃li ꝓgreſſus. ⁊ pmo q̃tũ ad deſcẽſum
in egyptũ/ cũ dicitur: Cũq; operuiſſet oẽm terrã fa. de/
ſcẽ. in egyptũ. Ut habetur Gen. xlvij. m ¶ Illicq; p q̃/
dringẽtos annos. Qui incipiẽdi ſunt a natiuitate iſaac:
⁊ terminãdi in exitu de egypto: vt declaratũ fuit Gen. xv.
n ¶ Sic multiplicati ſunt ⁊c̃. Ut hr̃ Exo. j. o ¶ Cũ/
q; grauaſſet eos rex egypti ⁊c̃. De iſto grauamine et
egypti pcuſſione plagis multis: habetur in principio Exo. vſ
q; ad. xiij. ca. p ¶ Cũq; eieciſſent eos. Hic ſecũdo de/
ſcribitur hebreoꝝ ꝓgreſſus quãtũ ad mirabilẽ exitũ de egy/
pto/ cũ dicitur: Cũq; eieciſſent eos egy. Timore mortis
cõpulſi. Exo. xij. q ¶ Et iterũ eos vel. cape. Et ad ſuũ D
ſeruitiũ reuocare Exo. xiiij. r ¶ Fugiẽtibꝰ his/ deꝰ ⁊c̃.
Et hoc totũ hr̃ Exo. xiiij. s ¶ Egreſſis etiã mare ⁊c̃. Sz
cõtrariũ videtur Exo. xv. d. vbi dr̃: Tulit aũt moyſes iſrl̃ de
mari rubro: ⁊ egreſſi ſunt in deſertũ ſur. Dicẽdũ ꝙ hic bre
uiter repetitur hiſtoria exitus filiorum iſrl̃ de egypto: ꝓpter
quod nõ exprimuntur hic oĩa loca: ſed ſolum notabilia inter
que eſt mons ſynai: ad quẽ pplus tẽdebat. t ¶ In qui/
bus nunq; hõ habitare potuit. Propter locoꝝ ſteri/
litatẽ: ⁊ loquitur hic de habitatione in ciuitate vel villa. pa/
ſtores enĩ aliqui poterant ibi gregẽ paſcere: ſicut legitur de
moyſe Exo. iij. v ¶ Illic fon. amari obdulcati ſunt
eis Exo. xv. Et p annos. xl. annonã de celo conſecuti ſunt
Exo. xvi. x ¶ Ubicũq;. Hic ꝯñr deſcribitur hebreoꝝ vir/
tus que nõ erat ex homibus ſed ex ꝓtectiõe diuina: ꝓpter
qđ dicitur: Ubicunq; ingreſſi ſunt ſine arcu ⁊c̃. Licet
enĩ pugnauerũt cũ amalech in armis: ⁊ cũ alijs ſeptem gẽ/
tibus quas expulerũt de terra ꝓmiſſionis: tamẽ nõ habue
runt victoriam per arma/ ſed virtute diuina. vnde ⁊ ama/
lech precibus moyſi fuit debellatus: vt dictũ eſt ca. p̃ceden
ti. ⁊ in pugna Joſue cõtra reges chanaan lapides grandi
nis interfecerunt aduerſarios: et ſol ſtetit ĩmobilis ſpatio
vnius diei Joſue. x. y ¶ Quotiẽſcũq; autẽ p̃ter ipm
deũ ⁊c̃. Iſta patent ex decurſu libri Judicũ ⁊. iiij. Regũ.
Deniq;
pari. f ¶ Tũc achior ⁊c̃. p iſtũ q̃ gẽtilis erat ⁊ multa Moraliter
de diuinis bñficijs filijs iſrl̃ collata narrauit: q̃ꝝ ſenſus my
ſtici ĩ locis ſuis poſiti ſũt ex q̃bꝰ ĩ fine ꝯcluſit ꝯciliũ ꝯ̃ filios
iſrl̃. ſ. q̃liter poſſent faciliꝰ debellari. ſignificantur heretici q̃
ex verbis xp̃i ſtudẽt catholicos ĩpugnare: ſicut iulianꝰ apoſta
ta ex h ꝙ xp̃s dicit Luc. xiiij. f. Niſi q̃s renũciauerit oĩbꝰ q̃
poſſidet nõ põt meꝰ eẽ diſcipulꝰ. facultates ⁊ p̃rimonia xp̃i
anoꝝ auferebat: ⁊ ſic auariciã ſuã ex euãgelij teſtionio colo
rabat ⁊ ſil̃r heretici errorẽ ſuũ ſtudent ſacre ſcripture teſti/
monijs colerare.

¶ inimicis.
E celſitutē reſiſtēdi. Deniq; chananeū regē ⁊ iebuſeū ⁊ phe a
reſeū ⁊ etheū ⁊ eueū ⁊ amorreū: ⁊ oēs potētes in eſebon ꝓ
ſtrauerūt: ⁊ terras eoꝝ ⁊ ciuitates eoꝝ ipſi poſſiderūt: ⁊ vſ/
q; dū nō peccarēt i ꝯſpectu dei ſui: erāt cū illis bona. De⁹
eni illoꝝ odit iniq̄tatē. Nā ⁊ añ hos annos cū receſſiſſent a b
¶ ꝑceptis. a ¶ ꝓficerent. b ¶ a terra ſua.
via quā dederat illis deus vt ambularēt in ea / exterminati
ſunt ꝓlijs a multis nationib⁹ ⁊ plurimi eorū captiui abdu/
¶ per penitentiā.
cti ſunt in terrā nō ſuā. Nuper aūt reuerſi ad dñm deū ſuū c
ex diſperſione q̄ diſperſi fuerāt: ⁊ adunati ſunt: ⁊ aſcēderūt d
¶ viſionē pacis. ¶ vel coꝝ.
mōtana hec oīa: ⁊ iterū poſſidēt hierl̄m / vbi ſūt ſctā ſctōꝝ.
Nunc ergo mi dñe ꝑquire ſi eſt aliq̄ iniq̄tas eorū in cōſpe/ e
ctu dei eorū: aſcendamus ad illos: qm̄ tradēs tradet illos
deus eorū tibi: ⁊ ſubiugati erūt ſub iugo potentie tue. Si
vero nō eſt offenſio populi huius corā deo ſuo / nō poteri/
ff.13.d mus reſiſtere illis: † quoniā deus eorum defendet illos: et
erimus in opprobriū vniuerſe terre. Et factū eſt cum ceſ/ f
a ¶ qui faſtu mūdi ſuperbiūt: ꝑconia veritatis audire nō poſſunt: ⁊ ꝑdicato/
ribus cū ceteris fidelibus mortē minant̄.
• ſaſſet loqui achior verba hec / irati ſunt omnes magnates
holofernis: ⁊ cogitabāt interficere eum / dicentes ad alter/
a ¶ cuius temeritatis. b ¶ fideles.
utrum: Quis eſt iſte qui filios iſrael poſſe dicat reſiſtere re
a ¶ diabolo. b ¶ demonijs vitijs q̄buſlibet malis. c ¶ nō eni vidēt fidei ſcu
gi nabuchodonoſor ⁊ exercitibus eius: homines inermes
tum: galeā ſpei ⁊ gladiū verbi dei. ¶ pugnandi.
et ſine virtute: et ſine peritia artis pugne? Ut ergo agno/ g
¶ putat fallere.
ſcat achior quoniā fallit nos: aſcēdamus in montana: ⁊ cū
capti fuerint potētes eoꝝ / tunc cū eiſdē gladio tranſuerbe
¶ non celi.
rabit̄: vt ſciat oīs gēs: qm̄ nabuchodonoſor deus terre: eſt h
et preter ipſum alius nō eſt. Capl̄m. VI
F Actū eſt aūt cū ceſſaſſet loqui: indignatus ho i
lofernes vehemēter dixit achior: Quoniā pro
phetaſti nobis / dicens: ꝙ gens iſrl̄ defendat̄ a
deo ſuo: vt oſtendā tibi qm̄ nō eſt deus niſi nabuchodono
ſor: cū ꝑcuſſerimus eos oēs ſicut hominē vnū: tunc ⁊ ipſe
cum illis aſſyrioꝝ gladio interibis: ⁊ oīs iſrael tecū ꝑditio
ne diſperiet: ⁊ probabis quoniā nabuchodonoſor dñs ſit
vniuerſe terre. Tuncq; gladius militie mee trāſiet per late k
ra tua: ⁊ confixus cades inter vulneratos iſrael: et non re/
ſpirabit vltra donec extermineris cum illis. Porro autē l
ſi ꝓphetiā tuam verā exiſtimas / nō concidat vultus tuus:
⁊ pallor qui faciē tuā obtinuit abſcedat a te: ſi verba mea
hec putas impleri nō poſſe. Ut autē noueris q̄ ſimul cum
a ¶ turbe periture ꝑcones xp̄itat̄ adiūgere ſtudēt: ꝑditos eni putāt q̄s a ꝯſor
tio ſuo ſeparāt: ⁊ fidelib⁹ xp̄i aſſociāt. vñ: Tu diſcipul⁹ ei⁹ ſis: nos aūt moyſi.
illis hec experieris: ecce ex hac hora illorū populo ſocia/
beris: vt dum dignas mei gladij penas exceperint: ipſe ſi/
a ¶ ꝑſecutoribus fidei.
mul vltioni ſubiaceas. Tunc holofernes ꝓcepit ſeruis ſu/ m
a ¶ quēlibet confeſſorē chriſti preconē veritatis. b ¶ ſeparatū a ſe.
is vt cōprehenderēt achior ⁊ ducerēt eū in bethuliā / ⁊ trā
a ¶ quos ꝑdendos putauit.
derēt eum in manus filioꝝ iſrl̄. Et accipiētes eū ſerui holo
a ¶ cupiūt eni tales ꝑ illicita deſideria trahere ad viā latā q̄ ducit ad mortē.
lofernis: ꝓfecti ſunt per campeſtria: ſed cū appropinquaſ
a ¶ ꝑdicatores teſtimonia ſcripturaꝝ cōtra iaculātes.
ſent ad montana exierunt ꝯtra eos fundibularij. Illi autē n o

a ¶ Deniq; chananeū regē ⁊c. vt ptꝫ Jo g
a ſue. xij. b ¶ Nam ⁊ añ hos an. cū receſſiſ.
a via quā dede. illis deus. ſcꝫ tp̄e trāſmigra/
tionis Joakim ⁊ captiuitatis facte ſub ſedechia
exterminate ſunt ꝓlijs per reges aſſyrioꝝ ⁊ egy/
pti: vt ptꝫ. iiij. Regū. ⁊ plurimi eoꝝ captiui addu
b cti ſūt. Primo per teglathphalaſar. iiij. Reg. xv.
Secūdo ꝑ Salmanaſar. iiij. Reg. xvij. ⁊ hoc quā
tum ad regnū iſrl̄. quantū vero ad regnū iuda ꝑ
regē babylonis. ꝓmo tēpore ioachin filij Joſie.
ſecūdo tēpore Joachin filij eius. iiij. Reg. xxiiij.
tertio tēpore ſedechie. iiij. Regū. xxv. c ¶ Nup
c autē reuerſi ad dñm ⁊c. ſcꝫ tp̄e cyri qui dedit
populo licentiā redeundi. d ¶ Et aſcenderūt
d montana. i. iudeā que eſt mōtuoſa. e ¶ Nūc
ergo. Narrata iudeorū hiſtoria. hic conſequēter
achior cōcludit intentū dicēs: Nunc ergo dñe mi
e ⁊c. ad hoc eni ꝑdicta narrauerat: vt holofernes
ſciret nō ſe poſſe filios iſrl̄ capere niſi ꝑ offenſam
dei ſui: ⁊ ptꝫ lr̄a: f ¶ Et factū eſt. Poſtq; poſi/ Diuiſio
ta eſt achior reſpōſio. hic ꝯſequēter ponit̄ aſſyrio
rū indignatio. ⁊ ꝓmo q̄ntum ad duces exercitus.
ſcd̄o q̄ntum ad principē eius ſequēti ca. Circa pri
mū dicit̄: Et factū eſt cū ceſſaſſet loq̄ ⁊c. ira/
f ti ſunt oēs magnates holofernis: ex fine ſue nar
rationis in qua cōcluſerat eos nō poſſe ꝓpria vir
tute iudeos debellare. ⁊ patet ſententia vſq; ibi:
g ¶ Ut ergo agnoſcat achior qm̄ fallit nos.
Jd eſt falſis verbis decipe nos intēdit. h ¶ Ut
ſciat oīs gens qm̄ nabucho. deus ter. eſt:
nō dicūt deus celi ſed terre: vident̄ eni illius er/
roris fuiſſe qui dicebāt diuinā ꝓuidentiā ad cele
ſtia ſe tm̄ extendere: am ꝙ dicit̄ Job. xxij. c. Circa
cardines celi ꝑambulat nec noſtra cōſiderat. hoc
autē nomē deus impoſitū fuit a ꝓuidētia rerū et
gubernatione: ⁊ ideo deū terre dicebāt: cuius re/
g gnū ad plura terrena ſe extēdit. intētio ꝟo regis
nabuchodonoſor ⁊ ſui exercitus erat omnē terrā
ſuo ſubiugare dñio: vt dictū eſt, ſ̄. ca. ij. ꝓpter qd̄
a ſuis denominabat̄ de⁹ terre. Ca. VI h
F Actū eſt autē. Hic ꝯſequēter deſcri/ Diuiſio
h bit̄ indignatio holofernis. ⁊ primo ver
bis iniurioſis. ſecūdo factis / ibi: Tunc
holofernes. Circa primum patet littera vſq; ibi:
i k ¶ Tuncq; gladius militie mee. Ex quo vi
detur ꝙ intendebat eum interficere pluribus pla
gis ⁊ cruciatibus: vt exprimit̄ infra eo. ca. tunc et
ipſum achior diuerſis iubeat interire ſupplicijs.
ideo nō dicit militis ſed militie: q̄ intēdebat eū
militū ludibrio exponere. l ¶ Porro aūt ſi ꝓ
phe. tuā verā exi. ⁊c. nō fuit mirū ſi achior tūc
timuit: Tum q̄ inter eos erat ſicut agnus inter
lupos: Tum licꝫ q̄ firmiter teneret deū hebreos
poſſe defendere: tamē neſciebat ſi eū offendiſſent
k vel nō: ꝓpter qd̄ hoc inq̄rere cōſuluerat. Cetera
patēt. m ¶ Tunc holofernes. Hic ꝯſequent̄
oñdit̄ ei⁹ indignatio factis ⁊ ꝓmo achior hebreis Diuiſio
l tradēdo. ſecūdo eos crudeliter inuadēdo: ſicut di
xerat indignat⁹. ſecūda incipit ca. vij. Prima di/
uidit̄ in tres: q̄ primo deſcribit̄ achior traditio:
ſecūdo traditi diſquiſitio / ibi: Porro filij iſrael.
tertio diſquiſiti ꝯſolatio / ibi: Cunq; vniuerſa. pri
ma pars ptꝫ vſq; ibi: n ¶ Exierūt cōtra eos
fundi. ⁊ dicunt̄ a funda ⁊ bale grece qd̄ eſt ꝓie/
ctio latine: q̄ cum funda ꝓijciunt lapides quorū
ictus graues ſunt maxime quādo deſcēdunt a ſu/
periori parte. o ¶ Illi autē diuerten. a late
re mon. ligaue. achior ad arborē in mani.
m volētes ſe expedire de achior: cum tali tamē ſecu
ritate ꝙ non poſſet manus hebreorum effugere.
Porro. hic
Moraliter. i ¶ Et factū eſt qd̄ cum ceſſa. Moraliter
loq̄ ⁊c. Per hoc ꝙ iſte dicēs veritatē incurrit ſu
perboꝝ indignationē: ſignificant̄ illi qui arguūt
obſtinatos: q̄ nō ſequit̄ inde correctio: ſed cōtra
eos indignatio. vñ dicit Johānes os aureū. In/
currit odiū qui arguit criminoſos. Prelat⁹ tñ q̄
n o tenet̄ ex officio corrigere: nō debet propter hoc a
correctione

a ¶ q꞉ militē xp̄i quē ſeducere nō pñt crucis ac paſſiōis ei⁹ ſociū faciūt.
diuertētes a latere mōtis ligauerūt achioꝛ ad arboꝛē
manib⁹ ⁊ pedib⁹: ⁊ ſic vinctū de reſtib⁹ dimiſerūt eū: ⁊
a ¶ nō coꝛrecti ſed peioꝛes augmēto ſcelerū. b ¶ priſtinū erroꝛē.
rēuerſi ſūt ad dñm ſuū. Poꝛro filij iſrl̄ deſcēdētes a
a de bethulia venerūt ad eū. Quē ſoluētes ad bethuliā
duxerūt: atq꜒ in medio ppl̄i illū ſtatuētes pcōctati ſūt b
q̄d rerū eſſet ꝙ illū vinctū aſſyrij reliq̄ſſent. In dieb⁹ c
illis erāt illic pncipes: oçias fili⁹ micha de tribu ſyme
on: ⁊ charmi q̄ et gothoniel. In medio itaq꜒ ſenioꝝ et
in ꝯſpectu oīm achioꝛ dixit oīa q̄ locut⁹ ip̄e fuerat: ab
holoferne interrogat⁹: ⁊ q̄liter ppl̄s holofernis voluiſ
ſet ppter hoc vbū īterficere eū: ⁊ queadmodū ip̄e ho
lofernes irat⁹ iuſſerit eū iſraelitis hac de cauſa tradi:
vt dū vinceret filios iſrl̄: tūc etiā ip̄ꝫ achioꝛ diuerſis iu
beat īterire ſupplicijs: ppt̄ hoc ꝙ dixiſſet: de⁹ celi de d
fenſoꝛ eoꝝ eſt. Cūq꜒ achioꝛ vniuerſa hec expoſuiſſet: e
oīs ppl̄s cecidit in faciē adoꝛans dñm: et cōmuni la/ f
mētatiōe et fletu vnanimes p̄ces ſuas dño effuderūt/
a ¶ q̄ oīa feciſti oīa potes. b ¶ ne diſſimules peccata eoꝝ.
dicētes: Dñe deus celi ⁊ terre intuere ſupbiaꝫ eoꝝ et
a ¶ q̄ humilia reſpicis. b ¶ mentis que tibi ſola placet.
reſpice ad noſtrā humilitatē ⁊ faciē ſanctoꝝ tuoꝝ at g h
a ¶ confidentes. b ¶ nō de ſe.
tēde: ⁊ oſtēde q̄m nō derelinq̄s p̄ſumētes de te: ⁊ p̄ſu
a ¶ qui gloꝛiat̄ in dño gloꝛiet̄.
mētes de ſe/ ⁊ de ſua virtute gloꝛiātes humilias. Fini
to itaq꜒ fletu ⁊ p totā diē oꝛone ppl̄oꝝ cōpleta: cōſo/ i
a ¶ confidentes oꝛationem ſuam eſſe exauditam.
lati ſūt achioꝛ/ dicētes: De⁹ patrū noſtroꝝ cui⁹ tu vir k
a ¶ remuneratoꝛ. b ¶ qui meruiſti.
tutē p̄dicaſti: ip̄e tibi hanc dabit viciſſitudinē: vt eoꝝ l m
a ¶ q̄ꝫ ipſi tuum.
magis tu interitū videas. Cū vo dñs deus nr̄ dederit n
a ¶ interemptis hoſtibus.
hāc libertatē ſeruis ſuis: ſit ⁊ tecū deus in medio nr̄i: o
vt ſicut placuerit tibi: ita cū tuis oībus ꝯuerſeris no/
biſcū. Tūc oçias finito cōſilio ſuſcepit eum in domū p q
b ſuā/ ⁊ fecit cenā magnā. Et vocatis oībus p̄ſbyteris: r
a ¶ ecce q̄ꝫ bonū ⁊ q̄ꝫ iocundū habitare fratres in vnū.
ſimul expleto ieiunio refecerāt. Poſtea vo ꝯuocatus s t
a ¶ dom⁹ mea dom⁹ oꝛonis vocabit̄. b ¶ maledict⁹ hō q̄ ꝯfidit ī ho. ⁊c̄.
oīs ppl̄s p totā noctē intra eccl̄iam oꝛauerūt petētes v
auxiliū a deo iſrael.

Ca. VII

a ¶ Myſticus. b ¶ cōplicibus.
Holofernes aūt altera die p̄cepit exerciti x y
a ¶ eccl̄iam que eſt domus dei.
bus ſuiſ vt aſcēderēt ꝯ bethuliā. Erāt aūt
pedites bellatoꝝ cētū viginti milia: et eq̄
tes vigintiduo milia: p̄ter p̄parationes viroꝝ illoꝝ
quos occupauerat captiuitas: ⁊ adducti fuerāt de p/
uincijs ⁊ vꝛbibus vniuerſe iuuētutis. Omēs paraue
rūt ſe pariter ad pugnā cōtra filios iſrl̄: et venerūt per z
crepidinē mōtis vſq꜒ ad apicē: qui reſpicit ſup dotha
im a loco q̄ dicit̄ belma vſq꜒ ad celmon qui eſt ꝯtra eſ/

Glo. oꝛdi.

Ca. VI
a ¶ Quē ſoluētes. Doctoꝛes eccl̄ie ad ar/ boꝛē ligatū ſoluūt cū ca thecuminos ſuos / nec p̄ſecutoꝝ rabiē nec moꝛ tē ptimeſcere docēt. q. ad arboꝛē ligatū ſoluūt cū a foꝛmidīe crucis mē tē pauidā eruūt ⁊ ad pa tiēdū inſtruūt: hoc autē meli⁹ fit ſi (exēplo oçie ⁊ charmi q̄ ꝯfoꝛtātes achi oꝛ p̄ces deuotas cuꝫ oī pplo nō effuderūt) ma giſtri eccl̄ie cū ceteris fi delibuſ auditoꝛes ſuos dño cōmēdauerint de/ uotis p̄cib⁹ vt ei⁹ dono habeat̄: qđ hūana infir mitas nō meret̄.
b ¶ Et fe. cenā ma. Cenā magnā expleto ie iunio facit q̄ animā diu lāguidā: ⁊ pane vbi in dignā euāgelica doctri/ na ⁊ dapib⁹ virtutū re/ fecit. Huic cōuiuio ad/ uocant̄ oēs p̄ſbyteri vt exhoꝛtatiōib⁹ ⁊ exēplis coꝛroboꝛētur neophiti ad fidem accipiendam vel conſeruandam.
Incidi

Ni. de ly.

✱ a ¶ Poꝛro. Hic ꝯñter deſcribit̄ traditi diſq̄ſitio/ cū ſubdit̄:
b ¶ In medio ppl̄i il. ⁊c̄. Mirabāt̄ eni de tali ligatiōe ipſius tāq꜒ de re inſolita. c ¶ In dieb⁹ illis ⁊c̄. Hoc in terponit̄: q꞉ coꝛā eis p̄n cipaliter adductus fuit achioꝛ. ⁊ ſubdit̄ achioꝛ rñſio/ cū dicitur: Dixit achioꝛ oīa. ⁊ patꝫ l̄ra vſq꜒ ibi: d ¶ Propt̄ hoc qđ ⁊c̄. Nō enim credebāt dei celi p̄uidē tiā ad hec īferioꝛa ſe ex/ tēdere: vt p̄dictū ē: nec p ꝯñs ei⁹ defenſionē.
e ¶ Cūq꜒ achi. vni. Hic ꝯñr deſcribit̄ īter/ rogati vl̄ diſq̄ſiti ꝯſola/ tio. ⁊ p̄mo p oꝛonē de/ uotā/ cuꝫ đꝛ: f ¶ Oīs ppl̄s ce. in fa. Hūili/ ter ⁊ deuote dep̄cātes: vt de⁹ liberaret eos cū ip̄o achioꝛ de manibus holofernis. g ¶ Re/ ſpice ad no. hu. Qui nō ꝯfidim⁹ de nr̄is me ritis vl̄ v̄tute: ſꝫ de tua bonitate. h ¶ Et fa. ſan. tuo. at. ſ. abꝛaaꝫ/ iſaac/ iacob ⁊ alioꝝ ſanctoꝝ patrū: vt eoꝝ meritis liberemur. i ¶ Oꝛatiōe po. cō. cōſo. ſūt achioꝛ. In fine oꝛonis di/ uinit⁹ cōfoꝛtati: nā melioꝛ eſt finis oꝛonis q̄ꝫ principiū Eccs. vij. b. k ¶ De⁹ patrū no. cui⁹ tu ⁊c̄. Aſſyrijs nunciando. l ¶ Ipſe. Remuneratoꝛ. m ¶ Tibi hāc dabit viciſſitu dinē ⁊c̄. Hoc dixerūt cōfidentes de diuino auxilio. n ¶ Cū vero. Hic ſecūdo cōſolant̄ achioꝛ ei cū ip̄is habitationē libe rā offerē rā offerendo/ dicentes: Cū vero dñs de⁹ noſter de/ derit hanc libertatē ſer/ uis ſuis. i. nos liberauerit de manibus holofernis.
o ¶ Sit et tecū deus in medio nr̄i: ſicut placue rit tibi ⁊c̄. i. accipias ritū ⁊ legē noſtrā vel nō accipias: nō enī gētiles tenebant̄ ad legē moſaicā: ſed ſufficiebat eis ad ſalutē credere vnum deū remuneratoꝛē bonoꝝ: ſm cōſiliū volūtatis ſue: ſm qđ đꝛ heb. xj. b. Accedētē ad deū opoꝛtet credere q꞉ eſt: ⁊ inquirentib⁹ ſe remunera toꝛ ſit: ⁊ in hoc articuli fidei implicite ꝯtinent̄: talis aūt erat achioꝛ q̄uis eſſet genti lis: vt ſatis patꝫ ex dictis.
p ¶ Tūc ozias finito cō ſilio. Hic tertio conſolant̄ achioꝛ: cenā ei honoꝛabileꝫ faciēdo/ cū dicit̄: Tūc ozi/ as q̄ princepſ erat ppl̄i. vt p̄dictū eſt. q ¶ Suſce/ pit eū i domū ſuā. Que erat honoꝛabilioꝛ ceteris.
r ¶ Et vocatis omibus preſbyteriſ. Ut cena eſſet magis honoꝛabilis.
s ¶ Refecerunt. ſ. achioꝛ ⁊ ſeip̄os ad nature ſuſtenta tionē. t ¶ Poſtea ve. cō uocatus oīs ppl̄s. A ſa/ cerdotib⁹. v ¶ Intra ec/ cleſiā oꝛauerūt. Licꝫ enī eſſet vnicū tēplū in hieruſa/ lē in quo licitū erat offerri ſa criſiciū: tamē in ſingulis ci/ uitatibus erāt ſynagoge: in quibus cōueniebat ppl̄s ad oꝛandum ⁊ audiendum dei verbum.

Moꝛaliter

✱ coꝛrectione ceſſare.
a ¶ Poꝛro fi. iſrl̄ ⁊c̄. Per iſtos q̄ deſcēderūt ad ſoluē/ dū achioꝛ vincula. ſignificāt p̄dicatoꝛes ⁊ cōfeſſoꝛes q̄ ex fratna charitate cōdeſcēdūt ſoluere vincula peccatoꝝ: ⁊ inter iuſtos dant peccato/ ribus locū: ⁊ faciūt eis de ſa cramento euchariſtie nobi/ le conuiuiū.

Ca. VII

Diuiſio

Holofernes aūt altera die. Hic ꝯſeq̄nter deſcribit̄ holofernis indignatio po/ pulū iſrael crudeliter perſe/ quendo: vbi p̄mo ponitur ſuperba oppugnatio vꝛbis. ſecūdo dura coartatio ſitis/ ibi: Poꝛro holofernes. ter/ tio pauida obiurgatio ple/ bis/ ibi: Nunc ad ociā. quar to indiſcreta cōuentio ducis/ ibi: Et cū fatigati. Circa pri/ mū dicit̄: Holofernes au tē altera die ⁊c̄. i. in craſti no traditionis achioꝛ vt citius impleret crudelitatē quā p̄di xerat. y ¶ Precepit exercitibus ſuis. Ut oſtēderet ma/ gnitudinē ſue poteſtatis. Cetera patēt vſq꜒ ibi: z ¶ Et vene runt per crepidinē montis. i. concauitateꝫ ip̄ius p̄cipitē.
✱ Filij autē

Moꝛaliter. x ¶ Holofernes aūt ⁊c̄. Per hoc ꝙ iſte totū exercitū ꝯgregauit ad filioſ iſrl̄ inuadēdū: eo ꝙ ſibi reſiſtebāt:

Moꝛaliter

✱ ſignificat

a ¶ Incidi pce. Doctrinā euāgelij quā ex fonte viuo ꝓcedentē doctores ſpūſſancti grā illumīati p oris ſui fiſtulā in ciuitatē ecclie introducūt. hāc pſecutores fideliū ꝓhibēdo ꝛ mortē mināndo auferūt: vt potius ſpūalis indigentia occidat. b ¶ Erāt tñ nō lon. a mu. fon. ſicut in libro
1.Re.13.d Regū philiſtijm fabros ferrarios auferūt ne faciant hebreis aut lanceā aut gladiū. Et deſcēdit oīs iſrl̕ ad philiſtijm vt exacueret vomerē: ꝛ ligonē: ꝛ ſecurim ꝛ ſarculū. hoc enī maxie diabolus ſtudet vt doctrine flucta ꝛ virtutū arma auferat: ꝛ ſic nequitiā ſuā in interitū ſeruoꝝ dei velociter expleat: hic pncipes gentiū ꝛ iulianus apoſtata nō ſolū diuinā ſed et hūanā xp̄ianis īterdicūt phiam. c ¶ Tūc ad oziā. carnales q̄ dicunt
Mat.13.a dñe do. cor aūt eorū lōge ē a me. Sunt enī in ſagena dñi ꝛ boni ꝛ mali piſces vſq; ad littus futuri iudicij: q̄ pñtis vite incōmoda grauiter ferētes: malū pſentibus vti delitijs q̄ȝ celeſtia bona ſibi ī futuro reſeruari: q̄ magros ſuos īportunis q̄rimonijs affligūt/et ſibi ad luxum ſeculi aſſentire cogunt. vñ ſequit̄: Et cū fatigati his clamorib⁹ ꝛ his fletib⁹ laſſati ſiluis ꝛc̄.
Et hos q̄n.

¶ fideles.
drelon. Filij aūt iſrl̕ vt viderūt multitudinē illoꝝ a
a ¶ humiliter orātes. b ¶ memoriā fragilitatis habētes: vnde Memēto homo q: cinis es ꝛ in cinerē reuerteris.
ꝓſtrauerūt ſe ſup terrā/mittētes cinerē ſup capita ſua: vnanimes orātes: vt de⁹ iſrl̕ miſcdiam ſuā b
¶ virtutū ſtudia.
oſtenderet ſup pplm ſuū. Et aſſumētes arma ſua c
a ¶ mētis penetralia ne hoſtis aditū inueniat p quē delectatiōes carnales noxie cogitatōis inducat. a ¶ aſſidue. ¶ ꝓſperitate.
bellica/ſederūt p loca q̄ anguſti itinerl̕ tramitē dirigūt iter mōtuoſa/ ꝛ erāt cuſtodiētes ea tota diē
a ¶ aduerſitate. b ¶ querēs quē deuoret.
ꝛ nocte. Porro holofernes dum circūijt p gyrū d
a ¶ viuus. b ¶ abundabat. c ¶ calore ſpiritusſancti.
reppit q̄ fōns q̄ īfluēbat ī aq̄ductū illoꝝ/a pte auſtrali/ extra ciuitatē dirigeret: ꝛ īcidi ꝑcepit aque e f
a ¶ dogmata phoꝝ q̄ ſciētie ꝛ honeſtatis aliqd conferūt ſolatiū.
b ductū illoꝝ. Erāt tñ nō lōge a muris fontēs ex q̄bus furtim videbāt haurire aquā: ad refocillādū g
a ¶ iniqui. b ¶ turbidi populi. c ¶ ex leges.
poti⁹ q̄ȝ ad potādū. Sed filij ammon ꝛ moab acceſſerūt ad holofernē/dicētes: Filij iſrl̕ nō in lancea nec ī ſagitta ꝯfidūt: ſed mōtes defendūt illos ꝛ muniūt illos colles ī ꝑcipitio ꝯſtituti. Ut g̊ ſine ꝯgreſſione pugnę poſſis ſupare eos/pone cuſtodes fontiū/ vt nō hauriāt ex eis ꝛ ſine gladio interficies eos: vl̕ certe fatigati tradēt ciuitatē ſuā quā putāt ī mōtib⁹ poſitā ſupari nō poſſe. Et placuerūt vba hec corā holoferne ꝛ corā oīb⁹ ſatellitib⁹ ei⁹: ꝛ ꝯſtituit per gyrū cētenarios p ſingulos fontes. Cūq; iſta cuſtodia p dies viginti fuiſſet expleta: defecerūt ciſternę et collectiōes aquaꝝ oībus inhabitantib⁹ bethuliā: ita vt nō eſſet intra ciuitatē vñ ſatiarent̄ vel vna die: qm̄ ad menſurā dabat̄
c pplis aqua q̄tidie. Tūc ad oziā ꝯgregati oēs viri fęminęq; iuuenes ꝛ puuli: oēs ſimul̕ vna voce dixerūt: Judicet de⁹ inter nos ꝛ te: qm̄ feciſti ī nos mala/nolēs loq̄ pacifice cū aſſyrijs: ꝛ ꝓpter hoc vendidit nos de⁹ in manib⁹ eorū: et ideo nō eſt q̄ adiuuet: cū ꝓſternamur ante oculos eoꝝ in ſiti ꝛ ꝑditione magna. Et nūc cōgregate vniuerſos q̄ in ciuitate ſunt vt ſpōte tradamus nos oēs pplo holofernis. Melius eſt enī vt captiui bñdicam⁹ dñm viuētes/q̄ȝ moriamur ꝛ ſimus opprobriū oī carni: cū videam⁹ vxores nr̄as et infantes nr̄os mori añ oculos nr̄os. Cōteſtamur hodie cęlū et terrā/ꝛ deū patrū noſtroꝝ q̄ vlciſcit̄ nos ſm pctā nr̄a/vt iā tradatl̕ ciuitatē in manu militię holofernis: et ſit finis nr̄ breuis in ore gladij: q̄ lōgior efficit̄ in ariditate ſitis. Et cū hęc dixiſſent/ fact⁹ eſt fletus ꝛ vlulat⁹ magn⁹ in ecclia ab oībus: ꝛ p multas horas vna voce clamauerūt ad deū/dicētes: Peccauim⁹ cū patrib⁹ nr̄is/iniuſte egimus: iniq̄-

Nico. de lyra

a ¶ Filij autē iſrl̕ vt vi. mul. tantā ꝛ ſic armatā. b ¶ Proſtrauerūt ſe ſu. ter. humiliter ꝛ deuote petētes diuinū auxiliū. c ¶ Et aſſumē. ar. ſua bel. ꝛc̄. ne omittētes qd facere poterāt humana via deū tēptare viderent̄. d ¶ Porro ho. Hic ꝯñr ponit̄ dura coartatio ſitis/cum dicit̄: Porro holofer. dum cir. p gyrū aquedu. illo. i. exiſtētiū in bethulia. e ¶ A parte auſtra. extra ci. di. ſcʒ curſuʒ ſuū. Erat enī fons ille extra ciuitatē ex quo p aqueductū fluebat aqua intra ciuitatē. f ¶ Et incidi pce. aquedu. vt aqua declinaret alibi g ¶ Ex qb⁹ fur. videbā. hau. ꝓpter timorē aſſirioꝝ exiſtētiū ī obſidiōe. h ¶ Sʒ filij am. ꝛ mo. iſti enī odiebant iudeos: vt ptʒ ex libris Judicū ꝛ Regū: ideo dederūt ꝯtra eos ꝯſiliū. i ¶ Filij iſrl̕ nō in lan. nec in ſagit. ꝯſi. q. d. nō habēt arma nec exercitū ꝑliandi: ꝓpter qd nō venient cōtra nos in cāpum: ꝛ ideo ſi ponant̄ cuſtodes fontiū/ morietur ſiti. vl̕ ad ſe reddendū erūt cōpulſi. k ¶ Et placue. hec ver. corā holo. q: videbant̄ ſibi vtilia eſſe. Cetera patēt vſq; ibi: l ¶ Ita vt nō eēt in. ciui. vñ ſa. vel vna die. ſi q̄libet biberet ꝓ ſua volūtate: verūtamē poterant aque
Ps.105. ſufficere per q̄nq; dies poſitis in arta neceſſitate: ꝓpter qd talis terminus fuit poſitus: vt habet̄. ī. eo. ca. m ¶ Tūc ad oziā ꝛc̄. ſimul vna vo. Hic cōſequēter ponit̄ q̄ruloſa murmuratio plebis dicētis ad oziā pncipē ciuitatl̕. n ¶ Judicet dñs inter nos ꝛ te qm̄ feciſti in nos ma. ꝛc̄. multitudo enī afflicta ſiti volebat q̄ ciuitas redderet̄: qd ozias ꝛ ſacerdotes impediebāt: ꝓpter qd multitudo oziam pncipē ad diuinū iudiciū aduocabat: imputans ſupbie defenſionē ciuitatis. ideo ſubditur: o ¶ Et ꝓpter hoc. i. ꝓpt talē rebellionē. p ¶ Uēdidit nos de⁹ in ma. eorū. i. totaliter tradidit ſubtrahēdo nobiſ ſuū auxiliū. ideo ꝯcludit̄ ciuitatl̕ traditio/cū dicit̄: Et nunc cōgregate vniuerſos ꝛc̄. ꝛ ſubdit̄ hui⁹ traditiōis rōnē cū dicit̄: q ¶ Meli⁹ eſt enī vt capti. bñdi. dñm vi ꝛc̄. i. min⁹ malū: qd cōparatū ad maius habet rōnē boni. r ¶ Conteſtamur hodie celū ꝛ terrā et deum patrē noſtrorum. i. contra te ꝛ ſacerdotes adducimus in teſtimoniū q̄ inique agit̄ niſi tradatis ciuitatē cum ſit min⁹ malū. s ¶ Qui vlciſcit̄ nos ſm peccata no. ꝛc̄. Jdeſt punit ſm peccata noſtra. Cetera patēt vſq; ibi: Tu qui

Moraliter
✱ ſignificat̄ q̄ diabolus vltimū de potentia facit ad debellandum illos qui ſtudent ſibi reſiſtere vigoroſe. d ¶ Porro holofernes duʒ circūit per gyrum ꝛc̄. Per fontem qui influebat aqueductū in bethulia: ſignificat̄ chriſtus qui fons eſt gratie a quo aqueduct⁹ gratie fluit in eccleſia. hunc autem fontem diabolus nō poteſt tangere: ſed gratie fluxum prout recipitur in hominibus frequenter intercidit per peccatum mortale. g ¶ Erāt tamen longe a muris fontes. Per quos ſignificātur ſacre ſcripture quarum potu refocillantur exiſtentes in cordis amaritudine: propter quod diabolus nititur eos ab hoc potu ſimpliciter arcere vt ſic valeat eos ſuperare.
m ¶ Tunc ad oziā congregati omnes viri femineq;. Per iſtos ſignificantur queruloſi de defectu victualium et potiſſime religioſi qui non ſunt contenti de his que miniſtrantur ſibi: et eorum querimonia aliquando ſuperiorem inducit ad concedendū aliqua inconuenictia per q̄ leditur ordinis diſciplina. Unde dicit Greg⁹. in moralitati. Pro qualitatibus ſubditoruʒ diſponunt̄ acta regentium: vt ſepe pro malo gregis etiam veri boni delinq̄t vita paſtoris.

G a ¶ Et hos q̄nq; di. ⁊c̄. Quinq;
A dies q̄nq; ſenſus corpis q̄bus p̄ſens
vita ducit̄: q̄ſi. v. dierū̄ inducias do/
ctor iners expetit: q̄ corpale vitiū̄ ſo/
latiū̄ auditoribus indiſcrete ꝓmittit:
quaſi in poteſtate ſua ſit ſummi dato
ris magnificētia cū̄ magis tēpus tri/
buendi ⁊ modus in dantis q̄ accipi/
entis poteſtate cōſiſtat: ſi enī p̄ſentis
vite negat̄ ſolatiū̄ ſubditos deſerūt:
vt cedentes perſecutionibus corpo/
rale deuitent ſuppliciū̄: hanc cōuen/
tionē noſtra Judith. i. eccleſia reſpu/
it ⁊ contēnit. ¶ Ca. VIII

Et factū̄ eſt ⁊c̄. b ¶ Filia
merari. i. amaritudinis. Ec
cleſia enī per amaritudinē ⁊
tribulationem ad future vite gaudia
generat̄ vbi dn̄m laudabit ī eternū̄.
ꝙ eniȝ. xv. generatione ꝓgenita nar
ratur: ſignificat ꝙ eccleſia per ebdoa
dem legis ⁊ octoadē euāgelij de pa/
triarchis ⁊ apoſtolis eſt edita: ⁊ ad
celeſtē gratiā̄ aſcenſura. vnde hic nu/
merus graduū̄ in pſalterio ponitur
future ad celos aſcēſionis figuratiu⁹
quo ſancti venientes merito dicunt:
Ps̄. 33. a Ecce nunc benedicite dn̄o. c ¶ Et
vir eius fuit manaſſes. Manaſ/
ſes interpretat̄ obliuioſus vel neceſ/
ſitas cui Judith coniugio copulata
quaſi decalogo legis vel ritibus gen
tilium obnoxia: ſed veniēte chriſto ⁊
luce euāgelij clareſcēte in mū̄do: om
nis illa obſeruātia ceſſit ⁊ quaſi vilis
collectio meſſis velociter tranſijt. vn/
Gal. 3. d de apoſtol⁹: Ubi venit fides iam nō
ſumus ſub pedagogo. Om̄es enim
B filij eſtis per fideȝ in chriſto ieſu. Et
Roma. 7. a ad Romanos ait: Mortificati eſtis
legi per corpus chriſti ieſu vt ſitis al
terius qui ex mortuis reſurrexit. Et
vir. Manaſſes chriſtus eccleſie ſpō
ſus: Bene manaſſes dicit̄: quia nos
facit obliuiſci calamitatis p̄ſtine per
conſolationē vite future: hic in tēpo/
re meſſis hordeacee. i. collectiōis ple/
bis iudaice cū̄ mitteret apoſtolos ſu/
os p̄dicare et manipulos credentiū̄
congregare venit: eſtus pſecutionis
ſuper caput eius. i. ſuper diuinitatē
1. Co. 11. a eius. Caput enim chriſti deus. Inde
enī maxime ſcandaliçabant̄ iudei ꝙ
Joh. 10. f dicebat ſe eſſe filiū̄ dei. vnde: Facis
Mat. 27. e teipſum deum. Et alibi: Qui filium
dei ſe fecit. Paſſus eſt ieſus in gen/
te ſua ⁊ ſepultus in horto. hui⁹ ſpon
ſa ablato ſponſo ieiunio et orationi
operā dat vſq; ad conſummationē ſe
culi: nec erroribus hereticis dignat̄
pollui: cui vir ſuus reliquit diuitias
ſpiritualis ſapiētie ⁊ virtutis ⁊ fami
liam. i. gentiū̄ multitudinē aggrega/
uit. d ¶ Et habēs ſup lumbos.
Gal. 5. d Qui per continentiā vite ⁊ mortifica
tionē voluptatū̄ carnem ſuam crucifi
git cum vitijs ⁊ cōcupiſcentijs vt fu/
ture ſolennitati et ſabbato animo ſe
prepararet vbi pro p̄ſenti tribulatione
cum ſanctis angelis plenū̄ gaudium
ſuſciperet. e ¶ Cui vir ſuus reli/
querat diuitias mul. ⁊ fami. co
pioſam. Ex veteris legis ⁊ ex ph̄ie
inſtructione moraliſq; diſcipline mul
tiplices opes ad chriſtū̄ veniēs attu/
Act. 22. a. lit eccleſia. vn̄ et Paul⁹ ſe ad pedes
gamalielis nutritū̄ gloriat̄. ⁊ moyſes
om̄i ſapiētia egyptiorȝ erudit⁹ legit̄.
G Nō eſt iſte

tatē fecimus. Tu q̄ pius es miſere a
re nr̄i: ⁊ in tuo flagello vindica ini
q̄tates nr̄as: ⁊ noli tradere cōfiten
tes te pp̄lo qui ignorat te: vt nō di
cāt inter gētes: vbi eſt deus eorū̄.
¶ populi.
Et cū̄ fatigati his clamorib⁹ ⁊ his b
a ¶ paſtor mercēnari⁹ q̄ dimittit oues ⁊ fugit
fletib⁹ laſſati ſiluiſſent: exurgēs ōçi
as īfuſus lachrymis/ dixit: Equo
a animo eſtote frēs: ⁊ hos q̄nq; dies
¶ tp̄ale auxiliū̄.
expectemus a dn̄o miſericordiā̄.
Forſitā̄ enī indignationē ſuaȝ ab/
a ¶ nō nobis dn̄e nō nobis: ſȝ no. tuo da glo.
ſcidet: ⁊ dabit gloriā̄ nōmini ſuo.
Si autē tranſactis quinq; diebus
nō venerit adiutoriū̄: faciem⁹ hec
verba q̄ locuti eſtis. ¶ Ca. VIII

Et factū̄ eſt cuȝ audiſ/ c
a ¶ eccleſia: īterpretatur enī
confitens vel laudans.
ſet hec v̄ba iu̇dith vi/
b dua que erat filia merari: filij idox d
filij ioſeph: filij oçie: filij elai: filij
iamnor: filij gedeon: filij raphoim
filij achitob: filij melchie: filij enā̄:
filij nathanie: filij ſalathiel: filij ſy
c meon: filij ruben: et vir eius fuit
manaſſes: qui mortuus eſt in die/
bus meſſis hordeacee: īſtabat enī
ſup alligantes manipulos in cam
po: et venit eſtus ſuper caput eius
et mortuus eſt in bethulia ciuitate
ſua: et ſepultus eſt illic cum patri/
a ¶ eccleſia mundi illecebris deſtituta: fidem
ſancte trinitatis habēs ⁊ operū̄ pfectionē.
bus ſuis. Erat autē iu̇dith relicta e
ei⁹: vidua iam annis tribus ⁊ men
¶ in arce mentis.
ſibus ſex. Et in ſuperioribus do/ f
a ¶ firmā̄ cuſtodiā̄ vt nō per diuerſa deſide/
mus ſue fecit ſibi ſecrētū̄ cubicu/
ria deflueret. a ¶ cōgregationibus mū̄dis.
lum in quo cum pu̇ellis ſuis clau/
d ſa morabat̄: ⁊ habēs ſup lumbos g
ſuos ciliciū̄: ieiunabat omnibus
diebus vite ſue: preter ſabbata et
neomenias: et feſta domus iſrael.
a ¶ vn̄: Pulchra es ⁊ decora filia hieruſalē.
Erāt aūt eleganti aſpectu nimis: b
c cui vir ſuus reliq̄rat diuitias mul/
tas et familiam copioſam: ac poſ/
¶ predicatorū̄.
ſeſſiones armentis bou̇m et gre/
a ¶ innocentiū̄ obedientiū̄.
gibus ou̇ium plenas. Et erat hec
a ¶ bonis. b ¶ in timore domini: vnde: Mu
lier timens deum laudabitur: ⁊ laudēt eam in
portis eius opera: de hoc timore dicit Eſa. Ti
mor dn̄i ipſe eſt theſaurus eius.
in ōmnibus famōſiſſima: quoni/
am timebat dominum valde: nec

a ✱ a ¶ Tu q̄ pius es miſe. no. C
⁊c̄. Uindica iniq. nr̄as. i. flagella
nos q̄ꝫtum tibi placuerit: dum tn̄ nō
tradamur in manib⁹ infideliū̄. ⁊ ſimi
li modo dauid p̄elegit a deo flagella/
ri q̄ ab hoībus. ij. Reg. vlti. iſtud vl
timo dictū̄ videt̄ ꝓceſſiſſe a ſacerdoti
bus ⁊ ab aliq̄bus iuſtis magis timē/
b tibus de deſtructiōe diuini cultus q̄
de ꝓprijs corpibus. b ¶ Et cū̄ fati
gati his cla. ⁊ his fleti. laſſa. ſil.
Hic vltimo ponit̄ indiſcreta cōuētio
ducis qui ꝓmiſit ciuitatē reddere ni
ſi infra q̄nq; dies veniret eis auxiliū̄
⁊ ptȝ lr̄a ex dictis. Sciendū̄ tn̄ ꝙ licȝ
iſte oçias bene fecerit differendo tra
ditionē ciuitatis: ⁊ inducēdo ad expe
ctationē diuine miſcdie: tn̄ p̄figendo
terminū̄ quinq; dierū̄ male fecit: pro
pter qđ de hoc reprehendit̄ ca. ſequē
ti vt videbitur. ¶ Ca. VIII

Et factū̄ eſt. Poſtq; deſcri
pta eſt filiorū̄ iſrael pſecutio.
hic ꝯſequēter deſcribit̄ eorū̄ Diuiſio
c liberatio que facta eſt per manū̄ Ju/
dith que interfecit holofernē. ⁊ ideo
ſic ꝓcedit̄: quia p̄mo ponitur ipſius
Judith multiplex virtus. ſecū̄do ho/
lofernis caſus. ca. x. ibi: Cūq; ītraſſet
tertio fuga ſui exercitus. ca. xiiij. Pri
d ma diuidit̄ in tres: q; primo Judith
inducit pp̄lm ad ſpem diuine miſera/
tiōis. ſecū̄do ſe munit armis orōnis
ca. ix. tertio ſe exponit periculo mor/
tis. ca. x. Prima in duas: q; p̄mo de/
ſcribit̄ eius cōuerſatio virtuoſa. ſcđo
eius locutio gratioſa/ ibi: Hec itaq;
cū̄ audiſſet. Circa p̄mū̄ p̄mittit̄ eius
linea parētalis/ cū̄ dicit̄: d ¶ Que
erat fi. me. fi. idox ⁊c̄. qđ facit ad
cōmēdationē Judith. nam iſti fuerūt
nobiles genere: ⁊ morib⁹ nobiliores D
a q̄bus iudith nō degenerauit ſed in
meli⁹ ꝓfecit. Scđo ſubdit̄ ſtatus ei⁹
cōiugalis/ cū̄ dicit̄: Et vir ei⁹ fuit ma/
naſſes. Tertio ſtat⁹ vidualis/ cū̄ dr̄:
e ¶ Erat aūt iudith ⁊c̄. ⁊ menſi/
bus ſex. ex quo ptȝ eius ꝯtinētia: q;
cum adhuc eſſet ſatis iuuenis trāſire
tn̄ noluit ad ſecū̄da vota. f ¶ Et in
ſupiorib⁹ do. ſue fecit ſibi ſecre.
cubi. ⁊c̄. vt ſic aſpect⁹ hominū̄ ⁊ col/
loq̄a meli⁹ declinaret ⁊ liberi⁹ orōni
vacaret. g ¶ Et habēs ſup lum.
ſu. cili. ieiu. ⁊c̄. ad repreſſionē ꝯcu/
piſcētie carnalis: parcitas enī vict⁹ ⁊
aſperitas veſtitus ſunt cuſtodes caſti
tatis. h ¶ Erat aūt elegāti aſpe
ctu ni. ⁊c̄. diui. mul. ex hoc patȝ vir
tus ſue caſtitatis: q; nec pulchritudo
corporis: nec copia diuitiarȝ que ſunt
fomēta libidinis: ptraxerunt eam ad
ſecundas nuptias. Cetera patent.
✱ Hec itaq;.
Moraliter. c ¶ Et factū̄ eſt ⁊c̄. Moraliter
Per quē ſignificat̄ eccl'ia q̄ tp̄e ma/
gne tribulationis vidua videt̄: eo ꝙ
eius ſpōſus ab ignorātibus eā̄ dicit̄
ad tp̄s deſeruiſſe. iō ſubdit̄: d ¶ Fi
lia mera. i. amaritudinis. eccl'ia nā̄/
q; tribulatiōis tp̄e bn̄ dicit̄ filia ama
ritudinis: ſicut magn⁹ peccator dicit̄
filius iniq̄tatis. h ¶ Erat enī ele.
aſpe. nā̄ eccl'ia nō habȝ maculā̄ neq;
rugā̄: vt dicit̄ Epheſ. v. cui vir ſuus
reliquerat diuitias multas. Chriſt⁹
enī eccleſie ſpōſus dedit ei dona ſpi/
ritusſancti que ſunt valde precioſa.

 ✱ Hec itaq;

a ¶ Nō eſt iſte ſermo q̄ miſericordiā ꝓuocet. Nec tp̄s nec modū preſcribere dn̄o debemus magis arbitrio eius cun/cta relinq̄m⁹. Vñ q̄dā patrū in orōne ſua dixiſſe legit: Fili dei ſicut ſcis ⁊ ſicut vis miſerere mei. Regnū tñ q̄rere debem⁹ et oīa adijcient: p̄ns vita ſit fidelib⁹ in vſu: futura in fructu: ſit res tpalis in itinere: deſiderent eterna in ꝑuctiōe.

Et dixerūt

a ¶ ab omni ſpecie mala abſtinete vos.
erāt q̄ loquerer de illa verbū malū. Hec itaq̄ cū au/ a
diſſet/ qm̄ ocias ꝓmiſiſſet ꝙ trāſacto q̄nto die traderet
ciuitatē aſſyrijs: miſit ad p̄ſbyteros chābri et charmi.
Et venerūt ad illā: ⁊ dixit illis: Qd̄ eſt hoc verbū in q̄ b
ꝯſenſit ocias/ vt tradat ciuitatem aſſyrijs: ſi intra q̄nq̄
dies nō venerit vobis adiutoriū: Et q̄ eſtis vos q̄ te/ c
ptatis dn̄m: Nō eſt iſte ſermo q̄ miſericordiā ꝓuocet:
ſed poti⁹ qui irā excitet ⁊ furorē accendat. Poſuiſtis
vos tp̄s miſeratiōis dn̄i: ⁊ in arbitriū vr̄m diē cōſtitui
a ¶ quia omnia nouit.
ſtis ei: Sed q2 patiēs dn̄s dn̄s eſt: in hoc ip̄o penitea/ d
a ¶ que pondera vocis habent que impetrant nō ſupplicant.
mus: ⁊ indulgētiā ei⁹ fuſis lachrymis poſtulem⁹. Nō e
enī q̄ſi homo ſic de⁹ cōminabit: neq̄ ſicut fili⁹ hoīs ad
a ¶ qui ſe exaltat humiliabitur ⁊c. b ¶ nō modo corpora noſtra.
iracūdiā inflammabit. Et ideo humiliem⁹ illi aīas f
a ¶ in ſpiritu humilitatis ⁊ in animo contrito ſuſcipiamur dn̄e a te.
noſtras: ⁊ in ſpiritu† ꝯſtitūti humiliato ſeruiētes illi di
a ¶ vnde: Fiat voluntas tua non mea.
cam⁹ flētes dn̄o: vt ſm̄ volūtatē ſuā ſic faciat nobiſcū g
miſc̄diam ſuā: vt ſicut cōturbatū eſt cor nr̄m in ſupbia h
eoꝝ: ita etiā de nr̄a hūilitate gl'iemur: qm̄ nō ſum⁹ ſecu
ti pctā patrū nr̄oꝝ q̄ dereliquerūt deū ſuū: ⁊ adoraue
rūt deos alienos: quo ꝓ ſcelere dati ſūt in gladiū ⁊ in
a ¶ vnde: Ego ſum dominus ⁊ non eſt alter.
rapinā ⁊ in ꝯfuſionē inimicis ſuiſ. Nos aūt alteꝝ deū
a ¶ longanimiter. vnde: Expecta dn̄m viriliter age.
neſcimus p̄ter ip̄m. Expectemuſ humiles ꝯſolationē
a ¶ vindicando.
ei⁹: ⁊ exq̄ret ſanguinē noſtrū de afflictionib⁹ inimicoꝝ
noſtroꝝ: ⁊ hūiliabit oēs gentes q̄cūq̄ inſurgūt ꝯ nos:
a ¶ oīm nr̄m vn⁹ eſt pr̄ in celis. vñ: Patrē nolite vocare vobis ſup t̄rā.
⁊ faciet illas ſine honore/ dn̄s de⁹ noſter. Et nūnc fra i
a ¶ cui rationē redditur de ouib⁹. b ¶ qui. ſ. ſpeculatores ⁊ doctores.
tres/ qm̄ vos q̄ eſtiſ p̄ſbyteri i pplō dei: ⁊ ex vob̄ pēdet k
a ¶ exhortationē conſolationē. b ¶ a deſperatione qui modo obliti.
aīa illoꝝ: ad eloquiū vr̄m corda eorū erigitē/ vt memo l m
a ¶ a deo. vñ: Temptauit de⁹ abraā. b ¶ q̄ꝝ imitatores eſſe debem⁹ vt ab/
res ſint q2 tēptati ſūt patres nr̄i: vt ꝓbarent ſi vere co
raet iſaac. a ¶ fortia facta pactū: documenta ſunt filiorum.
lerēt deū ſuū. Memores eſſe debēt quōmō pater no/
ſter abraā tēptat⁹ eſt: ⁊ ꝑ mltas tribulatōes ꝓbat⁹: dei
amic⁹ effect⁹ ē. Sic iſaac/ ſic iacob/ ſic moyſes: ⁊ oēs q̄
a ¶ vnde: Tranſiuimus per ignē ⁊ aquam.
placuerūt deo/ ꝑ multas tribulatōes trāſierūt fideles.
b ¶ ſicut exemplo bonorum admonet ita exemplo malorum terret.
Illi aūt q̄ tēptatōes ſuas nō ſuſceperūt cū tiore dn̄i: ⁊ i/ n
patiētiā ſuā ⁊ iproperiū murmuratōis ſue ꝯ dn̄z ꝓtule
a ¶ diabolo. b ¶ corpalibus ⁊ ſp̄ualibus.
a ¶ .q. videmini hec faciētes in dn̄o querere vltionem.
rūt: extermiati ſūt ab extermiatore: ⁊ a ſerpētib⁹ ꝑierūt. o
a ¶ hec eſt via veritatis vt in flagellis aīas nr̄as humiliem⁹ ⁊ patiētiā habere ſtudeamus. b ¶ iniuſte egimus iniquitatē fecimus.
Et nos ḡ nō vlciſcamur noſ ꝓ his q̄ patimur: ſz reputā p

Ni. de ly.

Diuiſio — a ¶ Hec itaq̄. hic ꝯſequēter ponit ei⁹ locutio gratioſa. Et p̄mo ponit huius locutiōis act⁹. Scd̄o ip̄i⁹ effect⁹/ ibi: Et dixerūt illi. Circa p̄mū v̄bo ſuo redarguit dicta ꝯuentio que p̄mo repetit/ cuz dicit: Hec itaq̄ ⁊c. ſcd̄o pro ſacerdotib⁹ mittit/ cum dicit: Miſit ad p̄ſbyteros ⁊c. (al's tad) ꝙ aūt nō iuit ad eos nō fuit ex defectu hūilitatis: ſz ex zelo caſtitatis et honeſtatis vidualis q̄ refugiebat ꝑ vicos diſcurrere: ⁊ in palā corā hoīb⁹ apparere. b ¶ Qd̄ eſt hoc verbū ⁊c. (al. ꝯtriti et) Ex hoc videt ꝙ nō erat ibi: q2 loquit de eo q̄ſi de abſente: verū tamē ſuꝑuenit anq̄ inde recederent ſacerdotes: vt ptz. ī. eo. ca. pōt etiā dici ꝙ a p̄ncipio fuit ibi: verūtñ Judith direxit ſermonē ad ſacerdotes q̄ſi magis culpabiles: nā ex illo cōſenſu ſeq̄bat deſtructio diuini cult⁹: vt ſtatim dicet: ꝓ q̄ ſacerdoteſ debebāt zelare plus q̄ p̄ncipes. c ¶ Et q̄ eſtiſ vos ⁊c. Ad intellectū hui⁹ ſciēdū ꝙ ex captiōe illi⁹ ciuitatis patebat via ad hieruſalē: ⁊ ꝑ ꝯñs deſtructio diuini cult⁹: ꝓpter qd̄ debebāt ciuitatē illā q̄diu poſſent defendere etiā in maxima afflictiōe: niſi ſuꝑ hoc haberēt mandatū dn̄i ꝑ verbū ꝓphete: ſicut Hieremias ꝯſulebat ſedechie redditionē ciuitatis regi babylōis: ſic autē nō erat in ꝓpoſito: ꝓpter qd̄ peccauerūt p̄figētes redditiōis terminū. Si autē dicat ꝙ chriſtiani aliq̄n ſine pctō ſic p̄refigūt terminū redditiōis alicui⁹ caſtri ſaracenis. Dicēdū ꝙ nō eſt ſile: nā ex hoc nō ſequit generalis ceſſatio ſacrificij eccleſie qd̄ offerri pōt vbi q̄. ſacrificiū v̄o veteris legis offerri nō poterat extra hierl'm niſi ex ſpeciali diſpēſatiōe diuia: (ti. Co. 10. b / Nu. 21. b) ſic legit Helias in mōte carmeli ſacrificaſſe. iij. Reg. xviij. g. ꝓpter qd̄ in p̄fixione p̄dicta erat quedā tēptatio diuina inquātū volebāt ꝑ hoc experiri effectū auxilij diuini. iō ſubdit: Nō eſt iſte ſermo q̄ miſc̄diaꝝ ꝓuocet ⁊c. d ¶ Sz q2 pa. do. eſt. Hic ſcd̄o v̄bū Judith inducit ad penitētiā ſalutarē allegādo p̄mo dei patiētiā/ cū dr̄: Sed q2 pa. do. eſt. e ¶ Nō enī q̄ſi homo ⁊c. Qd̄ enī homo cōminat ſtatim īplere conat in/q̄tū pōt: deus aūt aliq̄n cōminat qd̄ inferre nō intendit: ſicut Jone. iij. b. dr̄: Adhuc. xl. dies ⁊ niniue ſubuertet: qd̄ tñ de⁹ nō intēdebat facere: q2 p̄uidebat pniam niniuitaꝝ ex q̄ pceret eis: ⁊ h̄ eſt: q2 tales cōminatiōes ꝓferūt nō ſm̄ ordinē diuine p̄ſciētie q̄ īmutabilis eſt: ſz ſm̄ exigētiā demeritorū q̄ ē mutabilis: ⁊ ſic fuit in niniuitis. f ¶ Et iō hu. il. a. no. Et nō tm̄ corpa. g ¶ Ut ſm̄ vo. ſuā ſic fa. no. Cōfidebat enī Judith ꝙ ex hūiliatiōe populi negociū v̄tteret in oppoſitū: ſicut dictū eſt de liberatōe niniuitaꝝ: ⁊ hui⁹ ꝯfidētie cauſa ſubdit/ cū dicit: h ¶ Qm̄ nō ſe. ſu. pctā pa. nr̄oꝝ ⁊c. Per multiplicē idolatriaz: vt ptz. iiij. Re. ⁊. ij. Paral. a reditu v̄o captiuitat' babylōice nō legit ppl's iſrl' idolatraſſe: niſi aliq̄ pauci tpe ātiochi epiphanis: ⁊ ad h̄ inducti timore mort'. i ¶ Et nūc frēs. Hic ꝯñr Judith īducit pplm̄ ad cōfidētiā: ⁊ h̄ ꝑ ſacerdoteſ q̄ erāt ppl'i doctores. iō dic: k ¶ Ex vo. pē. aīa il. q̄tū ad firmitatē in bono. l ¶ Corda eoꝝ erigite. Ad ꝯfidēdū de diuina v̄tute. m ¶ Ut me. ſint q2 tē. ſūt pa. nr̄i vt ꝓbaret. i. vt eoꝝ patiētia declaret ad meritū ip̄oꝝ ⁊ exēplū aliorū. ⁊ inducit ad h̄ exēplū abraam q̄ tēptat⁹ fuit in filij īmolatiōe: ⁊ iſaac q̄ ad eādē īmolationē ſe obtulit volūtarie: vt declaratū fuit Geñ. xxij. et iacob q̄ fugiēs ꝑſecutionē eſau iuit ī meſopotamiā ſyrie. n ¶ Illi aūt q̄ tē. nō ſuſcepe. ⁊c. exter. ſūt ab exterminatore. Nūm. xj. vbi dicit ꝙ ignis deuorauit extremā ptē caſtrorū ꝓpter murmur ppl'i ꝯ dn̄m. o ¶ Et a ſer. ꝑiert. Nu. xxi. Et nos ḡ non vlciſcamur nos retorquēdo penas q̄s ſuſtinemus in deū murmurādo ꝯtra ip̄m. hoc etiā dicit: q2 forſitan in pplo erāt aliq̄ tā mali ꝙ ex īpatiētia ꝯ deū volebāt traditionē ciuitat' bethulie: vt ſic ꝑ ꝯñs deſtrueret diuin⁹ cult⁹ in hierl'm q̄ſi in vltionē ꝯ deū de penis q̄s ꝑmittebat pplo iudaico īferri. p ¶ Sz reputātes ⁊c. q. di. reputare debemus: q2 pctā nr̄a maiorem exigūt penā: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝙ ſūt nobiſ inflicta ad tp̄s: vt ꝑ h̄ caſtigati euadamus penā eternā. ideo ſubditur: Quaſi ſerui dn̄i qui corripimur ad emēdatōez ⁊c.

Sequit:

Moraliter — a ¶ Hec itaq̄ cū au. ⁊c. Eccl'ia nāq̄ reprobat ꝯdeſcēſionē irrōnabilē ſupioris ꝓ q̄rela irationabili ſubditoꝝ: ⁊ ſimiliter q̄relas eoꝝ: ⁊ hortat ſuperiores ad ꝯſtātiā: ⁊ inferiores ad debitā patiētiā: ⁊ p̄ſbyteros ad inſtructionē ppl'i ⁊ ꝯfortationē.

a ¶ Et dixerūt. Quecūq; loquit̄ eccl'ia in ꝯfeſſione fidei in doctrina religiōis laudabilia ⁊ irrep̄hēſibilia ſunt: hec ſingulos fideles orādo p̄monet ſi q̄ſq; ſicut ꝓbauit verū eſſe qd̄ docet ita opibus implet. Unde ſubdit̄: b ¶ Et dixit illis iu. Judith. i. eccleſia cōmendat p̄ſbyteris portā. i. caſtroꝝ dei ſollicitā cuſtodiā: vt puigilit̄ ⁊ ſolerti cura cōtra hoſtiū inſidias ſemꝑ parati aſſiſtāt ⁊ orōnibus muniti. ¶ Ca. IX

Quibus abſce. Poſtq̄ ad p̄ſbyteros locuta eſt: oratoriū ingredit̄ Judith: q2 ſollicitudo ſctōꝝ poſt p̄dicatiōis obſequiū redit ad cordis ſui ſecretū: vt ibi cōpleat pure aſcēſionis incenſum: ſm̄ illud. Mat. 6. a Cū ora. intra in cu. tuū. d ¶ Dn̄e deus. Bene in orōne actū ſymeonis cōmemorat qui cū fratre leui ſtuprū ſororis in alienigenas vindicauit. Futurū eni3 erat vt holofernes qui in Judith voluit explere immūdiciam libidinis: gladio feriretur vltionis.

¶ Reſpice caſtra.

a ¶ qd̄ mereamur.

tes pctis nr̄is: hec ipſa ſupplicia minora eſſe: flagella dn̄i q̄ſi ſerui

a ¶ deus nō vult mortem peccatoris: ſed vt cōuertatur ⁊ viuat.

qui corripimur ad emēdationē ⁊ nō ad perditionē noſtrā eueniſſe credam⁹. Et dixerūt illi ozias et p̄ſbyteri: oīa q̄ locuta es vera ſūt ⁊ nō eſt in ſermonib⁹ tuis vlla rep̄hēſio. Nūc ḡ ora ꝓ nob̄ dn̄m qm̄ mulier ſctā es ⁊ timēs deū. Et dixit illis iudith: Sicut qd̄ potui loq̄ dei eſſe cognoſcitis: ita qd̄ face

a ¶ omnia fac cū conſilio.

re diſpoſui ꝓbate ſi ex deo eſt: et orate vt firmū faciat deus ꝯſiliū meū. Stabitis vos ad portā nocte iſta ⁊ ego exeā cū abra mea: ⁊ orate: vt ſicut dixiſtis in dieb⁹ q̄n

¶ plebē ſuam.

q; reſpiciat dn̄s populū ſuū iſrl'.

¶ ne impediatis.

Uos aūt nolo vt ſcrutemini actū meū: ⁊ vſq; dū renūciē vobis / nihil aliud fiat niſi oratio ꝓ me ad dn̄m deū nr̄m. Et dixit ad eā ozias pnceps iude: Uade in pace:

¶ dux ⁊ adiutor.

⁊ dn̄s ſit tecū in vltionē inimicorū nr̄oꝝ. Et reuertētes abierunt.

¶ Ca. IX

Quibus† abſcedētibus / iudith ingreſſa ē oratoriū ſuū

¶ penitentie.

et induens ſe cilicio

a ¶ memoriā fragilitatis ⁊ mortis.

poſuit cinerē ſuper caput ſuū: ⁊

¶ ꝑ hūilitatis affectū ſe ſperās exaudiri: ſacrificiū deo ſpiritus cōtribulatus.

ꝓſternēs ſe dn̄o: clamabat ad dominū / dicēs: †Dn̄e de⁹ patris mei ſymeō / q̄ dediſti illi gladiū in defenſionē alienigenarū: q̄ violatores extiterūt in coinq̄natione ſua

¶ dine filie iacob.

⁊ denudauerunt femur v̄ginis in ꝯfuſionē: ⁊ dediſti mulieres illoꝝ in p̄dā: ⁊ filias illoꝝ in captiuitatē:

a ¶ filijs iacob.

⁊ oēm p̄dā in diuiſionē ſeruis tuis q̄ zelauerūt zelū tuū: ſubueni queſo te domīe deus meus mihi

Ni.de ly.

Sequit̄: a ¶ Et dixerunt. Hic ponit̄ locutionis Judith gratioſe effectus: nā ei ꝯſenſerūt pnceps ⁊ p̄ſbyteri tanq̄ manifeſte veritati. iō d2: Et dixerūt illi ozi. ⁊c̄. nūc ḡ ora ꝓ no. ex verbis eni ei⁹ ſctis ꝯceperūt grām dei in ea eſſe: ⁊ ei⁹ orōnē acceptabilē deo fore. iō rn̄dit Judith: b ¶ Sicut qd̄ po. loq̄ dei eſſe cog. i. ꝓcedere ex ei⁹ bonitate. c ¶ Ita qd̄ fa. diſ. ꝓba. ſi ex deo eſt. nō accipit̄ hic ꝓbatio ꝓ acceptiōe experimēti alicuius ſtatim cognoſcēdi: q2 poſtea ſeq̄t̄: Nolo vt ſcrutemini actū meū: ſed accipit̄ hic ꝓbatio ꝓ expectatione effectus futuri. q. d. ſi ſequat̄ effect⁹ ad liberationē ppl'i ꝑ hoc videbitis ꝙ illud qd̄ cogitaui facere ex deo eſt. ideo ſubditur: B d ¶ Et vſq; dū renū. vo. effectum. e ¶ Nihil aliud fi. niſi ora. ꝓ me. vt de⁹ velit me dirigere. f ¶ Uade in pace. q. d. qd̄ cogitaſti facias: noluimus plus inq̄rere. g ¶ Et reuertē. abie. ad domos ꝓprias. ¶ Ca. IX

Quibus abſcedē. Hic ꝯſequēter Judith munit ſe armis orōnis: ⁊ qm̄ orō ē petitio decētiū a deo: iō ad petēdū p̄mo ſe diſponit / cū d2: i ¶ Ingreſſa ē ora. ſuū. qd̄ erat in ſupioribus domus ſue vt dictū eſt ca. p̄ce. k ¶ Et induens ſe ci. l3 eni ſemꝑ haberet ciliciū ad carnē interius: vt dictū eſt ca. p̄ce. tn̄ etiā tūc induit ſe cilicio exteri⁹. l ¶ Poſuit cine. ſup ca. ſuū. ⁊ vtrūq; fecit ad humiliationē ſui: ſciēs ꝙ oratio humiliātis ſe nubes penetrat. Eccl'i. xxxv. c. m ¶ Dn̄e de⁹. Hic ſcd̄o ſuā petitōez ꝓponit: ī q̄ p2io petit ſupbos hoſtes humiliari. Scd̄o ꝯſtātiā ſibi dari / ibi: Da mihi in aīo ꝯſtantiā. Circa p̄mū ad obtinendū qd̄ petit: tria ꝓponit ex dei iuſticia facta. Primū eſt occiſio ſychimitarū ꝓpter dine filie Jacob violationē Geñ. xxxiiij. ⁊ hoc eſt qd̄ d2: Dn̄e de⁹ patris mei ſy. patriarche. Sed ꝯtra hoc videt̄ ꝙ in p̄ncipio ca. p̄ce. genealogia Judith reducit̄ ad Rubē: ꝓpter qd̄ dicunt aliq̄ ꝙ ex ꝑte p̄ris fuit de tribu Rubē vt ibi d2. ex ꝑte v̄o mr̄is de tribu Symeō: vt d2 hic: ſ3 meli⁹ videt̄ dicēdū ꝙ ſimpl'r fuerit d̄ tribu ſymeon ex ꝑte p̄ris ⁊ mr̄is: q2 mulieres nō debebāt ꝯiūgi viris alterius trib⁹ Nu. xxxvj. nec ille Rubē ad quē reducit̄ genealogia Judith ca. p̄ce. videt̄ fuiſſe Rubē p̄riarcha. nā ibi d2: filij ſymeon: filij ruben Geñ. v̄o. xlvi. ⁊ .j. Paral'. v. vbi numerant̄ filij rubē: nō ponit̄ ibi aliq̄s q̄ vocet̄ ſymeō. Itē q2 plures generatiōes vident̄ fuiſſe īter rubē ⁊ iudith: q̄ ponant̄ ca. p̄ce. nā a natiuitate iſaac vſq; ad exitū d̄ egypto fluxerūt anni quadringenti: vt dictū fuit Geñ. xv. Itē ab exitu de egypto vſq; ad fundationē templi per ſalomonē fluxerunt anni quadringēti octoginta. iiij. Reg. vj. ⁊ inde vſq; ad ei⁹ deſtructionē ꝑ nabuchodonoſor fluxerūt anni q̄drin gēti decē ſm̄ Heb̄. ⁊ poſſet ꝓbari ꝑ tpa regū q̄ regnauerūt a tpe Salomōis vſq; ad. xj. annū ſedechie ī quo fuit tēplū deſtructū: ſed ꝓpter ꝓlixitatē omitto: ⁊ inde vſq; ad. iiij. annū cyri: in quo fundatū fuit ſcd̄m templū fuerūt. lxx. anni: ſm̄ minorē cōputationē: ⁊ īde. viij. vſq; ad cambyſem: ſub quo cōtigit hiſtoria Judith: vt dictū eſt. ſ. in p̄n. hui⁹ li. Anni v̄o p̄dicti ſimt' iuncti ſūt mille. ccclxviij. a q̄bus oportet ſubtrahere annos. c. et viij. q̄ fluxerūt a natiuitate iſaac vſq; ad natiuitatē ruben. nā anno. lx. iſaac nati ſunt iacob et eſau Geñ. xxv. Eſau vero anno. xl. etatis ſue vxores duas accepit Geñ. xxvi. ⁊ ꝑ ꝯn̄s iacob tūc q̄dragenarius fuit q̄ cito poſt de volūtate parētū iuit ad laban auunculū ſuū Geñ. xxviij. vbi cōpletis. vij. annis ſue ſeruitutis accepit liam vxorē. hui⁹ p̄mogenit⁹ fuit ruben: ⁊ ſic iacob videt̄ fuiſſe. xlviij. annorū vel circiter ī natiuitate ruben. igit̄ a natiuitate iſaac vſq; ad natiuitatē rubē fluxerūt anni. c. viij. vel circiter: q̄b⁹ ſubtractis de nūero annoꝝ ſuprapoſito remanēt anni mille. cclx. q̄ faciunt. xxx. generatiōes ⁊ ampli⁹: nā hoīes illi⁹ tpis iā generabāt exiſtētes. xl. annorū ⁊ minoris tpis. hoc etiā pt3 ꝑ genealogiā ſaluatoris Mat. j. vbi ab abraā q̄ genuit iſaac vſq; ad trāſmigrationē babylonis ponūt̄ ḡnatiōes. xxviij. ⁊ tn̄ omittūt̄ ibi tres ḡnatiōes regū iuda: vt ꝓbat Hieronym⁹ in homel'. ⁊ etiā ſub noīe booz ponunt̄ ibi tres generatiōes ꝓ vna vt ibidē oſtēſum fuit: ⁊ iterū a trāſmigratiōe babylonis vſq; ad tp̄s cābyſis ſub quo ꝯtigit hiſtoria Judith: fluxerūt anni. lxviij. vt pt3 ex p̄dictis qui bn̄ faciūt duas generatōes: ⁊ ſic pt3 ꝙ ille rubē ad quē reſoluit̄ genealogia Judith nō fuit ruben patriarcha fili⁹ iacob: ꝓpter qd̄ dicendū ꝙ fuit ali⁹ eiuſdē noīs de tribu ſymeon: ad quē reſoluit̄ genealogia Judith: eo ꝙ fuit ī illa tribu vir notabilis. n ¶ Qui dediſti ⁊c̄. i. in defenſionē ſui ab alienigenis. ⁊ accipit̄ hic defenſio ꝓ occiſiōe ſychimitaꝝ ꝓ violēta opp̄ſſione dine filie iacob: ī qua q̄dē occiſiōe ſymeon fuit p̄ncipalis. Geñ. xxxiiij. Poteſt etiā ibi accipi defenſio ꝓprie: q2 gētiles de alijs ciuitatib⁹ ꝓpinq̄s nō fuerūt auſi pſeq̄ iacob ⁊ filios ei⁹ recedētes: territi a deo: ⁊ ex facto ſymeon ⁊ fratrum ſuorū. Geñ. xxxv. o ¶ Qui zelaue. ⁊c̄. hoc videt̄ falſu3: nā iacob rep̄hēdit illd̄ factū tanq̄ malū. Geñ. xxxiiij. ⁊ ſil'r Geñ. xlix. d. Symeon ⁊ leui fra. va. iniq̄. bel. ⁊c̄. vt expoſitū fuit ibidē. Dicendū ꝙ in facto illo duo fuerūt ſc3 zelus vlciſcēdi ſtuprū: ⁊ illd̄ fuit licitū ⁊ iuſtū: q2 nō habebāt iudicē qui vellet factū punire: cuius auctor erat p̄nceps ciuitatis ⁊ ppl's eius fautor: ⁊ ſic loquit̄ hic Judith. Aliud quod fuit ibi fuit modus vlciſcendi qui fuit

Moraliter

Moralr. b ¶ Quib⁹ abſcedē. ⁊c̄. Per h̄ oñdit̄ ꝙ eccl'ia tribulatiōis tpe d3 deū deuoti⁹ exorare ⁊ ieiunijs ⁊ aſꝑitatib⁹ pniē ſe mag' ſolito corā deo hūiliare vt ei⁹ auxiliū īpetret̄.

Marginalia: Diuiſio — al's † aſcēdētibus — Geñ. 34. d.

N a ¶ Reſpice caſtra. Sicut luxurioſos luxurioſis cõparat:
E ita nũc ſupbis ſupbos aſſyrios.ſ.egyptijs. q꜃ ſicut potẽtia di
uina eſt in illis ita manifeſtari põt ⁊ his ſubuerſis: q꜃ idẽ dñs
eadẽ potẽtia/eadẽ iuſticia. b ¶ Fac dñe. Hoc nõ dicit dele
ctatõe pene ſ꜃ amore iuſticie. Sic q̃cq̃d ꝓphe q̃cq̃d in ſpũ iuſto
iudicio videt futurũ in eodẽ ſpũ
p̃dicãt faciẽdũ: imo ꝑ eos ipſe p̃
dixit q̃ eis reuelat atq꜃ facit q̃le
Ps.68.e. eſt illõ: Fiat mẽſa eoꝝ corã ipis
Act.23.a in la.⁊c̃. Et ꝑcutiet te de⁹ paries
Myſtice dealbate. ¶ Myſtice. Õis he/
†Exo.14.f. retic⁹ ve ſciſmatic⁹ vel iude⁹ vel
pagan⁹ q̃ eccl'iaꝫ vbo vel exẽplo
corrũpere voluerit: ꝓprio ſupbie
Geñ.3.c gladio caput iniq̃ volũtatis amit
tit. vñ: Ipa cõteret caput tuum.

Nico. de lyra

⁂ di q̃ fuit malus ⁊ ꝓditori⁹: in
q̃tũ filij iacob fregerũt pactũ ha
bitũ cũ ſychimitis: ⁊ ſic reꝓhẽdit
illud iacob. a ¶ Tu eni fe.⁊c̃.
In creatiõe mũdi. b ¶ Et illa
poſt il.cogi. Nõ ſic ĩtelligẽdo
ꝙ ſit pri⁹ ⁊ poſteri⁹ in cogitatõe
dei: q̃ mẽſurat nũc eternitatis: ſ꜃
in reb⁹ factis q̃ꝝ alie ſũt poſterio
res alijs. c ¶ Reſpice caſtra.
al's †.cõgerẽ Hic allegat ſcõm ex vltiõe diui/
na factũ qδ eſt ſubmerſio egypti
orũ/cũ dr̃: Reſpice oculo tuo iu/
ſticie. d ¶ Caſtra aſſy.nunc.
Ipa puniẽdo. e ¶ Sicut tũc
ca. egyptiorũ ⁊c̃. Exo.xiiij.f.
Reſpiciẽs dñs ſuper caſtra egy
ptioꝝ ꝑ colũnã ignis ⁊ nubis in
terfecit exercitũ eoꝝ ⁊c̃. f ¶ Et
tene.fa.eos. Exo.xiiij.e. Erat
F nubes tenebroſa ex ꝑte egyptio/
rũ ⁊ illuminãs noctẽ ex parte he
breoꝝ ĩpediẽs egyptios ne poſ/
ſent accedere ad hebreos.
g ¶ Tenuit pe.eo.abyſſus
.i.maris fund⁹ in eoꝝ ſubmerſio
ne. h ¶ Et i cõtis.i. fuſtib⁹ ad
pugnãdũ diſpoſitis. i ¶ Et ne/
al's †cõterã ſciũt q꜃ tuipſe es ⁊c̃.cõ.bel.
illũ: et ĩ vtu ab initio.i.ab antiq̃s tꝑib⁹: ſic̃
te tua euer. patꝫ de amalech ꝯ filios iſrl' pu/
gnãte: Exo.xvij. ⁊ de og rege ba
ſan ⁊ ſeon rege ãmorreoꝝ Nu.
Al's †ꝙ xxi. ⁊ de regib⁹ ꝯ Joſue pugnan
tib⁹. Joſue.x. ⁊ ĩ plib⁹ alijs loc'.
k ¶ Erige brachiũ. Hic poni
tur tertiũ in Judith allegatũ. ſc꜃
deſtructio diuini cult⁹: cui⁹ obſer
uatio erat ꝯueniẽs deo. iõ dicit:
Erige bra. tuũ.i. potẽtiã tuã.
l ¶ Sicut ab initio.i.ab exitu
filioꝝ iſrl' de egypto: vt p̃dictũ ẽ.
m ¶ Et alli.vir.eorũ.i.ꝓſter
ne. n ¶ Qui ꝓ.ſeviola.ſan
cta tua. Sic eni ꝓmiſerant na
buchodonoſor regi: vt ipe ſolus
noĩaret deus in terra: vt dictuꝫ
ẽ.ſ.ca.iij. o ¶ Fac dñe vt gla
dio ꝓ.ei⁹ ſup.ãputet.i.caput
holofernis. de cui⁹ poteſtate totus exercitus gl'iabat: ⁊ videt
hic ꝓphetice loq̃: q꜃ ſic factũ fuit poſtea: vt videbit. xiij.ca.
p ¶ Capiat la.oculo.ſuorũ in me.i.ſic capiat in aſpectu
mee pulchritudinis: ꝙ fiã ei ſic familiaris ꝙ poſſim eũ iugula
re. q ¶ Et ꝑcuties eũ ex la.chari. mee.i.ex verbis meis
dulcibus ⁊ amorẽ p̃tendentibus. Ad intellectũ hui⁹ ⁊ etiã ſe/
quẽtiũ ſciendũ ꝙ dicũt aliq̃ ꝙ in Judith duo fuerũt.ſ. affectio
magna ad liberandũ pplm de manu holofernis: ⁊ iſtud fuit li
citũ ⁊ ſanctũ: ⁊ aliud qδ ex hac affectione ſecutũ eſt.ſ. executio
huius affectionis in qua petiuit ⁊ fecit ⁊ dixit aliqua illicita: ⁊
ſic petiuit ardorem libidinis excitari in holoferne: ⁊ ad hoc or
nauit

¶ deſolate. ¶ ordine diſpoſuiſti oĩa.
vidue. Tu ẽnim feciſti p̃ora: ⁊ illa poſt illa a b
cogitaſti: ⁊ h̃ factũ eſt qδ ipe voluiſti. Oẽs
ei vie tue ꝑate ſũt: ⁊ tua iudicia i tua ꝓuidẽ
a tia poſuiſti† Reſpice ꝯ caſtra aſſyrioꝝ nũc c d
ſicut tũc caſtra egyptioꝝ videre dignat⁹ es: e
qñ poſt ſeruos tuos armati currebãt ꝯfidẽ
a ¶ nõ in domino.
tes in qũadrigis ⁊ in eq̃tatu ſuo ⁊ i multitu
a ¶ vultus autẽ dñi ſuper fa.ma.
dine bellatoꝝ. Sꝫ aſpẽxiſti ſuꝑ caſtra eorũ
a ¶ vt euadere nõ poſſent.
⁊ tenebre fatigauerunt eos. Tẽnuit pedes f g
¶ maris. a ¶ ſimiles illis.
eoꝝ abyſſus: ⁊ aq̃ oꝑuerũt eos. Sic fiãnt ⁊
¶ puniãtur.
iſti dñe: q̃ ꝯfidũt in multitudie ſua: ⁊ i curri
bus ſuis ⁊ ĩ cõtis ⁊ ĩ ſagittis ſuis: ⁊ in lãceis h
gl'iant ⁊ neſciũt q꜃ tuipẽ es de⁹ nr̃: q̃† ꝯteris i
a ¶ ſoli. b ¶ potẽtiam quam videris dimiſiſſe.
bella ab initio: ⁊ dñs nomen ẽſt tibi. Erigẽ k
brachiũ tuũ: ſicut ab initio/ ⁊ allide vtutẽ eo l m
rũ in vtute tua. Cadat virt⁹ eoꝝ in iracũdia
¶ iactant.
tua/ q̃ ꝓmittũt ſe violare ſctã tua ⁊ polluere n
b tabernaculũ noĩs tui: ⁊ deijcere gladio ſuo
cornu altaris tui. Fac dñe vt gladio ꝓro/ o
a ¶ ꝑ portã oculoꝝ intret affectio cõcupiſcẽtiarum. vnde:
Qui viderit mulierẽ ad cõcupiſcẽdum eam ⁊c̃.
prio ei⁹ ſupbia ãputet. Cãpiat laq̃o oculoꝝ p
a ¶ dulcia videãtur ei labia mea.i.verba.
ſuoꝝ i me: ⁊ ꝑcuties eũ ex lãbijs charitatis q
mee. Da mihi in aĩo ꝯſtãtiã vt† cõtẽnã illũ: r
a ¶ nõ nobis dñe nõ nobis: ſed noĩ tuo da gl'iam.
⁊ vtutẽ ei⁹ vt euertã illũ. Erit eni hãc mẽo/ s
a ¶ fragilis ſexus. b ¶ qui ſe exaltat humiliabit.
riale noĩs tui:† cũ manus femine deiecerit
a ¶ ſuperbum. b ¶ in qua cõfidit holofernes.
eũm. Nõ eni in multitudiẽ eſt vtus tua do t
a ¶ fallax equ⁹ ad ſalutẽ. ⁊ nolite fieri ſicut equus ⁊ mu/
lus q̃bus nõ eſt intellectus.
mine: neq꜃ in equõꝝ virib⁹ volũtas tua eſt.
a ¶ vñ: Diabolus ⁊ primus homo cecidit.
Nec ſupẽrbi ab initio placuerũt tibi: ſꝫ hũi v
liũ ⁊ mãſuetoꝝ ſemꝑ tibi placuit deꝓcatio.
a ¶ ſanctorum. b ¶ apoſtolorum. c ¶ noue.
De⁹ celõꝝ/creator ãquaꝝ: ⁊ dñs toti⁹ creã x
a ¶ afflictam. b ¶ nõ de viribus meis.
ture: exaudi me miſerãm deꝓcãtẽ: ⁊ de tuã y z
miſericordia preſumentẽ. Memento dñe a

nauit ſe: ⁊ plura mẽdacia dixit in ſeq̃ntib⁹ holoferni ⁊ ſuis ſa B
tellitib⁹: ꝓpt̃ p̃mũ tñ cõmẽdat in ſcriptura: ⁊ orõ ei⁹ fuit exau
dita: ⁊ pulchritudo ei⁹ diuinit⁹ augmẽtata. ſic̃ Exo.i. obſtetri/
ces cõmẽdãt de bona affectõe quã habuert ad ſ̃uãdũ pueros
hebreoꝝ: nõ aũt de mẽdacio qδ ꝯñr ad h̃ dixert ſe excuſando.
Alij vo dicũt ꝙ nõ peccauit in orõ
ne p̃dicta: nec in ſui cõpoſitõe: nec
etiã in vbis q̃ videt mẽdacia in ſe
quẽtib⁹. Dicũt eni ꝙ Judith alið
intẽdebat aliud ꝓuidebat: intẽde/
bat eni ſe ſic fieri gratam holofer/
ni: vt cũ eo poſſet eſſe familiariter
ad ei⁹ interitũ ꝑpetrãdũ qδ erat li
citũ ⁊ bonũ cũ eſſet dei aduerſari⁹:
vt patꝫ ex p̃cedentib⁹: ſed preuide/
bat amorẽ illicitũ holofernis circa
ſe: nõ tñ debebat ꝓpter hoc bonũ
predictũ dimittere: ſicut nec deus
dimittit peccatorẽ punire: licꝫ ꝓui/
deat ipm ex hoc deteriorari: ſicut
patꝫ de pharaone quẽ preuidebat
ex flagellis indurari. Sed hoc nõ
videt bene dictũ. nã eadẽ eſt intẽ/
tio finis ⁊ eoꝝ q̃ ſũt ad finẽ qñ ap
p̃hẽdunt vt ad finẽ ordinata: ſicut
mobile eodẽ motu mouet ĩ mediũ
⁊ terminũ. Judith aũt intendebat
mortẽ holofernis tãq꜃ finẽ intẽtũ:
ad quẽ tẽdebat ꝑtingere ꝑ ꝓuataꝫ
familiaritatẽ cũ ipõ: ⁊ hãc familia/
ritatẽ adipiſci ꝑ ardorẽ cõcupiſcen
tie holofernis in ipaꝫ. vñ dicebat:
Capiat laqueo oculoꝝ ſuoꝝ ĩ me.
ꝓpter qδ ſuꝑ hoc cadebat intẽtio
Judith cũ eſſet de medijs ad fineꝫ
intẽtũ ordinatis. ⁊ iõ cõcupiſcẽtia
holofernis fuit pctm̃ vt ipi dicũt: ⁊
ꝑ ꝯñs pctm̃ mortale: ⁊ cum ſit tale
de genere: oportet ꝯñr ꝯcedere ꝙ
petitio Judith q̃tũ ad hoc: ⁊ ei⁹ or b
natus fuerit mortale pctm̃: licꝫ mi
nus graue q̃ꝫ pctm̃ holofernis ꝓ/
pter affectionẽ adiunctã de ppl'i li
beratiõe. Sꝫ q꜃ hoc nullo mõ ꝯſo
nat ei qδ.j.dr ca.ſe. ꝙ ei⁹ cõpoſitio
nõ ex libidie ſed ex vtute pẽdebat:
⁊ iõ dñs hãc in illa pulchritudinẽ
ampliauit. Ideo ꝑ aliã viã põt dici
ꝙ nõ fuit intentio Judith holofer
nẽ allicere ad aliqδ pctm̃: ſed intẽ
debat ſic apparere gratioſa coram
ipõ ꝙ vellet eã vxorẽ habere: qδ
nõ erat illicitũ holoferni: q̃uis Ju
dith nullo mõ vellet ſibi in cõiugiũ
copulari: ſꝫ ꝑ hoc intẽdebat cũ ipõ
talẽ familiaritatẽ habere ꝙ poſſet
ipm interficere: nec talis ĩterfectio
inſidioſa pctm̃ erat. nã in bello iu/
ſto licitũ ẽ inſidijs vti: ſicut ptꝫ Jo
ſue.viij. vbi de p̃cepto dñi Joſue
poſuit inſidias poſt vrbẽ hai. bel/
lũ aũt filiorũ iſrl' ꝯ holofernẽ erat
iuſtiſſimũ: q꜃ intendebat totaliter
deſtruere cultũ diuinũ: vt ptꝫ ex ſu
pradict'. de vbis aũt Judith vtrũ
debeat excuſari a mendacio dicet
.j. ĩ loco ſuo. r ¶ Da mihi. Hic
ꝯñr Judith petit ꝯſtãtiã ſibi dari: nã inuadere tm̃ tyrãnũ ⁊ ꝑ
ml'ierẽ videbat valde magnũ. iõ dicit: Da mihi ⁊c̃. vt ꝯtẽnã
illũ ⁊c̃.i. vt nõ timeã nec horreã occidere illũ. s ¶ Erit ei hoc
memo.⁊c̃. Qũ h̃ nõ poterit ĩputari vtuti hũane/ ſed diuine.
t ¶ Nõ eni i mul.eſt vir.tua dñe. q꜃ ſolo nutu potes ſub/
uertere oĩa. v ¶ Nec ſu.pla.ti.ab initio nã angelos ſup
biẽtes deiecit de celo. x ¶ De⁹ ce.cre.aq̃rũ. Per hoc ĩtelli
gũt oẽs alie creature. y ¶ Exaudi me mi. Afflictiõeꝫ eni ⁊
miſeriã ſui ppl'i reputabat ſuã. z ¶ Et de tua mi.p̃ſumẽtẽ
.i.ꝯfidẽtẽ vltra modũ muliebrẽ. a ¶ Memẽto dñe teſta.
tui.i.ſi ꝓ nobis nõ ꝑcis: ſaltẽ ꝑcas ꝓ tuo cultu q̃ viget in nob.
⁂ Omẽs

Capłm. X

F Actū eſt au tē 7c.
a ¶ Abſtulit a ſe cili. Quia ſctā eccl'ia aliqñ ꝓ peccatis ſuis penitentie gerit affectū: ſ3 tñ ſpe remiſſiōis 7 futuri premij exhi larat animum.
b ¶ Ut incō/ parabi. deco/ re. Quia iuſtu3 eſt vt qui dei ſer uet amore: oīb⁹ hēaꝫ dign⁹ ho/
Ps.44.c. nore. vñ: Aſti/ tit regina a de. tuis inveſti. de. c. v.
c ¶ Abre ſue. Carnalib⁹ qui ſi fideliter ī p̄ſenti ꝑuierint poterūt ad verā libertatē perue/ nire: ſicut abra in fine huius li/ bri memoraꝫ li/ bertatē a domi/ na ſua ꝓmeruiſ/ ſe. Sepe enī cō tingit vt ſciētia 7 morib⁹ minus perfecti p̄ſentiū rerum amore al
B lecti: ſacramen/ tis cōmunicent eccleſiaſticis et ſpiritualib⁹ ma/ giſtris: corpora libus ſeruiēt ſo/ lacijs ad renun/ ciandū que poſ/ ſident non ſunt idonei. vnde in
Mar.10.c. euāgelio diues qui precepta di ſe cuſtodiſſe re/ ſpondit: omnia tamen vendere et dare pauperi bus nō conſen/ ſit. Portat a/ bra: id eſt carna lium turba aſco pam vini: cum ſacramenta: id eſt corpus do/ mini et ſangui/ nem: et chriſma tis vnctionē ve nerabiliter ſer/ uat.
d ¶ Et panes 7 caſe/ um. Hec om/ nia abra pro di/ ſpenſatione do/ mine ſue obſer/ uat. Juſtum eſt enim vt qui non nouit modera/ mina vite ſue te nere: non ſubi/ to fiat rector a/ liene.
¶ Dixerūt

a ¶ ꝓmiſſionis qui ꝓmittis te eſſe cu3 fidelibus tuis. b ¶ quo loquor ad eum.
teſtamēti tui: 7 da verbū in corde meo:
¶ ex quo ꝓcedunt verba.
7 in corde meo cōſiliū corrobora vt
a ¶ quā delere vult. ¶ in eternū.
domus tua in ſctificatiōe ꝑmaneat:
a ¶ audito miraculo. ¶ ſolus.
†7 oēs gētes agnoſcāt: qm̄ tu es de⁹ 7 a
nō eſt ali⁹ p̄ter te. Ca. X

F Actū eſt aūt cū ceſſaſſet b
clamare ad dñm: ſurre/ c
xit de loco in q̄ iacuerat
pſtrata ad dñm. Uocauitq3 abram d
a ſuā: 7 deſcēdēs in domū ſuā abſtulit e f
a ſe ciliciū: †7 exuit ſe veſtimentis vi/
a ¶ lachrymis penitētie. b ¶ opera carnis.
duitatis ſue. Et lauit corp⁹ ſuum: 7 g h
a ¶ carnis mortificatiōe. b ¶ .i. diſtinxit ſolerti diſcretione ſingulas cogitationes mētis.
vnxit ſe myrto optimo: 7 diſcriminā †
uit crinem capitis ſui: 7 impoſuit mi i
a ¶ galeā ſalutis. b ¶ mentē. c ¶ opib⁹ ſuis.
trām ſup caput ſuū: 7 induit ſe veſti/ k
a ¶ ſpe futurorū bonorū: que dabunꝫ ſanctis in dextera parte collocādis. b ¶ congreſſus operū euāgelicis munit p̄ceptis.
mētis iocūditatis ſue: Induitq3 ſan l
dalia pedib⁹ ſuis: aſſūpſitq3 dextra/ m
a ¶ caſtitatis. b ¶ ſignaculū fidei: de quo anu/ n
riola 7 liliā/ 7 inaures/ 7 anulos 7 oī/ o p
lo ſuo ſubarrauit me. a ¶ ceterarū virtutū.
bus ornamētis ſuis ornauit ſe. Cui q r
a ¶ a quo omne bonū. b ¶ gratie.
etiā dominus ꝯtulit ſplēdorē: qm̄ ois s
a ¶ p̄ſentis vite. b ¶ future vite.
iſta cōpoſitio/ nō ex libidīe: ſ3 ex ꝟtu
te pēdebat. Et iō dñs hāc in† illā pul
b chritudinē ampliauit: vt incōparabi
li decore oīm oculis appareret. Im t
¶ hoſtē aditura.
c poſuit itaq3 abre ſue aſcopā vini/ et v
a ¶ virorē fidei. lapatē enī dicūt eſſe cibū olerib⁹
d vas olei/ 7† polētā 7 lapātes 7 panes x y
cōfectū. a ¶ pinguedinē charitatis.
7 caſeū: 7 ꝑfecta eſt. Cūq3 veniſſent z
ad portā ciuitatꝭ: inuenerūt expectā
tē oziā 7 p̄ſbyteros ciuitatꝭ. Qui cū
vidiſſent eā: ſtupētes mirati ſunt ni/
mis pulchritudinē ei⁹. Nihil tñ inter a
rogātes eā: dimiſerūt trāſire/ dicētes:
De⁹ patrū nrōꝝ det tibi grām: 7 om
ne cōſiliū tui cordis ſua ꝟtute corro
boret: 7 glorieꝫ ſup te hierl'm: 7 ſit no
mē tuū in numero ſctōꝝ 7 iuſtoꝝ. Et
dixerūt hi q̄ illic erāt/ oēs vna voce:
Fiat: fiat. Judith ꝟo orās dñm/ trā/
ſiuit ꝑ portas: ipſa 7 abra ei⁹. Factū b
eſt aūt cū deſcēderet mōtē circa or/ c
a ¶ p̄bi gētiū. i. curioſi pſecutores hūanaꝝ diſci
tū diei occurrerūt ei exploratores aſ d
plinaꝝ. a ¶ tenuerūt eā cū eccl'ia a iudeis ad gētes trāſeūtē dogmatib⁹ ſuis ſupare cupiebāt.
ſyriorū: 7 tenuerūt eā/ dicentes: Un
venis/ aut q̄ vadis: Que reſpondit:

a ¶ Oēs gentes agno. q2 tu es de⁹. Per factū ſic mirabile: qđ nō pōt fieri niſi tua virtute. C

F Actū eſt āt. Poſtq̄ Judith ſe mu Ca. X
niuit armis orōnis. hic ꝯñter offert ſe pericu/ lo mortis. 7 p̄mo ſe p̄parat ornamēto. ſecūdo ſibi ꝓuidet de alimēto/ ibi: Impoſuit itaq3. tertio ſe tradit hoſtium cuneo/ ibi: Factū eſt aūt. Circa primū dicitꝫ: Pinllſio
b ¶ Factū eſt aūt cum ceſſaſſet cla. ad dñm: oratione ſua ꝑfecta. c ¶ Surrexit. de dei adiutorio ꝯfiſa
d ¶ Uocauitq3 abrā ſuā. i. ancillā libertā: 7 diciꝫ ab hac p̄poſitione ab: 7 ara are. nā antiq̄tus iuxta arā liber tas ſeruis donabaꝫ. † Eccl.36.a
e ¶ Et deſcēdēs in domū ſu. de loco orōnis ſue qui erat in ſuꝑioribus domus ſue vt dictū eſt. s. viij. ca.
f ¶ Abſtulit a ſe ciliciū 7c. i. veſtimēta lugubria.
g ¶ Et lauit cor. ſuū. vt melius reciperet vnguentū. ideo ſubdiꝫ:
h ¶ Et vnxit ſe myrto. i. vnguēto ex myrrha. pro magna parte compoſito.
i ¶ Et impoſuit mitrā. i. cucufam ad ſui capitis ornamentū.
k ¶ Et induit ſe ve. iocū. ſue. i. q̄bus vtebatur ad iocūditatē viro ſuo viuēte. †J.16.b
l ¶ Induitq3 ſan/ da. pe. ſuis. i. calciamēta eſtiualia corium deſuꝑ nō habentia.
m ¶ Aſſumpſitq3 dextrario. i. ornamenta dextre partis.
n ¶ Et lilia. ornamēta ſunt a capite dependētia ad modū lilij facta.
o ¶ Et inaures. i. ornamenta auriū q̄bus vtunꝫ mulieres orientales maxime.
p ¶ Et anulos. qui ſunt ornamēta digitoꝝ.
q ¶ Et oibus ornamētꝭ ſuis ornauit ſe. hoc diciꝫ ad oſtēdendū ꝙ nihil omiſit de cōtingētibus ad decentē ornatum.
r ¶ Cui etiā dñs cōtulit ſplen. augēdo eius pulchritudinē.
s ¶ Quoniā ois 7c. per modū p̄ce. ca. dictū.
t ¶ Impoſuit. Hic ꝯñr ſibi ꝓuidet de alimento/ dicēs: Impoſuit itaq3 7c. i. vtrē: 7 eſt nomē grecū. aſcopa enim grece vter eſt latine.
v ¶ Et vas olei. ꝓ condimēto potagij.
x ¶ Et polenta. i. cibū de farina factū.
y ¶ Et lapates. i. ficus ſiccas ꝑm Hug. de talibus enī cibis ſibi ꝓuidit: q2 nolebat vti cibis gentiliū lege moſaica ꝓhibitis.
z ¶ Cūq3 veniſſent 7c. ſicut dixerat eis Judith. s. in fine ca. viij.
a ¶ Nihil tamē interro. eā. dixerat enī eis ꝙ nō ſcrutarenꝫ ſuū conſiliū. Cetera patēt.
b ¶ Factū eſt autē. Hic cōſequēter ſe tradit manibus hoſtiū/ cum diciꝫ: Factū eſt autē cū deſcēderet montē. ſc3 bethulie. D
c ¶ Circa ortū diei. vt videreꝫ fugere populo ciuitatꝭ ignorāte. nam illa hora vigiles vadūt ad dormiendū: 7 ſic fugientes habēt tēpus magis oportunū. Al's tilli
d ¶ Occurrerūt ei exploratores aſſyriorū. qui erant in circūitu ciuitatis: ne aliquis exiens poſſet effugere manus eorum.
Ideo ego

Moraliter. b ¶ Factū eſt autē 7c. Hic poſt orationē eccleſie deſcribiꝫ eius ornatus quo ſponſo ſuo debeat placere/ cu3 diciꝫ: Moraliter
g ¶ Et lauit corpus ſuū. qđ eſt ꝯgregatio fideliū aq̄s ꝯtritōis 7 deuotiōis.
h ¶ Et vnxit ſe myr. opti. i. vnguento de myrrha optima facto: ꝑ qđ ſignificaꝫ virtus caſtitatis: eo ꝙ cōſeruat carnē a putrefactiōe luxurie 7 diſſolutionis. Al's †pulmētum
† ¶ Et diſcriminauit cri. ca. ſui. caput eccl'ie xp̄s eſt. 7 eius crines ſunt eccl'ie miniſtri q̄ debēt adherere capiti: 7 eſſe diſcriminati. i. ꝑ ordines debite diſtincti: 7 officijs ſuis intēti.
i ¶ Et impoſuit my. ſup ca. ſuū. attribuēdo xp̄o q̄c q̄d eſt in ea ꝟtutis 7 boni.
k ¶ Et induit ſe ve. iocū. ſue. ꝟtutib⁹ ſctīs q̄ diſponūt ad iocūditatē patrie celeſtꝭ Ro. xiij. d. Induamur arma lu. ſicut in die ho. ambule.
l ¶ Induitq3 ſan. pe. ſu. affectiōes ſuas ſacris meditatiōib⁹ muniēdo.
m ¶ Aſſūpſitq3 dex. ſpōſum ſuū dulciꝫ amplexādo.
n ¶ Lilia. geſt⁹ 7 mot⁹ caſtiſſimos obſeruādo.
o ¶ Inaures. ei⁹ ꝟba deuote audiēdo.
p ¶ Et anu. ei⁹ mandata opib⁹ adimplēdo. nam anulꝭ ſūt ornamēta digitoꝝ q̄b⁹ manualiꝫ operamur.
q ¶ Et oib⁹ orna. ſu. or. ſe. hoc addiꝫ: q2 nihil ē omittēdū de ſpūalib⁹ ornamētis ſuis.
r ¶ Cui etiā do. cō. ſplē. i. ſpūalē decorē q̄ a ſolo deo daꝫ.
t ¶ Impoſuit itaq3 abre 7c. per h̄ deſignaꝫ ꝙ eccl'ia nō incorꝑat ſibi aliq̄d de doctrīa ꝑuerſa.
b ¶ Factū eſt aūt cū de. mō. 7c
Lr'a ſeq̄ns aliq̄ mēdacia 7 adulatoria videꝫ ꝯtinere ꝑm ſenſum lr'alem: ſicut dictū fuit in expoſitiōe litterali. ſenſus autē myſticus lr'ali ꝯtrari⁹ nō videꝫ bñ cōueniens: ſc3 vt per ꝑnicioſa ſignificenꝫ virtuoſa: ꝓpter qđ talem modū exponēdi myſtice in p̄cedētibus euitaui: 7 ex eadem cauſa trāſeo vſq3 ad. xiij. ca.

E F a ¶ Dixerūtq̃. Sub dn̄atione ſecularīū ꝑncipū libere manere ꝯmāſerūt. Traian⁹ Sicut traian⁹ licz impꝛimis chꝛiſti cōfeſſoꝛes perſecutus ſit. Plinio ſecūdo admonēte leuioꝛib⁹ decretis edictū ſuum tēperauit. Eli⁹ adrianus Elius q̄z adrianus per q̄dratū diſcipulū apl̄oꝝ ⁊ ariſtidē athenieſem viꝝ de xp̄iana religiōe erudit⁹: ad munitiū fūdanū ꝓcōſulē aſie epl̄az miſit: vt nemini liceret xp̄ianū ſine criminis obiectiōe aut ꝓbatione dānare.
b ¶ Adoꝛauit eū. Nō ꝑturbatiōe timoꝛis: ſed obſeruatione oꝛdīs. vn̄: 1. Pe. 2. c Et ſubditi eſtote in oī timoꝛe dō. ⁊ deū timete. regē hō. Ro. 13. a Et Apl̄s. Qui poteſtati reſiſtit dei oꝛdinatōi reſiſtit. Vn̄ heliās regē impiū achaȥ adoꝛaſſe legit. vn̄ Paulus apd̄ agrippā regē ⁊ feſtū ⁊ pꝛeſidē cauſam ſuā agēs verba manſueta ꝓtulit. Act. 26. a. Silr̄ apud holofernē Judith de aduētu ſuo ⁊ iudeoꝝ caſu futuro loquit: nō adulatoꝛie mētiendo: ſed futura ꝓphetice p̄dicēdo.

Filia ſū hebꝛeoꝝ. Jō ego fugi a a facie eoꝝ: qm̄ futuꝝ agnoui/ ꝙ dent vobis in dep̄dationē/ ꝓ eo ꝙ cōtēnētes vos noluerūt vltro tradere ſeip̄os: vt inuenirēt miſericoꝛdiā in ꝯſpectu vr̄o. Hac de cā cogitaui mecū/ dicēs: Vadaz ad faciē ꝑncipis holofernis/ vt indicē illi ſecreta illoꝝ: ⁊ oſtēdā illi b q̊ aditu poſſit obtinere eos: ita vt nō cadat vir vn⁹ de exercitu ei⁹. Et cuz audiſſent viri illi v̄ba ei⁹: ꝯſiderabāt faciē: ⁊ erat in oculis
a ¶ ſinceritatē religionis.
eoꝝ ſtupoꝛ: qm̄ pulchꝛitūdinē ei⁹ mirabant nimis. Et dixerunt ad eā: Cōſeruaſti aiam tuā/ eo ꝙ tale repperiſti ꝯſiliū vt deſcēderes ad dn̄m nr̄m. Hoc aūt ſcias: qm̄ cū ſteteꝛ in ꝯſpectu ei⁹/ bn̄ tibi faciet: ⁊ eriſ gratiſſima in coꝛde ei⁹. c Duxerūtq̃ illā ad tabernaculuz holofernis ānūciātes eā. Cūq̃ i d traſſet añ faciē ei⁹: ſtatim capt⁹ eſt f a in ſuis oculis holofernes. Dixerūtq̃ ad euz ſatellites ei⁹: Quis ꝯtēnāt ppl̄z hebꝛeoꝝ/ q̊ tā decoras mulieres habēt: vt nō ꝓ his g merito pugnare ꝯ̄ eos debeam⁹: h Vidēs itaq̃ iudith holofernē ſe i dētē in conopeo/ qd̄ erat ex purpura ⁊ byſſo ⁊ auro: ⁊ ſmaragdo ⁊ lapidib⁹ p̄cioſis intextū: ⁊ cū in b faciē ei⁹ intēdiſſet adoꝛauit eū ꝓ k ſternēs ſe ſup terrā: ⁊ eleuauerūt eā ſerui holofernis/ iubēte domino ſuo. ¶ Ca. XI

c Tunc holofernes dixit ei: Equo animo eſto: ⁊ noli pauere in l coꝛde tuo: qm̄ ego nūq̃ nocui virū qui voluit ſeruire nabuchodonoſoꝛ regi. m Ppl̄s aūt tuus ſi nō cōtēpſiſſet me: nō alleuaſſez lanceā meā ſup eū. Nūc aūt dic mihi/ qua ex cauſa receſſiſti ab illis: ⁊ placuit tibi vt venires ad nos: Et dixit illi iudith: Sume verba n ancillę tuę: qm̄ ſi ſecutus fueris o verba ancillę tuę: ꝑfectā rem fa p ciet dominus tecum. Viuit enim q nabuchodonoſoꝛ rex terrę: et viuit v̄tus eius/ quę eſt in te: ad coꝛ

¶ Nico. de lyra

a ¶ Ideo ego fugi a facie eoꝝ qm̄ fu. agnoui ⁊c̃. Hec aūt v̄ba Judith ⁊ ſequētia nitunt aliqui verificare duplici via. Vna ē ꝑ ꝯditionalē ſub intellectā: vt ſit ſenſus: ꝙ hebꝛei ſint in tali diſpoſitione poſiti ꝙ tradant holoferni ⁊ ei⁹ exercitui: niſi cito veniat eis auxiliū a deo. Alia eſt vt ei⁹ verba myſtice ſeu ꝓphetice intelligant de ſpoliatione ⁊ deſtructiōe iudeoꝝ que futura erāt tēpoꝛe Tyti ꝑ exercitū romanorū: ſed pꝛima via nō videt cōueniens. Alſtnō cōtēpnat nā ſeq̄n. ca. Judith affirmat diuinū auxiliū ab hebꝛeis ſublatū: ⁊ per diuinā ꝓuidentiā miſſa erat ad hoc nūciādū. Similiter nec ſecūda. Nā Judith nō videt loqui ꝓphetice de tēpoꝛe tam lōginquo: ſed magis hiſtoꝛice loq̄ de caſu hebꝛeoꝝ īminēti de ꝓpinquo. Itē q̄ p̄ter ſenſum myſticū ⁊ figuratiuum opoꝛtet habere aliquē ſenſum lr̄alē verū: q̄ quod nihil eſt nō pōt aliq̄d figurare: nec holofernes turpit deiect⁹ ab hebꝛeis poteſt conuenienter dici figura titi victoꝛioſe iudeos debellantis: ⁊ captiuantis. nā figura ⁊ figuratū inq̃tū huiuſmodi coꝛreſpōdent: ꝓpter qd̄ ſaluo melioꝛi iudicio videt mihi ꝙ hec verba iudith ⁊ ſequētia ſaltē in pluribus ſunt mēdacia cōficta ad liberationē ppl̄i deū colentis: ⁊ ad deiectionem ſuꝑbi cultū diuinū deſtruere intendentis: ⁊ tale mendaciū eſt officioſum: ⁊ ꝑ ꝯſequēs nō eſt moꝛtale peccatū: ſed veniale tm̄: a q̊ non opoꝛtet excuſare Judith: q̄ nec apl̄i longe ꝑfectioꝛes: ⁊ maxime poſt receptionē ſpirituſſancti: nō dicunt īmunes a pctō veniali. i. Joh. .j. d. Si dixerimus: q̄ pctm̄ nō habemus: noſip̄os ſeducimus ⁊ veritas in nobis nō eſt. ⁊ Galath. ij. dicit Paulus de Petro: ꝙ erat vere rep̄henſibilis. ſ. in modo obſeruādi legalia.
b ¶ Et oñdā illi q̊ aditu ⁊c̃. Hoc verificari nō pōt ad lr̄am: nec verificatio videt cōueniens in ſenſu myſtico: vt p̄dictū eſt. c ¶ Et eris gratiſſima in coꝛde ei⁹. Sciebāt eni ꝙ erat luxurioſus. d ¶ Cūq̃ itraſſet. Poſtq̃ deſcripta eſt ſuperi⁹ hebꝛeoꝝ ꝑſecutio: hic ꝯſequēter ponit ꝑſequētis deiectio: et pꝛimo q̃tū ad eius mentē. ſcd̄o q̃tū ad eius vitā coꝛpoꝛalē. in medio ca. xij. Et factū eſt quarto die. pꝛima in duas. nam holofernes pꝛimo capit in Judith aſpectu. ſecūdo decipit in eius affatu .xj. ca.

.xj. ca. Circa pꝛimū dicit: Cumq̃ intraſſet. ſ. Judith. e ¶ Ante faciē eius. ſ. holofernis. f ¶ Statim captus eſt in oculis ſuis. i. accenſus immoderata cōcupiſcētia eius: veruntamē ſi concupierit eā ꝓ concubitu foꝛnicario tm̄: vel cōiugali ſm̄ intentionē Judith: vt dictū eſt ſupꝛa ca. ix. nō habet clare. nā littera ſequens aliquādo ꝓ vno ſenſu: aliquando ꝓ altero videtur ſonare: ꝓut in ſequentibus apparebit: quicquid tamē fuerit ex parte holofernis: intentio Judith in oꝛando ⁊ ſe oꝛnādo fuit bona: vt dictū eſt ſupꝛa. excuſando eā a peccato moꝛtali. in mēdacijs vero ſequentibus non opoꝛtet eā excuſare a peccato veniali: ſicut ſi aliquis querit placere mulieri ꝓpter bonū: ſi illa exardeſcat in eius cōcupiſcentiā: non ꝓpter hoc eius bona intentio deterioꝛat. ꝓ quibus tamē non cōmēdat in ſcriptura: ſed ꝓ affectione bona ad populi ſui liberationē ⁊ aduerſarij diuini cultus deiectionē multū in ſcriptura cōmendat: ſicut dictū eſt ſupꝛa de obſtetricibus hebꝛeoꝝ ca. ix.
g ¶ Vt nō ꝓ his. Habendis ad libitū. h ¶ Merito pugnare cōtra eos debeamus. Nam pulchꝛitudo mulieris magis allicit q̃ aurū ⁊ argentum. i ¶ Vidēs itaq̃ Judith holofernē ſedentē in conopeo. i. in cathedra ſupꝛa quā appenſum erat conopeū ad magnificentiā ſedis ⁊ decorē. Conopeū Eſt autē conopeū coꝛtina inferius rotunda et tēdens ſuperius in acutū: ideo dicit conopeū a cono in quo ſuperius terminat: ſm̄ alios vero dicit a conopo egypti oppido in quo pꝛimo fuit inuentū. k ¶ Adoꝛauit eū ꝓſternens ſe ſup terrā ⁊c̃. Adoꝛatiōe dulie ꝓpter reuerentiā magnitudinis: ⁊ poteſtatis ſue que a deo erat: q̃uis holofernes abuteret: ſicut hoīes mali cōmuniter abutunt gratijs a domino ſibi datis.

Tunc holofernes dixit eis. ¶ Ca. XI. Hic cōſequēter holofernes decipit Judith affatu quā pꝛimo cōſolat/ dicens: Equo aīmo eſtote. ⁊ ſubdit ratio: m ¶ Quoniā ego nūq̃ nocui virū q̊ voluit ſeruire nabuch. regi. Jp̄e dicebat falſuz: q̄ ſicut dicit. ſ. iij. ca. q̃tūcunq̃ hoīes ſibi ſubiecti erant: tamē ferocitatē pectoꝛis eius mitigare nō poterant: quin eis inferret multa mala. ſecūdo Judith interrogat/ cū dicit: Nūc autē dic mihi ⁊c̃. et patet. n ¶ Sume verba ancille tue. Hic ꝯſequēter Judith reſpōdet ad interrogata: vbi pꝛimo ponit ei⁹ reſpōſio. ſcd̄o reſpōſionis appꝛobatio/ ibi: Diuiſio Placuerūt aūt. Circa p̄mū Judith vt fallat fallacē: et illudat illuſoꝛē. pꝛimo magnificat ei⁹ potētiā. ſcd̄o appꝛobat eius ſententiā/ ibi: Nec hoc latet. tertio allegat diuinā ꝓuidentiā/ ibi: Qd̄ ego ancilla. Circa pꝛimū dicit: Sume verba ancille tue. Non ſolū aure coꝛpoꝛis: ſed ⁊ mētis. o ¶ Quoniā ſi ſe. fue. ver. an. tue. Eis aſſentiēdo ⁊ ſm̄ ea faciēdo. p ¶ Perfectā rē faciet dn̄s tecū. i. te faciet ꝑtingere ad intentū. q ¶ Viuit eni nabuchodonoſoꝛ rex ⁊c̃. i. ſicut verū eſt ꝙ nabuchodonoſoꝛ viuit: ⁊ tu ſimiliter: ita vera ſunt que ſequuntur: nec eſt hoc iuramentum vt dicūt aliqui: q̄ nō excuſaretur Judith a iuramento falſo: quod eſt peccatum moꝛtale: ſed eſt ſimplex

aſſertio

A reptionem omniũ animarũ errantiũ: quoniã non
ſolum homines ſeruient illi p te: ſed et beſtię agri
obtẽperãt illi. Nunciat enim induſtria animi tui a
vniuerſis gentibus: ⁊ indicatuꝫ eſt omni ſęculo/ b
quoniam tu ſolus bonus ⁊ potens es in omni re/ c
gno eius: ⁊ diſciplina tua om̃ibus ꝓuincijs p̃di d e
catur. Nec hoc latet qđ locutus eſt achior: nec il f
lud ignorat qđ ei iuſſeris euenire. Conſtat enim
dñm deũ noſtrũ ſic peccat' offenſũ: vt mãdauerit g
a ¶ tpe Tyti ⁊ Veſpaſiani.
per ꝓphetas ſuos ad populũ ꝙ trãdat eum pro
a ¶ morte chriſti.
peccatis ſuis. Et quoniaꝫ ſciunt ſe offendiſſe de
um ſuum filij iſrael: tremor tuus ſuper ipſos eſt.
a ¶ ſicut Joſeph' ĩ eadẽ obſidiõe narrat eueniſſe. b ¶ inopia
Inſuper etiam fames inuaſit eos: et ab ariditate h
aquę iam inter mortuos cõputant. Deniq; hoc i
a ¶ hoc q; tunc factũ eſt.
ordinant: vt interficiant pecora ſua/ ⁊ bibant ſan
guinem eorꝫ: et ſancta dñi dei ſui q̃ p̃cępit deus k
nõ cõtingi: in frumẽto/ vino ⁊ olęo/ hęc cogitaue
runt impendere: ⁊ volunt ↄſumere quę nec mani
bus deberẽt ↄtingere. Ergo qm̃ hęc faciũt/ certũ
a ¶ tunc quoq; chriſtiani admoniti in oppidum pellam trãs ior
danem fugierunt.
eſt ꝙ ĩ ꝑditionẽ dabũt. Quod ego et ancilla tua l
cognoſcens fugi ab illis: ⁊ miſit me dñs hęc ipſa m
nũciare tibi. Ego eñ ancilla tua deũ colo/ etiam
nunc apud te: ⁊ exiet ancilla tua/ ⁊ orabo deum:
vt dicat mihi quãdo eis reddat peccatũ ſuum: et
veniens nũciabo tibi ita vt ego adducã te p me/
diam hieruſalem. Et habebis omnem populum
iſrael ſicut oues quibus non eſt paſtor: et non la
B trabit vel vnus canis contra te: quoniã hęc mihi
dicta ſunt p ꝓuidẽtiaꝫ dei. Et qm̃ iratus eſt illis
a deus: hęc ipã miſſa ſuꝫ nũciare ti/
bi: placuerũt autẽ oĩa v̂ba hęc co/ n
ram holoferne/ ⁊ corã pueris eiuſ:
et mirabant ad ſapiam eius: ⁊ di/ o
cebãt alter ad alterꝫ: Non eſt talis p
mlier ſup terrã ĩ aſpectu: ĩ pulchri
tudine: ⁊ in ſenſu verborꝫ. Et dixit
ad illam holofernes: Bñfecit de
us q̃ miſit te añ pplm: vt † des illũ
tu in manib' nr̃is: ⁊ qm̃ bona ẽ ꝓ
miſſio tua: ſi fecerit mihi h̄ de' tu'/ q
erit et de' me': ⁊ tu ĩ domo nabuchodonoſor ma r
gna eris: ⁊ nomẽ tuũ noĩabit in vniuerſa terra.

C a ¶ Miſſa ſum. Prima via ſalutis fuit gẽtibus p̃dicatores euãgelij gratanter recipere ⁊ fidem p̃bere: et per eorum doctrinaꝫ ad agnitionem v̂itat' venire.
C Et acce/

¶ holofernes ⁊ p̃ncipes ſecl'i. ¶ eccleſia enĩ re/
quieſcit apud eos qui intelligentiam ⁊ fidem ſa/
nam recipiunt in theſauro mentis.

Unc iuſſit eã itroire vbi re ¶ Ca. XII s
poſiti erãt theſauri ei': ⁊ iuſſit illic ma
a ¶ de cultu religionis ſue. ſtudent enĩ ad illecebras carnaliũ
voluptatum adducere ⁊ pertrahere.
nere eã: ⁊ ↄſtituit q̃d daret illi đ ↄuiuio ſuõ. Cui t
rñdit iudith ⁊ dixit: Nũc nõ potero mãducare ex v
his q̃ mihi p̃cipis tribui ne vẽiat ſuper me offen/ x
ſio. Ex his autẽ quę mihi detuli mãducabo. Cui
a ¶ .i. p̃ncipes ſecl'i. b ¶ videt talib' cult' religiõis vil' ⁊ đſpect'
holofernes ait: Si defecerint tibi iſta quę tecum y

* aſſertio falſi ad fallenduꝫ fallacem: vt dictũ eſt. a ¶ Nũ
ciatur enĩ animi tui induſtria: id eſt prudẽtia bellica q̃ C
bene eſt in malis hominibus. et in hoc dicit verum. nam holo
fernes erat famoſus in armis. b ¶ Et indicatuꝫ ẽ omni
ſeculo: id ẽ mult' valde. ⁊ eſt hic hyperbole. c ¶ Quoniã
tu ſolus bonus ⁊ potens es in regno ei'. i. valde excel
lens in regis militibus. ⁊ hec bonitas eſt aliquando in malis
hominibus. nam ſicut dicit. v. metaphyſice. Bonum ad mala
transferimus. ſicut dicitur bonus latro qui vias accõmodas
adinuenit ad faciẽduꝫ latrocinia. d ¶ Et diſciplina tua.
qua ſubieciſti mltas gẽtes nabuchodonoſor regi. e ¶ Om/
nibus prouincijs predicatur: id eſt multis prouincijs.
f ¶ Nec hoc latet. Hic cõſequenter approbat holofernis
ſnĩam de achior q̃ſtum ad hoc ꝙ debeat occidi cum filijs iſra/
el ꝓpter offenſam dei contra eos. et patet littera vſq; ibi:
g ¶ Ut mandauerit per prophetas ſuos ⁊c. hoc ap/
paret eſſe falſum ad litteram. nam ſic iudith contra mandatuꝫ
dei ſcienter feciſſet impediẽdo traditionẽ ciuitatis holoferni.
ſupra. viij. ca. h ¶ Inſup etiam fames ⁊c. hec erant ve/
ra ſaltem in parte magna. i ¶ Deniq; hoc ordinãt ⁊c.
Nota ꝙ non ſequit hic vt videtur quod dicit: q: per ſangui/ Nota
nem ⁊ ſanctorꝫ pollutionem intellexit ciuitatis traditionẽ quã
conceperant priori die compleuiſſe. ⁊ ſic q̃ſtum in eis erat ſan
guinem bibiſſent occiſorum: et ſancta polluiſſent. quia ipſi fu/
iſſent crapulati: qui velit inſpiciat: cuꝫ omnis actio eius ex vir
tute pendebat. que non dicit falſum vl' facit: ſed virtualiter o/
culos falſorum verbis: et per ſententiam veritatis intrinſecã
claudit ⁊ eruit ne veritatem conſiderent. Et ſic videt hic me/
taphorice vel rhetorice loqui: quod patet. quomodo enĩ poſ/
ſet homo ſanguinem bibere: quia ſi crudum ſumeret morere
tur et adhuc non videtur poſſe extinguere ſitim. ſi decoque/
ret: non valeret potationi: ſed aduerſarij ideo vt dixi in my/
ſterio verborum fuerunt decepti: eo ꝙ non conſiderabant hu
ius rei impoſſibilitatem ⁊c. et ſuperiora qui vellet cõſidera/
re forte inueniret: ꝙ nullum vitium q̃ſtumcunq; minimum fe
ciſſet: vel in aliquo defectuoſo poſſet iudicari: hoc videtur etiã
eſſe falſum: quia bibere ſanguinem erat eis maxime prohibi/
tum. k ¶ Et ſancta domini ſui. non vocantur hic ſancta
vaſa conſecrata ad ſacrificandum domino: ſeu oblationes et
ſacrificia: vt dicunt aliqui. nam talia non erant nec fiebãt ex/
tra hieruſalem. ſed ſancta dicuntur hic primitie ⁊ decime que
debebantur ſacerdotibus et leuitis. in neceſſitate tamen po/
terant comedi ab alijs ſicut dauid et viri eius comederũt pa/ D
nes propoſitionis: ⁊ de voluntate ſummi ſacerdotis: vt habe
tur. j. Regũ. xxi. et ideo Judith videtur hic ſimpliciter falſum
dixiſſe. cum ſubditur: Et volunt conſumere quod nec manib'
deberent contingere. et ſi ſancta intelligantur hic vaſa ſacra.
ſimiliter falſum dicit: quia nõ erant in bethulia. l ¶ Quod
ego. Hic conſequnter ad ſuum propoſitum allegat diuinam
prouidentiam dicens: m ¶ Et miſit me dominus ⁊c. ꝙ
enim venit ad liberationem populi fuit a domino: ſed ꝙ ad h̄
dixit mendacia non fuit ab eo: ſed a muliebri malicia. Nõ eñ
indiget deus mendacijs hominũ ad perficiendũ opera ſua.
n ¶ Placuerunt autem omnia verba hec coraꝫ ho.
⁊c. Hic conſequenter ponitur reſponſionis Judith approba Diuiſio
tio, et primo verbo. ſecũdo facto. ca. xij. Circa primuꝫ dicitur:
Placuerunt autem omnia verba hec coram holo.
⁊c. quia pretendebant holoferni et eius exercitui proſpera. Al'. † ducas
o ¶ Et dicebant alter ad alterum. mirãtes eius pulchri
tudinem et ſapientiam. p ¶ Non eſt talis mulier ſuper
terram in aſpectu ⁊c. ex hoc videbantur innuere: ꝙ eſſet
aptiſſima cõiungi ſuo principi vinculo matrimonij. et hoc idẽ
videntur ſonare verba holofernis que ſequunt: q ¶ Si fe/
cerit mihi hoc deus tuus: erit et deus meus. per hoc
enim ꝙ conſentiebat colere deum Judith: videtur ꝙ eam co/
gitabat accipere in coniugem. vnde et ſubditur: r ¶ Et tu
in domo nabuchodonoſor magna eris. ſicut holofer/
fernes erat maior poſt regem. ¶ Capitulũ. XII
Tunc iuſſit eam. Hic conſequẽter approbatur re
ſpõſio Judith p factũ. nam holofernes iuſſit eam in
troire ad locum vbi erant ſui theſauri tanq; chariſſimam ſibi:
et confidens de ea tanq; de coniuge propria. Ideo ſubditur:
t ¶ Et conſtituit quid daretur illi de cõuiuio ſuo. ſol
licit' de ea ſicẽ đ corpe ꝓprio. v ¶ Nũc nõ potero mãdu
re. q. d. excuſatã me habeas paruo tẽpore. x ¶ Ne veniat
ſup me offenſio. erãt enim ibi aliqua cibaria lege ꝓhibita
y ¶ Si defecerint tibi iſta que ⁊c. Ex hac enĩ ſollicitudi
ne circa victum Judith apparet amor incenſus ad eam.
E * Uiuit aĩa

a ¶ gratiā diuinā ſibi celeriter ſubuenire repromittit.
detuliſti: quid faciem⁹ tibi? Et dixit iudith: Uiuit anima a
tua domine meus: quoniā nō expendet om̄ia hec ancilla
tua/ donec faciat deus in manu mea hec que cogitaui. Et
induxerūt illam ſerui eius in tabernaculū quo p̄ceperat:
a ¶ huius ſeculi. b ¶ nō ſit vobis vanū ſurgere ante lucem.
Alias fiduciam — ⁊ petijt dum introiret vt daret ei† copia nocte: et ante lucē b c
egrediendi foras ad orationē ⁊ dep̄cādi dominū. Et pre-
cepit cubicularijs ſuis/ vt ſicut placeret illi/ exiret ⁊ intro
a ¶ catholice ꝯfeſſionis p̄ fidem: ſpem ⁊ charitatē.
iret adorandū deū ſuū per triduū. Et exibat noctibus in
a ¶ fonte lachrymaꝝ. vnde: Lauabo p̄ ſingulas noctes lectū meū la. me. ⁊c̄.
vallem bethulie: ⁊ baptiçabat ſe in fontē aque. Et vt aſcē d
debat orabat dominū deum iſrael: vt dirigeret viam eius
ad liberationē populi ſui. Et itroiens / mūda manebat in e
tabernaculo vſq̄ dum acciperet eſcam ſuā in veſpere. Et f
a ¶ luce euangelij coruſcante: victoria de hoſte ſperat̄.
factū eſt i quarto diē holofernes fecit cenā ſeruis ſuis: et g h
dixit vagao eunuchū ſuum: Uade ⁊ ſuade hebreā illā/ vt i
ſpōte cōſentiat habitare mecū. Fedū ē em̄ apud aſſyrios k
ſi femina irrideat virum agendo: vt immunis ab eo tran- l
a ¶ que vagao hortat̄ ad illicitas voluptates p̄tinent.
ſeat: tunc introiuit vagao ad iudith/ ⁊ dixit: Non vereat̄ m
bona puella introire ad dominū meū: vt honorificet̄ an-
te faciem ei⁹: ⁊ māducet cū eo ⁊ bibat vinū in iocūditate.
a ¶ iudith reſpōdit cōſtātis animi oſtēdit v̄tutes. b ¶ deo.
Cui iudith reſpondit. Que ego ſū vt ꝯtradicā dn̄o meo? n
a ¶ ambigue illuſorē illudit.
Om̄ē qd̄ erit ante oculos eius bonum ⁊ optimū/ faciam.
a ¶ ſummo deo.
Quicq̄d aūt illi placuerit/ hoc mihi erit optimū oībus di o
a ¶ q̄ reſurgere hortat̄ a ruina impietatis. b ¶ v̄tutū opibus.
ebus vite mee. Et ſurrexit ⁊ ornauit ſe veſtimētis ſuis: ⁊ i p
a ¶ alijs ſum⁹ odor mortis in mortē: alijs odor vite in vitā. b ¶ ſpūales em̄ v̄tutes ad carnales ꝯcupiſcētias multi reflectūt: q̄s p̄ p̄dicatores audiunt.
greſſa ſtetit an̄ faciē ei⁹. Cor aūt holofernis ꝯcuſſū ē: erat q
em̄ ardēs in ꝯcupiſcētia ei⁹: ⁊ dixit ad eā holofernes: Bi r
be nūc ⁊ accūbe in iocūditate: qm̄ iueniſti grām corā me.
Et dixit iudith: Bibā dn̄e: qm̄ magnifica s
a ta eſt aīa mea hodie p̄ oīb⁹ dieb⁹ meis. Et
accepit ⁊ māducauit ⁊ bibit corā ipo ea: q̄
parauerat illi ancilla ei⁹. Et iocūd⁹ fact⁹ ē ho t
a ¶ de quo: Nolite inebriari vino in quo eſt luxuria. Et fel draconū vinum eorū.
lofernes ad illā: bibitq̄ vinū multū nimis v
quātū nūq̄ biberat in vita ſua. Ca. XIII

V

Vt autem ſero factum eſt: feſti x y
nauerunt ſerui illius ad hoſpi
tia ſua: ⁊ cōcluſit vagao oſtia z
cubiculi: ⁊ abijt. Erāt aūt oēs
fatigati a vino. Eratq̄ iudith ſola i cubi-
b culo. Porro holofernes iacebat i lecto/ ni †
a ¶ .i. luxuria. b ¶ de q̄: Nolite iebriari. c ¶ eccl'ia.
d ¶ vnicuiq̄ fideliū.
mia ebrietate ſopit⁹. Dixitq̄ iudith puel- a
a ¶ oſtiorꝝ .ſ. cuſtodiā .ſ. catholice fidei obſuātiā cōmiſit
le ſue/ vt ſtaret foras an̄ cubiculū ⁊ obſua
a ¶ aīo ꝯſtāti. b ¶ ſupnū auxiliū. c ¶ itima deuotiōe cordis.
ret. Stetitq̄ iudith an̄ lectū: orās cum la-
a ¶ interiorꝝ. b ¶ ifirmā ꝯſitentē in te.
chrymiſ: ⁊ labiorꝝ motu i ſilētio dicēſ. Con b
a ¶ videntiū te. b ¶ velociter exaudi me.
firma me dn̄e de⁹ iſrael: ⁊ reſpice i hac ho-

Ca. XII
a ¶ Et accepit ⁊ mā. Nō inq̄nat̄ cibiſ gētiliū aut ſupſtitiōe. Eccl'ia em̄ int̄ gētes habitās idolatria n̄ polluit̄: ſʒ hiſ q̄ deuotio fideliū p̄ obedientiā p̄parat vtit̄. vn̄:
Joh. 4. c — Meus cib⁹ eſt vt faciā voluntatē ei⁹ q̄ miſit me patris.

Ca. XIII
Vt autē ſero fa. ⁊c̄. In lecto. Nephāde ſecuritatis: quia ſe impune peccare confidit.
Pro. 18. a — Unde: Impi⁹ cū i profundū peccatorum venerit/ cōtēnit.
Caput

a ¶ Uiuit aīa tua dn̄e. i. ſicut verꝝ eſt ꝙ tu viuis: ita verū eſt ꝙ ego nō conſumam hec cibaria anteq̄ fecerit deus que cogitaui. ⁊ in hoc verū dixit. Nam prius interfectus fuit holofernes p̄ eā: qd̄ facere cogitabat. Holofernes autē intellexit d̄ traditiōe ciuitatis in manu ſua/ referens dictū Judith ad eius verba ſuperiora. b ¶ Et petijt dū introiret: id eſt dū ire inciperet adhuc p̄ſens coram holoferne. c ¶ Ut daret ei copia no. ⁊c̄. vt deuotius deum exoraret extra infideliū caſtra. d ¶ Et baptizabat ſe in fontem aque: id ē ſe lauabat an̄ orationē: ſ̄m modū iudeorꝝ. e ¶ Et introiens mūda manebat. a cōſortio gētiliū. f ¶ Uſq̄dū acciperet eſcā ſuā in veſperꝝ. Ex quo patet ꝙ ieiunabat vt eius oratio eſſet magis exaudibilis a d̄o. g ¶ Et factū eſt. Poſtq̄ deſcriptus eſt holofernis caſus q̄ntū ad mentē: hic ꝯſequēter deſcribit̄ caſus eius q̄ntū ad vitā corporalē. Circa qd̄ p̄mo ponit̄ p̄ma diſpoſitio. ſecundo holofernis iugulatio. ca. xiij. Diſpoſitio v̄o ad mortē holofernis fuit ardor libidinis: ⁊ ex eo ſequens ſopor ebrietatis: ⁊ hoc notat̄ cum dicit̄: Et factū eſt quarto die ab egreſſu Judith de ciuitate bethulie. h ¶ holofernes fecit cenā ſeruis ſuis. quaſi pro nuptijs Judith: cui intēdebat ſequēti nocte copulari. ideo ſubditur: i ¶ Uade ⁊ ſuade hebreā illam vt ſponte conſentiat habitare mecū: per cōcubitū carnalē. k ¶ Fedū eſt em̄: id eſt probroſum. l ¶ Si femina irrideat virꝝ ⁊c̄. id eſt ꝙ fuerit per aliqd̄ tēpus in ſua poteſtate abſq̄ carnali copula. m ¶ Non vereat̄ bona puella intrare ad dn̄m meū ⁊c̄. inuitat eam p̄mo ad cibū ⁊ potum: vt inde deducat̄ ad carnalē concubitū. n ¶ Que ego ſū vt cōtradicā domino meo? quaſi dicat: nō decet ꝙ ego ꝯtradicā vllo modo. o ¶ hoc mihi erit optimū ⁊c̄. videbat em̄ p̄ hoc appropīquare tēpus oportunū ad interficiendū ipm̄. p ¶ Et ſurrexit ⁊ ornauit ſe ve. ſuis: ſicut ſpōſa corā ſponſo. q ¶ Cor autem holofernis cōcuſſum eſt: id eſt nimio ardore libidinis cōmotū eſt. nam etſi volebat eā cognoſcere tanq̄ vxorē: nō t̄n mouebat̄ ad hoc amore prolis: ſed ardore libidinis. r ¶ Bibe nūc et accumbe in iocunditate quoniā inueniſti gratiā corā me. ex hoc videt̄ ꝙ reputabat eā tanq̄ ſponſam ſibi gratiſſimā. s ¶ Bibam domine quoniā magnificata eſt aīa mea. ex hoc ꝙ videbat̄ appropinquare hora liberatiōis populi ſui. t ¶ Et iocūdus factus eſt holofernes ad eā. credens eius frui amplexibus. v ¶ Bibitq̄ vinū multū nimis. ex ardore nāq̄ libidinis iam amiſerat diſcretionē cauēdi ſibi ab exceſſu vini.

Ca. XIII

Vt autē ſero factum eſt. Premiſſa diſpoſitiōe ad interfectionē holofernis: hic ꝯſequenter deſcribit̄ eius iugulatio. ⁊ ſecūdo iugulatōis manifeſtatio/ ibi: Et dixit. Circa p̄mū dicit̄: y ¶ Feſtinauerunt ſerui illius ad hoſpitia ſua: id eſt tētoria vt ibi requieſcerēt ⁊ dormirent. nā om̄es a vino fatigati erant: vt ſubdit̄ poſtea. z ¶ Et concluſit vagao oſtia cubiculi: holoferne in lecto ſuo poſito ⁊ dormiente. a ¶ Dixitq̄ iudith puelle ſue vt ſtaret foris ante cubiculum ⁊ obſeruaret: ne forte aliquis ſuperueniret. Exierat em̄ modicū de cubiculo holofernis ad dicendū hoc ancille ſue. nā ante erat ſola in cubiculo: vt dicit̄ in littera. b ¶ Cōfirma me domine deus iſrael ⁊ reſpice in hac hora ad opera manuū meaꝝ. nam in tali facto ſolet cor: ⁊ maxime mulieris expaueſcere.

Moraliter. x ¶ Ut autem ſero factum ē. Sequitur. † Porro holofernes iacebat i lecto nimia ebrietate ſopitus. p̄ quā ſignat̄ illa ebrietas: de qua d̄r Apoc. xvij. b. Uidi mulierē ebriā de ſanguine ſanctorꝝ. Tyrānus em̄ q̄ mēbrū eſt diaboli inebriat̄ de ſanguīe īnocentiū: aliq̄s realiter occidēdo ⁊ aliq̄s īterp̄tatiue: ſcʒ bona de q̄b⁹ — Ut ſicut debēt viue

A B a ¶ Caput holo. Recor/
datione cõfecti belli ſollici/
1.Pe.1.b te iubet memorari.vñ: So/
brij eſtote ꝛ vigilate ꝛc.
b ¶ Venerũt ad. Introi
Joh.10.b tum regni xp̃m.ſ.q̃ dic: Ego
ſũ oſtiũ ꝛ via:p me ſi q̃s in/
Mat.11.d troierit:ſal.ꝛ i.Et alibi: Ve
nite ad me oẽs q̃ la.ꝛ o.e.ꝛ
ego re.vos. c ¶ Cuſtodi/
bus.i.doctorib⁹ q̃ verbo ꝛ
exẽplo eccl̃iaꝫ muniũt: ꝛ ad
vitã eternã introducũt. De
Eſa.62.b q̃b⁹ d̃r: Super muros tuos
hierl̃m ꝯſtitui cuſtodes. Vł
angelicis ſpiritib⁹ q̃ nobis
in cuſtodiaꝫ miſſi malignos
ſpũs excludũt. d ¶ Aperi
te por.i.deuotionẽ cordis.
Apoc.2.b vñ d̃r: Qui hꝫ aures audiẽ
di audiat:q̃d ſpi.d.ec.ẜm il
Eccl.15.b lud: Beat⁹ q̃ cauſaꝫ ſuã loq̃
tur in aure audientis. Dñs
ṽtutẽ ppl̃o ſuo dabit: cuꝫ q̃
ſcꝫ apicẽ celeſtis regni aſcẽ
Joh.3.b dit.vñ: Nemo aſcẽdit in ce
lũ.n.q.de.de celo. e ¶ Il/
la autẽ aſ. Ad celeſtia do/
gmata ſermonẽ cõuertens:
ꝛ ad laudãdũ deũ ꝑ benefi
cijs ſuis auditores attollẽs
f ¶ Et interfecit. De q̃:
Gen.3.c Ipſa cõteret caput ꝛc. Et ĩ
Luc.10.c euãgelio. Dabo vobis pote
ſtatẽ calcandi ſup ſerpẽtes:
ꝛ ſcor.ꝛ ſup oẽs ṽtutes ini
mici. g ¶ Et ecce cono.
Quaſi ſcitote quãta ſit ma/
B lignitas:q̃nta fraus inimi/
ci nr̃i: q̃nta pietate a nobis
ſupat⁹ ſit:q̃ſ dñs illeſos ab
oĩ fraude ꝛ erroris conta/
minatiõe cuſtodit vt his in/
ſpectis cõditori ꝛ redẽptori
1.Pe.1.b nr̃o gr̃as agatis.vnde: So
brij eſtote ꝛ vi. Et timeo ne
ſicut ſerpẽs ſeduxit Euã a/
ſtutia ſua:ita ꝛ ſenſuſ noſtri
Eph.6.b corrũpanť. Et itẽ: Cõforta/
mini in domino et in p.v.e.
et induite vos ar.dei.
☞ Quia ho/

a ¶ in qua neceſſe eſt. ¶ eccleſiã.
rã ad opera manuũ mearuꝫ: vt ſic ꝑmiſiſti hierl̃m a
a ¶ ab imo vitioꝝ. ¶ in te.
ciuitatẽ tuã: †erigãs ꝛ hoc q̃d credens per te poſſe
a ¶ deliberatiõe animi. b ¶ q̃ pſeuerauerit vſq̃ ĩ finẽ ſalu⁹ erit.
fieri cogitaui:pficiaꝫ. Et cũ hec dixiſſet acceſſit ad
a ¶ praui cordis duriciã q̃ errorẽ gerũt vane ſecuritať. b ¶ mali/
colũnã q̃ erat ad caput lectuli ei⁹: ꝛ pũgioneꝫ ei⁹ q̃ b
ciã inique intẽtiõis. a ¶ aperiendo alijs.
ĩ ea ligat⁹ pẽdebat/exoluit. Cũq̃ euaginaſſet illũ/
a ¶ elationem ſuperbe mentis.
apphẽdit cõmã capitis ei⁹/ꝛ ait: †Cõfirma me dñe
a ¶ contumaciam inique actionis
de⁹ iſrl̃ ĩ hac hora: ꝛ pcuſſit bis ĩ ceruicẽ ei⁹: ꝛ abſci
a ¶ occaſionẽ ꝑterue tẽtatiõis. b ¶ detegẽdo alijs. c ¶ q̃d eſt rete muſcarũ.i.inſidie doloſe cogitatiõis q̃b⁹ ſimplices ꝛ incautos deci/pit. d ¶ inimicũ infirmũ oñdit ꝛ debilẽ vt ſciãt eũ milites xp̃i poſ/ſe ſuperare.
dit caput ei⁹: ꝛ abſtulit conopeũ ei⁹ a colũnis ꝛ euol
a ¶ adepta victoria.
uit corp⁹ ei⁹ trũcũ. Et poſt puſillũ exiuit ꝛ trãdidit
a ¶ auditoribus ſuis.
a caput holofernis ancille ſue: ꝛ iuſſit vt mitteret il/
a ¶ memoriam cordis. b ¶ ſponſa ꝛ adoleſcentula.
lud in perã ſuã. Et exierũt due ẜm ꝯſuetudinẽ ſuã e
quaſi ad orationem: ꝛ tranſierũt caſtra: ꝛ gyrantes f g
¶ eccleſia.
b vallẽ venerũt ad portã ciuitatis. Et dixit iudith a b
a ¶ caſtroꝝ eccleſie. b ¶ ſuffragijs vr̃is. c ¶ celi.vñ: Aperite mi/hi portas. d ¶ in membris.
c d lõge cuſtodib⁹ muroꝝ: Apite portas:q̃m nobiſcũ i
¶ qui eſt caput.
eſt deus:q̃ fecit ṽtutem in iſrael. Et factũ cum au/
a ¶ doctrinã. b ¶ eccleſie. c ¶ maiores.
diſſent viri vocẽ eius: vocauerũt pſbyteros ciuita k
a ¶ audiendam. b ¶ plebe.
tis ꝛ cõcurrerũt ad eam omnes a minimo vſq̃ ad
a ¶ maiores.i.doctores. b ¶ tribulationib⁹ oppreſſam.
maximũ: q̃m ſperauerũt eam iam nõ eſſe venturã. l
a ¶ viã cordis intentionẽ vniuerſas erroꝝ tenebras expellentẽ.
Et accẽdentes luminaria †ꝯgyrauerunt circa eam m
e vniuerſi. Illa aũt aſcẽdẽs in eminentiorẽ locum: n
a ¶ vñ: Audi iſrl̃ ꝛ tace. b ¶ attenti. c ¶ a ſtrepitu mundi.
iuſſit fieri ſilentiuꝫ. Cũq̃ oẽs tacuiſſent: dixit iu/ o
a ¶ non me nõ hominem.
dith: Laudate dñm deũ nr̃m:q̃ nõ deſeruit ſperan p
a ¶ vñ: Ego ſeruus tuus et filius ancille tue.
tes in ſe: ꝛ in me ancilla ſuã adimpleuit miſericor/ q r
f diã ſuã quã ꝑmiſit domui iſrael: ꝛ interfecit in ma
a ¶ femine. b ¶ diabolum.
nu meã hoſtem ppl̃i ſui in hac nocte. Et ꝑferẽs de s
a ¶ hoſtis. ¶ mentẽ.
pera caput holofernis oſtẽdit illis dicẽs: Ecce ca/
g put holofernis p̃ncipis militie aſſyrioruꝫ. Et ecce
a ¶ domum in qua confidebat.
conopeũ illi⁹ ĩ q̃ recũbebat ĩ ebrietate ſua: vbi et p
manũ femie pcuſſit illũ dñs de⁹ nr̃. Viuit aũt ipſe t
dñs: q̃m cuſtodiuit me angel⁹ ei⁹: ꝛ hic euntẽ et ibi v
cõmorãtẽ ꝛ inde huc reuẽtentẽ: ꝛ nõ pmiſit me dñs
ancillã ſuã coinq̃nari: ẜ ſine pollutione peccati re/
a ¶ nõ mea. b ¶ euaſi manus hoſtis.
uocauit me †i vob: gaudẽtẽ ĩ victoria ſua: ĩ euaſiõe

Nico.de lyra

✻ a ¶ Ut ſic ꝑmi.ꝛc.ſic
ei p ꝓphaſ p̃dixit eã ꝓpť pctã
deſtruẽdã.ita etiã ꝑmiſit p
eos p⁹ pniaꝫ ppl̃i reedificã/
dã.vt patet ĩ Eſaia: Hiere/
mia: Zacharia: ꝛ plib⁹ alijſ
ꝓphetis. b ¶ Et pugio/
nẽ eius.i.enſem.ꝛ d̃r a pũ
gẽdo. c ¶ Et pcuſſit bis
in cer.ei⁹.i.in collũ ad am/
putandũ ceruicẽ. d ¶ Et
euoluit corpus ei⁹ trũ/
cũ.i.de lecto voluit ad t̃rã:
vt hr̃.ĩ.xiiij.vt cum q̃s ĩtra/
ret ſtatim eũ videret decapi
tatũ. e ¶ Et exierũt due
ẜm cõſuetudinẽ ſuã.q̃ſi
ad orationem.ꝛ ꝓpť h̃ vigi
les aſſyrioꝝ nõ fecerunt cir
ca eas aliquã pſcrutationẽ ẜm mandatũ holofernis: q̃ dede/
rat eis hanc libertatẽ: vt hr̃ ca.p̃ce. f ¶ Et trãſierunt ca/
ſtra.aſſyrioꝝ libere ꝓpter dictã cauſam. g ¶ Et gyrãtes
vallẽ.vt venirẽt ad portã bethulie a caſtris aſſyrioꝝ remoti/
orem. h ¶ Et dixit iudith. Hic ꝯñr poniť mortł holofer/
nis manifeſta/

nis manifeſtatio. ꝛ p̃mo po a
pulo fideli.ſcd̃o achior gen/
tili/ibi: Porro achior voca
tus venit. Prima in duas.
nam p̃mo poniť dicta mani
feſtatio.ſcd̃o iudith benedi
ctio/ibi: Uniuerſi aũt ado/
rãtes.p̃ma adhuc in duas.
nã p̃mo fit manifeſtatio mu
roꝝ cuſtodib⁹.ſcd̃o alijs ci/
uib⁹/ibi: Illa aũt aſcẽdẽs.
Circa p̃mum d̃r: Et dixit iu
dith a lõge cuſtodib⁹ muro
rũ.iã eni ſic erat elõgata ab
aſſyrijs ꝙ nõ poterat audi/
ri ab eis. i ¶ Apite por/
tas q̃m nobiſ.ẽ de⁹ q̃ fe
cit vir.in iſrael.p h̃ aũt in
ſinuauit morteꝫ holofernis
k ¶ Vocauerũt pſbyre
ros ciui.vt honorificenti⁹
iudith reciperet. l ¶ Q̃m
ſperauerũt eã iã nõ eẽ
ven.ſpes ꝓprie nõ ẽ niſi d̃
bono. h̃ aũt accipiť d̃ malo
et ideo accipiť valde impro
prie ſcꝫ ꝑ timore valde ꝓba
bili de morte ei⁹ violẽta at/
q̃ ipſi⁹ retẽtiõe. m ¶ Cõ/
gyrauerũt circa eã.nam
ex oĩ pte nitebanť ſibi ap
propinq̃re. n ¶ Illa aũt
aſcẽ. Hic ꝯñr manifeſtať
mors holofernis ciuib⁹/ cũ
d̃r: Illa aſcẽdẽs in emi
nẽtiorẽ locũ. vt poſſet ab
oĩb⁹ videri: o ¶ Juſſit
fieri ſilentiũ.vt meli⁹ poſ
ſet audiri: ꝛ incepit a diuiſ
laudibus loqui/dicens:
p ¶ Laudate dñm deũ
nr̃m q̃ nõ d̃ſer. ſpe.ĩ ſe.
.i.nos poſitos in tãta neceſ
ſitate. q ¶ Et ĩ me.i.p me
inſtrumẽtaliť. r ¶ Adim
pleuit miſcd̃iam ſuam
quã ꝑmiſit ꝛc.ꝑmiſit eĩ
p ꝓphas:ſic ptꝫ in plib⁹ lo/
cis.populũ iſrl̃ ab hoſtibus
liberare: ſi tñ colerẽt eũ ve/
re. s ¶ Et ꝑferẽs d̃ pe/
ra caput holo. ad decla/
rationẽ veritatis.et ne aliq̃
ſuſpitio oriretur ꝙ holofer/
nes ſeu aliq̃s ali⁹ tetigiſſet
eã inhoneſte. Ideo ſubdiť:
t ¶ Viuit autẽ ipe dñs
de⁹ noſter.i.ſicut veꝝ ẽ ꝙ
ipe ẽ vita p eſſentiã:ita veꝝ
eſt q̃d ſequitur: v ¶ Q̃m
cuſto.me an.ei⁹.ꝛc.ꝛ ptꝫ
lr̃a. Et finaliť ꝑ tãtis bñfi/
cijs inuitat oĩes ad ꝯfeſſio
nem diuine laudis dicẽs:
✻ Cõfitemini
✻ debent viuere violẽter
auferẽdo. Et talẽ occidit iu
dith.i.eccleſia q̃ñ ꝓpter ma
la ſua per excõmunicationẽ
ſeparat eã a cetu fideliuꝫ. ꝛ
ſicut in holofernis occiſiõe
fuit bina pcuſſio: ſic in excõ/
municatiõe dꝫ eſſe bina mo
nitio. Poteſt aũt aliter exponi vt p holofernem ſignificeť here
ſiarcha.q̃ ebrius eſt peſtifera doctrina: de qua d̃r Deuť.xxxij.c.
Fel draconũ vinũ eoꝝ: ꝛ venenũ aſpidũ ĩſanabile: ꝛ ĩterp̃tatio
ꝯſonat. Holofernes eñ interp̃tať infirmitas diſceſſiõis: talis
eñ ĩfirmať ex diſceſſiõe a vera fide. ꝛ tal' dꝫ ab eccl̃ia excõicari.
F ij ✻ Porro

C Diuiſio
Alſ † protegas
Alſ † cõforta
D
Alſ † cõgregauerũt
Moraliter
alſ † ad vos

E G a ¶ Quia hodie nomē tu/
† Ps.105.a um ita magni.rc. Laus eccle
106.a.117. ſie nō recedet de ore hoīm:q̄ me
135.a moꝛes ſūt ſtudij ꝛ opeꝝ ei⁹ q̄ per
dilectionez dei ꝛ ꝓximi p̄ſentes
tribulatiōis ſecura ſuſtinet: fide
plena ꝛ ſpe firma attendēs emi/
nētiā celeſtiū p̄mioꝝ: vbi ſociabi
tur btītudini angeloꝝ. b ¶ Ui
dēs aūt achioꝛ rc. Per achi/
oꝛ p̄ncipē amonitaꝝ pagani vel
heretici deſignant̄: q̄ vidētes ec
cleſie fidē hoſtiū ſupaſſe ferocita
tē nimio pauoꝛe cōcutiunt̄: ꝛ ſu/
perbiā ſuā hūiliātes eccl'iam ve/
nerant̄: ꝛ ſeq̄ces ſuos erroꝛē re
linquere: ꝛ fidelibus ſeſe ſociare
hoꝛtant̄. Ūn̄ Eſaias: Ueniēt ad
Eſa.60.c te curui filij eoꝝ q̄ te hūiliauerūt
ꝛ adoꝛabūt veſtigia pedū tuoꝝ
oīnes q̄ detrahebāt tibi.

Nico.de lyra

* a ¶ Cōfitemini illi oēs
† s.10.b rc. Uniuerſi autē. hic conſe/
j.15.d quēter ponit̄ ip̄ius iudith bn̄di/
ctio ſeu cōmēdatio. ꝛ p̄mo a ple/
be/cū dicit̄: Uniuerſi aūt adoꝛā/
tes dn̄m: ꝑm ip̄i⁹ iudith verbū.
b ¶ Dixerūt ad eā: benedi
xit te dn̄s. i. benedicēdā te red
didit ab oīb⁹. c ¶ Quia ꝑ te
ad nihilū redegit inimicos
noſtros. Moꝛtuo nāq̄ȝ p̄ncipe
† s.5.d.et reputabāt exercitū ei⁹ iā perijſſe.
6.a ſecūdo benedicit̄ ſeu cōmēdat̄ a
p̄ncipe/cum dicit̄: d ¶ Poꝛro
ozias rc. ꝛ patet. e ¶ Bn̄di
G ctus dn̄s q̄ creauit celum ꝛ
terraȝ. ꝛ ꝑ hoc intelligunt̄ alia
coꝛꝑa media: ꝛ creature ī eis exi
Al's theſita ſtentes. f ¶ Qui te direxit.
uit ſua bonitate. g ¶ In vulne/
ra. qđ eſt ſupꝛa cōſtantiā mulie/
ris. h ¶ Ut nō recedat rc.
qđ videm⁹ adimpletū: nā ad ei⁹
laudē ꝑ vniuerſalē eccl'iam reco
lit̄ hoc factū. i ¶ Nō pepciſti
aīe tue. i. vite tue eā ꝑiculis ex/
ponēdo. k ¶ Poꝛro achioꝛ
vo. ve. Hic ꝯſequenter vltimo
māifeſtat̄ moꝛs holofernis achi
oꝛ gētili/cū dr̄: Poꝛro achioꝛ
vocat⁹ venit. nō eīm ꝯſiliū he
bꝛeoꝝ audebat ingredi: niſi ſpe/
cialiter vocaret̄: quia nō erat ad
huc incoꝛꝑat⁹ illi ppl'o. l ¶ De
us iſrael cui teſt. de. rc. vt ha
bet̄ ſupꝛa ca. v. Cetera patēt ex
dictis. m ¶ Uidēs aūt achi
oꝛ caput holo. anguſ. p̄ pa.
uoꝛe. i. nimia admiratiōe de tā/
to facto ꝑ manū femīe. n ¶ Ce
cidit in faciē ſuā ſuꝑ terrā.
Paſſiōes eīm vehemētes ꝛ ſubi
te faciūt magnā trāſmutatiōnē ī
coꝛꝑe: ꝛ ſic freq̄nt̄ faciūt cadere.
o ¶ Et eſtuauit aīa ei⁹. i. paſ
ſa fuit exinanitionez. p ¶ Po/
ſtea vō rc. trāſeūte dicta paſſi/
one. q ¶ Pꝛocidit ad pe. rc.
ei reuerētiā exhibēdo. r ¶ Bn̄
dicta tu a dō tu. rc. i. ab oīb⁹
habitātib⁹ ī tabernaculo hebꝛeo
rū: ꝛ a iacob deſcēdētiū.
Moꝛaliter * k ¶ Poꝛro achioꝛ vo.
ve. rc. ꝑ iſtū q̄ gētilis erat ppl's
gētiū deſignat̄: q̄ vidēs miracl'a
p̄dicationē

a ¶ vnanimiter.
mea/in liberatiōe vr̄a. † Cōfitemini illi oēs/ a
a ¶ ſolus. b ¶ effectus miſericoꝛdie.
qm̄ bōn⁹: qm̄ i ſeculū miſericoꝛdia ei⁹. Uni
uerſi aūt adoꝛātes dn̄m/dixerūt ad eā: Bn̄ b
dixit te dn̄s in v̄tute ſua: qꝛ ꝑ te ad nihilū re c
a ¶ cōtriuit inimicū ꝛ ſatellites eius.
degit inimicos nr̄os. Poꝛro ozias p̄nceps d
a ¶ cui⁹ fides ꝛ ꝯfeſſio in toto oꝛbe obtinet palmā.
populi iſrael. Dixit ad eā: Bn̄dictā es tu fi
a ¶ Multe filie ꝯgregauerūt diuitias: tu ſuꝑgreſſa es rc.
lia a dn̄o deo excelſo p̄ oīb⁹ mulieribus ſuꝑ
terrā. Bn̄dict⁹ dn̄s q̄ creauit celū ꝛ terrā: q̄ e f
te direxit in vulnera capitis p̄ncipis inimi/ g
a coꝝ nr̄oꝝ: qꝛ hodie nomē tuū ita magnifica
uit: vt nō recedat laus tua de oꝛe hoim: qui h
memoꝛes fuerint v̄tutis dn̄i in eternū: ꝓ q̄/
bus nō pepciſti anie tue ꝓpter anguſtias et i
tribulationez generis tui: ſed ſubueniſti rui
ne ante ꝯſpectū dī noſtri. † Et dixit oīnis po
pul⁹: fiat/fiat. Poꝛro achioꝛ vocatus venit. k
Et dixit ei iudith: De⁹ iſrl' cui tu teſtimoniū l
dediſti/ꝙ vlciſcat̄ ſe de inimicis ſuis: ip̄e ca/
a ¶ huius ſeculi.
put oīm icreduloꝝ icidit i hac nocte i manu
mea. Et vt ꝓbes qꝛ ita eſt: ecce caput holo/
fernis q̄ i ꝯtēptu ſuꝑbie ſue deū iſrl' ꝯtēpſit:
ꝛ tibi iteritū minabat̄ dicēs: † cū capt⁹ fuerit
ppl's iſrl': gladio ꝑfoꝛari p̄cipiaȝ latera tua.
b Uidēs āt achioꝛ caput holofernis: anguſti m
atus p̄ pauoꝛe cecidit in faciē ſuā ſuꝑ terrā/ n
ꝛ † eſtuauit aīa ei⁹. Poſtea vō cū reſūpto ſpū o p
recreat⁹ eſt: ꝓcidit ad pedes ei⁹: ꝛ adoꝛauit q
eā/ꝛ dixit: Bn̄dicta tu a deo tuo in oī taber r
naculo iacob: quoniā in oīni gente que au/
dierit nomē tuū/magnificabitur ſuper te de
us iſrael.

Ca. XIIII

¶ docet eccl'ia filios ſuos qualiter ꝑ
ſequat̄ hoſtē ſpūalē.
Dixit aūt iudith ad oēm popu/ s
a ¶ aperite ꝯtritū eſſe hoſtis ſuperbiam.
lū: Audite me fratres. Suſpē t
a ¶ doctrinā euāgelij q̄ muniunt̄ credētes. b ¶ itellexerit.
dite caput hoc ſuꝑ mūros nr̄os: ꝛ erit cū exi v
a ¶ ſol. ſ. diuine placatiōis ꝛ ſolatij ſerenitas.
b ¶ ſcutū fidei loꝛicā iuſticie ꝛ galeā ſalutis qđ ē v̄bū dei.
erit ſōl: accipiat vnuſq̄ſq̄ȝ arma ſua: et exite x y
cū ipetu: nō vt deſcēdatis deoꝛſū: ſed q̄ſi ipe z
tū faciētes. Tūc exploꝛatoꝛes ſ: neceſſe erit vt a
fugiāt ad p̄ncipē ſuū excitādū ad pugnam.
Cūq̄ȝ duces eoꝝ ꝯcurrerint ad tabnaculū ho b c
lofernis: ꝛ iuenerit eū trūcū i ſuo ſāguie vo
lutatū: decidet ſuꝑ eos timoꝛ. Cūq̄ȝ cogue/
ritis fugere eos: ite poſt illos ſecuri: qm̄ dn̄s conteret eos ſub pedib⁹
veſtris. Tunc achioꝛ videns virtutē quā fecit deus iſrael: relicto gen d e
tilitatis ritu/credidit deo: ꝛ circumcidit carnem p̄putij ſui: et appoſi/ f g
tus eſt ad populum iſrael: ꝛ omnis ſucceſſio generis eius vſq̄ȝ in ho/
a ¶ ſicut fuerat imperatū.
diernum diem. Mox autē vt oꝛtus eſt dies/ ſuſpenderunt ſuper mu/ h i
ros caput holofernis: accepitq̄ȝ vnuſquiſq̄ȝ vir arma ſua et egreſſi k
a ¶ eccleſie confidentiam contra ſe. b ¶ pꝛincipes perſecutoꝝ.
ſūt cum grandi ſtrepitu ꝛ vlulatu. Quod videntes exploꝛatoꝛes ad l

p̄dicationē fidei ꝯfirmātia reliq̄t G
a cultū idolatrie: ꝛ adheſit firmit̄
fidei oꝛthodoxe. ¶ Ca. XIIII
Dixit aūt iu. Poſtq̄ȝ
deſcꝑt⁹ eſt holofernis
b occubit⁹: h̄ ꝯn̄r deſcri/
c bit̄ fuga ſui exercit⁹. ꝛ diuidit̄ in
tres ꝑtes. nā p̄mo ponit̄ fugiēdi Diuiſio
d rō. ſcđo fugiētiū deuaſtatio. ca.
xv. tertio diuīa laudatio. xvj. ca.
Circa p̄mū iudith p̄mo ppl'm in/
ſtruit. ſecūdo ppl's ei obedit/ibi:
Mox aūt. tertio exercit⁹ ad holo
fernē recurrit/ibi: Qđ vidētes.
e Circa p̄mū p̄mo pōit̄ īſtructio di
f cta. ſcđo īterponit̄ ip̄i⁹ achioꝛ cō/
g uerſio deuota/ibi: Tunc achioꝛ.
Circa p̄mū dic̄ iudith: t ¶ Su
h ſpēdite ca. rc. ī ſignū exultatio
nis ꝛ victoꝛie iā habite ꝑtim ī re
ꝛ ꝑtim ī ſpe. v ¶ Et erit cum
i exierit ſol. i. in p̄mo oꝛtu ſuo.
x ¶ Accipiat vnuſq̄ſq̄ȝ ar.
ſua. ꝯfidentes đ victoꝛia plena
dei adiutoꝛio habenda. y ¶ Et
k exi. cū im. q̄ſi iā certi de ꝯſecu/
tiōe victoꝛie. z ¶ Nō vt de. ſ.
l paulatim ꝛ timide. a ¶ Tunc
explo. rc. ſine cui⁹ volūtate ex/
ercit⁹ nō debet bellū cōmittere.
nā ſicut dr̄ libꝛo đ iudaico bello.
Nō ſoluȝ bellare ſȝ etiā vincere
ſine duce apđ romāos erat vitu
perabile. b ¶ Cūq̄ȝ du. eoꝝ.
q̄ p̄ſūt diſtinctis acieb⁹. c ¶ Co/
currerint rc. ex caſu p̄ncipis i/ h
opinato: ꝛ etiā īmiſſus a dō. vn̄
m videt̄ h̄ ſaltē q̄ȝtū ad aliq̄d ꝓphe
tice loq̄. d ¶ Tūc achioꝛ. hic
n ꝯn̄r īterponit̄ achioꝛ ꝯuerſio de
o p uota/cū dr̄: e ¶ Uidēs v̄tu.
q rc. i. effectū diuīe v̄tutis ꝑ manū
mulieris. f ¶ Relicto gētilita
r tis ri. cre. legē eius ſuſcipiēdo.
g ¶ Et circūcidit. i. circūcidi
fecit. h ¶ Mox aūt. ꝯuerſiōe
achioꝛ īterpoſita: h̄ ponit̄ obedi/
entia ppl'i ad iudith v̄ba/cū dr̄:
i ¶ Suſpenderūt ſuꝑ mu.
rc. ī ſignū victoꝛie ꝛ cōis exulta
s tiōis. k ¶ Et egreſſi ſunt cū
grandi rc. Ad aduerſarios de
t terrendū. l ¶ Qđ vidētes.
hic conſequenter ponit̄ ad holo
fernē recurſus. et ſcđo declarat̄
v ei⁹ interit⁹/ ibi: Tūc ingreſſus.
Circa primuȝ patet lr̄a vſq̄ȝ ibi:
* Null⁹ enī
x y Moꝛal'r. s ¶ Dixit aūt rc. Moꝛaliter
z P⁹ occiſionē holofernis iudith
ad deſtructionē ſui exercit⁹ ppl'z
a īuitauit: ſignificās ꝙ eccl'ia non
ſolū tyrānū vl' hereſiarchā đbet
excōicatiōis gladio ferire ſȝ etiā
b c ei adherētes ꝓut pōt extirpare.
* Una mulier

A B a ¶ Tūc Ca.XIIII
ingreſſus. Duces pſe
cutoꝝ deos ſuoſ ꝯ eccle
ſiā poſcētes auxiliū in/
ueniūt eos ꝓpria fedita
te ſpurciſſimos ⁊ omni
ꝟtute deſtitutos. vn̄ fu
ge ſe cōmēdātes relin/
quūt ea ī q̄bus tp̄aliter
ꝯfidebāt: nō eſt em̄ pru
dētia: nō ē ſapiētia nec
Hie.46.b cōſiliū ꝯ deū. Vn̄ Hie
re. ait: Non fugiet ve/
lox et nō ſaluabitur foꝛ
tis ⁊c̄. ¶ Ca. XV
Unqꝫ omis
⁊c̄. b ¶ Ui/
dētes itaqꝫ.
Judi.7.e Gedeon ꝯ madianitaſ
pugnatur⁹ nō haſtā nō
clypeū ſꝫ tubas ⁊ lāpa/
des tulit: p̄figurās euā
Eph.6.b gelij p̄cones q̄b⁹ nō eſt
colluctatio adūſus car/
Ibi.c nē ⁊ ſanguinē: ſꝫ cōtra
ſpūalia neq̄tie ī celeſti/
bus ⁊c̄. ⁊ pugnant p̄di
catiōis voce ⁊ miracu/
loꝝ fulgoꝛe. c ¶ Miſ
itaqꝫ. Ad p̄dicationez
verbi dei ex ſingul' gen
tib⁹ ⁊ ꝓuincijs ꝓbate
pſone. ⁊ virib⁹ accincte
animi ad militiam dn̄i
Eſa.99.d veniūt. v.. Eſaias: Ec/
ce iſti de longe venīēt:
et ecce illi ab aquilone
et mari ⁊c̄.
☞ Per dies

Ni. de lyra

B a ¶ Null⁹ em̄ aude.
cubi. ꝟtut' aſſyrio/
rū ⁊c̄. i. p̄ncipis militie
in q̄ ꝟtualit̄ cōſiſtit ro/
bur exercit⁹: ſicut virt⁹
Vegetius coꝛpis natural' ī coꝛde
ꝓpt̄ qꝺ dicit Vegeti⁹ ī
lib. de re militari: ꝙ ſic̄
coꝛ eſt ī medio coꝛpis:
ſic p̄nceps dꝫ in medio
exercitus collocari.
b ¶ Sꝫ cū veniſ. ei⁹
du. p̄ſidentes acieb⁹.
c ¶ Ac tribuni. qui ī
vna acie p̄ſūt mille bel/
latoꝛib⁹. d ¶ Dixerūt
cubicu. qui familiari⁹
pn̄t ingredi cubicl'a ma
gnatum. e ¶ Qm̄ e/
greſ. mures. mod⁹ ē
enī ſupboꝝ ꝺ alijs cōte
ptibilit̄ loq̄. f ¶ Tūc
ingreſ. hic ꝯn̄r decla/
rat̄ holofernis īterit⁹.
⁊ ptꝫ l'r̄a vſqꝫ ibi:
g ¶ Exclamauit vo.
mag. cū fle. ꝓ dn̄i ſui
interitu. h ¶ Et exili
uit fo. ad populū expe
ctantē holofernis man
datum. i ¶ Et dixit:
vna ml'r hebꝛea fec̄ cōfu. interficiēdo militie p̄ncipē. Un̄
⁊ abimelech vulnerat⁹ a ml'iere fecit ſe īterfici p armigeꝝ ſuū
ne diceret̄ in ei⁹ oppꝛobꝛiū ꝙ mulier īterfeciſſet eū. Judic̄. ix.
k ¶ Sciderūt oēs veſti. ſua. in ſignū doloꝛis. l ¶ Et tur
bati ſunt oēs ani. eoꝝ valde. ꝓpt̄ qꝺ nō ꝓuiderūt ſibi ꝺ
aliq̄ defenſiōe. nā turbati min⁹ p̄uidēt: vt dꝛ ī elencis.

a ¶ ad templa idoloꝝ. b ¶ auxiliū petentes.
tabernaculū holofernis cūcurrerūt. Poꝛro hi qui in ta
bernaculo erāt/ venientes ⁊ ante ingreſſū cubiculi per/
ſtrepentes excitandi gratia inquietudinē arte molieban
tur: vt nō ab excitantib⁹ ſed a ſonātib⁹ holofernes euigi
laret. Nullus em̄ audebat †cubiculū ꝟtutis aſſyrioꝝ pul a
a ¶ p̄mi pſecutoꝛes
ſando aut intrādo apire. Sed cū veniſſent ei⁹ duces ac b c
a ¶ gentiliū. b ¶ ſacerdotib⁹ idoloꝛum.
tribuni ⁊ vniūſi maioꝛes exercit⁹ reg' aſſyrioꝝ: dixerūt cū d
a ¶ qui audetis q̄b⁹ ē p̄miſſa licētia. b ¶ oppꝛobꝛioſe. c ¶ p̄ſtino timoꝛe.
biculariȷs† Intrāte ⁊ excitate illū qm̄ egreſſi mures ꝺ cā e
a uernis ſuis auſi ſunt ꝓuocare nos ad †bellū. Tūc ingreſ f
ſus vagao cubiculū ei⁹: ſtetit añ coꝛtinā: ⁊ plauſum fecit
manib⁹ ſuis: ſuſpicabat̄ eni illū cū iudith doꝛmire. Sed
cū nullū motū iacētis ſenſu auriū capet acceſſit ꝓximās
ad coꝛtinā: ⁊ eleuās eā videſqꝫ cadauer abſqꝫ capite ho
lofernis ī ſuo ſanguie tabefactū iacere ſup t̄rā: exclama/ g
uit voce magna cū fletu/ ⁊ ſciditveſtimēta ſua. Et ingreſ
ſus tabernaculū iudith nō iuenit eā. Et exiliuit foꝛaſ ad h
ppl'm/ ⁊ dixit: Una ml'r hebꝛea fec̄ ꝯfuſionē ī domo regiſ i
nabuchodonoſoꝛ. Ecce em̄ holofernes iacet ī terra ⁊ ca
put ei⁹ nō eſt ī illo. Qꝺ dū audiſſent p̄ncipes ꝟtut' aſſy/
rioꝝ: ſciderūt oēs veſtimēta ſua: ⁊ intolerabil' timoꝛ ⁊ tre/ k
moꝛ cecidit ſup eos/ ⁊ turbati ſunt animi eoꝝ valde. Et l
fact⁹ eſt clamoꝛ incōpabilis ī medio caſtroꝝ. ¶ Ca. XV
Unqꝫ ois exercit⁹ decollatū holofernem au m
diſſet: fugit mēs ⁊ ꝯſiliū ab eis/ ⁊ ſolo tremo
re ⁊ metu agitati fuge p̄ſidium ſumūt: ita vt n
nullus loq̄ret̄ cū ꝓximo ſuo: ſꝫ inclinato ca/ o
pite relictis oib⁹ euadere †feſtinabāt hebꝛeos: q̄s arma/ p
tos ſup ſe venire audierāt: fugiētes p vias cāpoꝝ ⁊ ſemi q
a ¶ p̄dicatoꝛes. b ¶ eccleſie cedētes.
b tas †colliū. Uidētes itaqꝫ filij iſrael fugiētes: ſecuti ſūt r
a ¶ euangelicis. b ¶ valida intētione. c ¶ fugiētes.
illos: deſcēderūtqꝫ clāgētes tūbis: ⁊ vlulātes poſt ipōs s t
a ¶ ipſoꝝ diuerſi ſūt erroꝛes. b ¶ indiſcreti. c ¶ ml'titudinis credentium e.c.v. et a.v.
Et qm̄ aſſyrij nō adūnati: ī fugā ibāt p̄cipites: filij aūt †
iſrl' vno agmine pſequētes: debilitabāt oēs q̄s inuenire
a ¶ robur dn̄i ſcꝫ ſtrēnuitas p̄dicatoꝛū q̄ fide confoꝛtati p verbū euangelij incitant omnes cōtra hoſtes religionis.
potuiſſent. Miſitqꝫ ōzias nūcios p oēs ciuitates ⁊ regi/ v
c ones iſrl'. Ois itaqꝫ regio oiſqꝫ vꝛbs electā iuuentutē ar
a ¶ nō debet miles xp̄i ocioſus eſſe hoſte intra patriā manente.
matā miſit poſt eos: et pſecūti ſūt eos ī oꝛe gladij q̄uſqꝫ x
a ¶ cōuerſatiōis: cogitationis: locutionis: actionis.
puenirēt ad extrēmitatē finiū ſuoꝝ. Reliqui aūt q̄ erant y
in bethulia: ingreſſi ſunt caſtra aſſyrioꝝ ⁊ p̄dā quā fugi/
entes aſſyrij reliq̄rāt/ abſtulerūt: ⁊ onuſtati ſūt valde. Hi
ꝟo q̄ victoꝛes reuerſi ſūt ad bethuliā: oīa q̄ erāt illoꝝ/ ab z a
a ¶ q̄ moyſes de egypto vult educere pharao retinere.
ſtulerūt ſecū: ita vt nō eēt nūmer⁹ in pecoꝛib⁹: et iumēt' et
vniuerſis †mobilib⁹ eoꝝ: vt a minimo vſqꝫ ad maximuꝫ
a ¶ ieſus vel reſurrectio dn̄i qui dicit: ego ſum reſurrectio ⁊ vita.
oēs diuites fierēt de p̄datiōib⁹ eoꝝ. Joachim āt ſumm⁹ b

✱ i ¶ Una mlier he. L.
⁊c̄. hebꝛea trāſiēs īterp̄tatur. ꝓpt̄ qꝺ eccl'ia militās Moraliter
q̄ ē ī via trāſeūdi ad p̄riaꝫ
bn̄ mlier hebꝛea noīat̄: et
ip̄a p ſuā p̄dicationē facit
domui diaboli ꝯfuſionē.
Pōt h̄ etiā exponi ꝺ ꝟgi Al's †taber/
ne maria ex hebꝛeis nata naculum
q̄ diabolum cōfudit ei⁹ ca
put cōterēdo: ſic̄ p̄dictū fu
erat Gen̄. iij. c. Ip̄a cōte/
ret caput ⁊c̄. ¶ Ca. XV
Unqꝫ ois ⁊c̄. †1 Re. 14. b
Poſtqꝫ ꝺſcripta Al's †p̄eliū
eſt fugiēdi ratio.
hic ꝯn̄r ponit̄ fugientiuꝫ
deuaſtatio. ⁊ ſcꝺo Judith Diuiſio
bn̄dictio/ ibi: Joachim āt.
p̄ma ī duas: qꝛ p̄mo pōit̄
fugientiū pſecutio in pſo/
nis. ſcꝺo in reb⁹ poſſeſſis
ibi: Reliq̄ aūt. Circa p̄mū
ptꝫ l'r̄a vſqꝫ ibi: n ¶ Ita
vt nul. lo. cū ꝓxi. ſuo.
de aliq̄ defenſiōe ſeu p̄ſi/
dio. o ¶ Sꝫ inclinato
capite. cū magna cōfuſi
one. p ¶ Relict' oib⁹.
q̄ poterāt impedire fugā
eoꝝ: vt fugerēt expediti⁹.
q ¶ Per vias cāpoꝝ
⁊ ſemi. colliū. fugienteſ
eni de p̄lio p diuerſas vi/
as fugiūt. r ¶ Uidēteſ
itaqꝫ fi. iſrl' fugi. ſecu/
ti ſūt illos. ſic̄ p̄cepat iu/
dith. s ¶ Clāgētes tu/
bis. tāqꝫ victoꝛes.
t ¶ Et vlulātes poſt Al's †cupie
ipos. ad inſecutionē mu bant
tuo ſe exhoꝛtantes. D
v ¶ Miſitqꝫ ozi. nun
cios ⁊c̄. p q̄s poterāt trā Al's †cōual
ſire fugiētes. x ¶ Et p/ lium
ſecuti ⁊c̄. ad extremitatē
finiū ſuoꝝ. trāſire eī vltra
nō erat eis tutū. y ¶ Re
liq̄ aūt. hic ꝯn̄r ponit̄ p/
ſecutio aſſyrioꝝ in rebus
poſſeſſis: et patet l'r̄a vſqꝫ
ibi: z ¶ Oia q̄ erāt il/
loꝝ. i. aſſyrioꝝ. a ¶ Ab
ſtulerūt. nā illi q̄ remāſe
rūt in bethulia nō abſtule
rāt oīa: ſed pauca reſpecti
ue. nā vix p. xxx. dies fue/
runt oīa collecta: vt h̄r̄. ī.
eodē ca. b ¶ Joachim
autē. Hic ꝯn̄r ponit̄ iu/
dith bn̄dictio. ⁊ p̄mo ſpūa
lis. ſcꝺo tp̄alis/ ibi: Per
dies aūt. Circa primū ꝺꝛ:
Joachim aūt ſumm⁹
pōtifex. iſte. ꝺ. iiij. ca. vo/
✱ cat̄ eliachim:
Moraliter. m ¶ Cū/ Moraliter
qꝫ ois exer. ⁊c̄. Cogni/ Al's † moni
ta holofernis ꝺcaptatiōe libus
exercit⁹ ei⁹ fugit: ⁊ ſil'r ex/
termīato hereſiarcha ei⁹
ſecta deficē īcipit: Et ſꝺdi
tur mod⁹ cū ſꝺdit̄: † ¶ Qm̄ aſſyrij nō adu. ꝺꝛ eī ī eccl'iſtica
hiſtoꝛia ꝙ oꝛiēte hereſi aliq̄ ei⁹ ſectatoꝛes diuidebant̄ ī modos
pl'es: catholici ꝟo erāt ī vna regl'a fidei ſe tenētes ⁊ ſic hereſib⁹
p̄ualuit fides. b ¶ Joachi āt ⁊c̄. p h̄ āt ꝙ iſte bn̄dixit iudith
ſignificat̄ ꝙ xp̄s pōtifex ſūm⁹ bn̄dictionez ſue gr̄e largit̄ eccl'ie
ſue ⁊ oīb⁹ pſonis ī ea exn̄tib⁹ q̄ ꝯ diabolū foꝛtit̄ p̄liant̄.

E F a ¶ Per dies
aūt ꝛc. qui vni/
uerſū p̄ſentis vi
te tēpus ſignifi/
cant: q̄ ppl's dei
de hoſte trium/
phans ſpūaliter
expoliat. vñ ꝺ ec
Pro.31.b cleſia dicit: Con
fidit in ea cor vi/
ri ſui ꝛ ſpo. non
indigebit.
b ¶ Porro aūt
vniuerſa. Sic
populus dei ab
egypto recedēs
ip̄az ſpoliauit vn
de tabernaculuz
cōſtruxit. Sic re
ges iuſti ſub te/
ſtamēto veteri q̄
† ſ̄.10.b.et. hoſtib⁹ abſtule/
13.d runt: in miniſte/
rio tēpli cōſecra/
uerūt. c ¶ Ju/
uenibus in or
ganis ꝛc. quia
Mat.22.c tunc neq̧ nubēt
neq̧ nubent: q̄a
reſurgent om̄es
in virū p̄fectum:
in mēſurā etatis
plenitudinis xp̄i
Mar.16.a Vn̄ in reſurrecti
one dn̄i iuuenis
cooptus ſtola cā
dida angel⁹ ap/
paruit.
¶ Ca. XVI
Tunc
canta
uit cā
F ti. ꝛc. d ¶ Exu
it enim ſe ꝛc.
Eſa.54.b vnd̄ Eſaias: Cō
fuſionis adole/
ſcentie tue obli/
uiſcer: ꝛ oppro/
brij viduitat tue
nō recordaberis
ampli⁹: q2 dn̄abi
tur tui qui te fe/
cit dn̄s exercituū
nomen eius.
G Porruerūt
Ni. ꝺ ly.
c ✻ cat eliachim:
ꝛ forte ē idez no
mē. nā ſic noīa
latina variāt ali
qn̄ ī fine. vt guil
lerin⁹ ꝛ guiller⁹
ſūt vnū nomē va
riatū in fine: ali
qn̄ ꝟo ī p̄ncipio:
ſic nicola⁹ colin⁹
ꝛ colet⁹ variatū
in p̄ncipio: ꝛ idē
videt ꝺ eliachiz
ꝛ ioachim. q̄d āt
Als † manu mihi videat ꝺ h̄
vel manib⁹ pōtifice / dixi ſu/
Als † tyrā pra. cap̄. iiij.
norum a ¶ Ut vide
ret iudith ꝛc.
p̄pter famā ſue
ꝟtut. b ¶ Be/
nedixerūt

a ¶ ſm ordinē melchiſedech. b ¶ deſcēdit de celis. c ¶ in vtero
pōntifex de hieruſalē venit in bethuliā cum vni/
ꝟginis q̄ dom⁹ dei vñ carnē aſſūpſit. a ¶ diſcipulis quos elegit.
b ¶ p̄baret eccl'ie fidē ꝛ dilectionē. c ¶ deuotionē mētis ꝺpatio
uerſis p̄ſbyteris ſuis: vt videret iudith. Que cū a
nē demōſtrās. a ¶ dn̄s bn̄dicit eccl'iam: cū grāꝝ vbertate replet
ꝛ oīb⁹ laudabilez exhibet. vñ . Surrexerūt filij eius ꝛ beatiſſimā
p̄dicauerūt: ꝛ virgines laudauerunt eā.
exiſſet ad bellū: bn̄dixerūt illā oēs vna voce dicē b
tes: Tu glīa hieruſalē: tu leticia iſrael: tu honori/ c d
¶ cōtra p̄ncipē mūdi. b ¶ a domino.
ficētia populi noſtri: quia feciſti viriliter: ꝛ cōnfor e
a ¶ ſinceritatē fidei. vñ: Deſpōdi vos vni viro virginē caſtā ꝛc.
tatū eſt cor tuum: eo ꝙ caſtitatē amaueris: ꝛ poſt
a ¶ chriſtum. b ¶ hereticoꝝ corruptionē.
virūm tuū alterūm neſcieris: ideo ꝛ man⁹ domi/ f
ni confortauit te: ꝛ ideo eris benedicta in eternū. g
a ¶ filij eccl'ie tā maiores ꝙ minores.
a † Et dixit om̄is popūlus: fiat/ fiat. Per dies autē h i
triginta vix collecta ſunt ſpolia aſſyrioꝝ a popu/
a ¶ om̄es enim fideles quicquid hoſti rapiunt: ad eccleſie laudē
ꝛ ſtudium referunt.
b lo iſrael. Porro autem vniuerſa que holofernis
peculiaria fuiſſe probata ſunt: dederūt iudith in
a ¶ ſapientie. b ¶ eloquētie. c ¶ opibus iuſticie. d ¶ virtutū
e ¶ ornamento variarū diſciplinarū.
āuro ꝛ argēnto: ꝛ veſtib⁹: ꝛ gēmmis ꝛ ōmni ſupēl
a ¶ om̄ia membra chriſti.
lectili: ꝛ illi tradita ſunt omniā a populo. Et om
a ¶ hoc perficiet in fine mūdi quādo plenarie exultabunt ſancti
triūphato p̄ncipe mundi.
nes populi gaūdebant cum mulieribus et virgi/
a ¶ voce iubilationis. ¶ concordi iubilatiōe p̄ triūpho ſuo.
c nibūs: ꝛ iuuenibus in ōrganis ꝛ citharis.
a ¶ iā ſecura: Beati q̄ habitāt in domo tua dn̄e.
Tunc cāntauit canticū ¶ Ca. XVI k
a ¶ confidens ꝛ laudans.
hoc dōmino iudith/ dicēs: Incipite l
a ¶ mortificatiōis carnis. b ¶ ſpūaliū bonoꝝ
dōmino in tympanis: cantate dn̄o in cymbālis:
vel labioꝝ a ¶ bonꝝ opis. b ¶ corpore. c ¶ mente.
modulamini illi pſālmū nouū: exūltate ꝛ inuōca m n
a ¶ vñ: Cōfidite: ego vici mūdū. b ¶ potens in p̄lio.
te nomen eius. Dn̄s cōnterens bella: domin⁹ nō o p
c ¶ ſoli. ¶ eccleſiam. ¶ nationū.
mē ē illi. Qui poſuit caſtra ſua in medio populi q
a ¶ quotidie paulatim: in fine p̄fecte liberabit.
ſui: vt eripēret nos de manu omniū inimicoꝝ no
a ¶ p ſe ꝛ p ſuos: de q̄: Uirga furoris mei aſſur. i. diabolus.
b ¶ ſuperbie. c ¶ frigore infidelitatis.
ſtrorū. Uenit āſſur ex mōntibus ab aquilōne in r s
a ¶ virtutis. b ¶ exercitus. c ¶ perſecutionibus.
multitudine fortitūdinis ſue: cui⁹ multitūdo ōb/ t
a ¶ p̄dicatores ad orā inundātes. b ¶ ſuperbia. c ¶ hūiles.
turauit tōrrentes: ꝛ equi eōꝝ coopuerūt vālles.
a ¶ ira libidine. b ¶ poſſeſſiones eccleſie.
Dixit ſe incēnſuruz fines meos: ꝛ iūuenes meos v x
a ¶ fide ꝛ opibus robuſtos. b ¶ p̄ſecutiōis. c ¶ Ex ore infantiū
ōcciſurū glādio: infantes mēos dare in p̄dam: ꝛ y
ꝛ lactantiū p̄feciſti laudē ꝛc. a ¶ pudicas aīas. b ¶ vitioꝝ.
virginēs ī captiūitatē. Dn̄s aūt oīpotēs nocuit z a
a ¶ eccleſie. b ¶ ligās ancillis ſuis.
eū: ꝛ tradidit eū in † man⁹ fēminē: ꝛ ꝯfūdit eū. Nō b
a ¶ robore carnis. ¶ Sagacitas
eīn cecidit potēs eoꝝ a iūuēib⁹: nec filij † titā p̄cuſ c d
humani ingenij: aut fortitudo terreni imperij. ¶ .i. ꝯfeſſio.
ſerīt eū: nec excelſi gigātes īpoſuerīt ſe illi: ſ iudith e
a ¶ amaritudinis. b ¶ alacritate. c ¶ ꝟtutū. d ¶ ī baptiſmo.
d filia merāri ī ſpē faciēi ſue diſſoluit eū. Exūit eīn f

nedixerūt illā. imp̄cātes ſibi bona ſpūa G
lia p̄ ꝟtutis ſue fama: iō. ſbdit: c ¶ Tu
glīa. nā diuinū cultū q̄ erat in hieruſalez
de q̄ ſūme glīabant iudei: ꝯſeruauerat in
terficiēdo holofernē q̄ ip̄m deſtruere intē
debat: vt ptz ex ſupradict. iij. ca. et. iiij.
d ¶ Tu le. iſrl'. effectiue. e ¶ Tu ho/
no. ꝛc. Silr: nā īterficiēdo holofernē de
derat pp'lo iſrl' honoris ꝛ leticie materiā.
f ¶ Jdeo ꝛ ma. ꝛc. ſ. p̄pter ꝟtutē caſti/
tatis ꝛ mūdicie. g ¶ Et iō eris ꝛc. bn̄/
dictiōe glīe. h ¶ Et dixit oīs ꝛc. ad cō/
firmationē dicte bn̄dictiōis. i ¶ Per di
es aūt. Hic ꝯn̄r ponit bn̄dictio iudith
tp̄alis: q̄ in ſcp̄tura freq̄nter accipitur p̄
multiplicatōe bonoꝝ tp̄aliū. vñ Gen̄. xxx.
d. dixit iacob ad laban: Modicū habuiſti
anteq̧ venirē ad te: ꝛ nūc diues effectus
es: bn̄dixitq̧ tibi dn̄s ad introitū meū: et
hoc mō popul⁹ iudith bn̄dixit. nam oēs di
uitias holofernis ſibi dedit. ꝛ patet l'ra.
Tunc cātauit ꝛc. ¶ Ca. XVI
Aduerſarij deiectiōe ꝛ fidelis Diuiſio
ppl'i liberatōe deſcp̄ta: h̄ ꝯn̄r po
nit rōne p̄dictoꝝ laudatio diuina. Et diui
dit ī tres p̄tes: q2 p̄mo pōit ip̄i⁹ iudith de
cātatio. ſcd̄o ppl'i ꝛ ip̄i⁹ oblatio/ ibi: Et fa/
ctū ē poſt hec. tertio iudith felix ꝯſūmatio/
ibi: Et iudith mag̃. Cāticū ꝟo iudith ī du
as p̄tes diuidit. nā p̄mo pōit excitatio mē
tis. ſcd̄o rō laudis/ ibi: Uēit aſſur. Circa p̄
mū dic iudith: excitās ſe ꝛ alios ad diuīaz
laudē. l ¶ Jncipite dn̄o ꝛc. Uaria nā
q̧ īſtrumēta muſicalia: ꝛ etiā armonie mē
tē excitāt ad diuīa. Aliq̄ eīn armonie exci/
tāt ad audaciā q̄b⁹ vtunt hoīes ī bellis: ꝛ
aliq̄ ad laſciuiā q̄b⁹ vtūt ī choreis: ꝛ aliq̄
ad deuotiōz: q̄b⁹ vtūt ī officijs eccl'iaſtic.
ꝛ h̄ mō dixit iudith: Jncipite dn̄o ī tymp.
Eſt aūt īſtrumētū muſicū tympanū q̄ mu Tympanū
lieres vtebāt: ꝛ h̄ mō maria ſoror moyſi ſū
pſit tympanū ad excitāduz ſe: ꝛ alias ml'ie
res ad deū laudādū/ dicēdo: Cātem⁹ dn̄o H
ꝛc. Exo. xv. m ¶ Modulami ꝛc. p̄pt
nouā materiā laudandi deum. n ¶ Ex
ultate. corde. o ¶ Et iuocate nomē.
ore. p ¶ Dn̄s ꝯte. bel. ꝯ ſuū pp'lm exci
tata: vt ptz ī pharaōe Exo. xiiij. et in ama
lech Exo. xvij. et in regibus chananeoꝝ li
bro Joſue q̄ſi p totū. q ¶ Qui po. ca.
ſua. i. angeloꝝ cuſtodiā. vñ Gen̄. xxxij. di
xit iacob ꝺ angelis ſibi obuiātib⁹. Caſtra
dei ſūt hec. r ¶ Uenit aſſur. Hic ꝯn̄r
ponit rō laudis. ꝛ p̄mo ex aduerſarioꝝ de
iectiōe/ cū dr: Uenit aſſur. i. p̄nceps mili
tie ꝛ exercit⁹ aſſyrioꝝ. s ¶ Jn mul. tota
liter ꝯfidēs. t ¶ Cui⁹ mul. ꝛc. i. ſiccauit/
ex potu aīaliū ꝛ hoīm. v ¶ Dixit ſe in.
ꝛc. i. terram iudee. x ¶ Et iu. me. i. ppl'i
mei. y ¶ Occiſuꝝ gla. de h̄ eīn et alijs
malis holofernes ſe iactauit: ſ3 nō adiple
uit. iō ſbdit: z ¶ Dn̄s autē oi. cui null⁹
pōt reſiſtere. a ¶ Nocuit eū. occidēdo
eū p manū femīe: q̄d fuit valde ꝯfuſibile:
vt dictū ē. ſ̄. ca. xiiij. b ¶ Nō ei ce. po. i.
holofernes. c ¶ A iuue. q̄ ſolēt facere p̄
bitates. d ¶ Nec fi. ti. i. gigāt. ꝛ ponit
h̄ ſingulare p̄ plurali. i. gigātiū: ſic Exod.
viij. f. Uenit muſca gra. i. mltitudo muſca
rū. e ¶ Sz iu. ꝛc. diſſoluit eū p ardorez
ꝯcupiſcētie ī eā: p modū ſupi⁹ dictū. ix. c. ꝛ
x: f ¶ Exu. ꝛc. ſic dictū ē. ſ̄. ī p̄n. ca. x.
✻ Et induit
Moralit. k ¶ Tūc cā. ꝛc. grāꝝ actio Moraliter
ꝺ ſuo p̄ceſſu ad ppl'i ſui liberationē p ho/
lofernis īterfectōz: p q̄d ſignificat ꝙ eccle
ſia de beneficijs ſibi collatis a domino de
bet ei reddere gratiarumactionem.
✻ Porro

a ¶ Horruerūt. Notare debet lector vtrum opinio vera ſit ꝙ Cābyſes fili⁹ Cyri a pleriſqꝫ iſte nabuchodonoſor dict⁹ ſit: q̄ perſis/ medis/ ⁊ aſſyrijs imperauit.
b ¶ Adonai ⁊c̄. Unū de decē noībus apud hebreos ſignificans ꝙ dn̄i creature dn̄et. Et notādū ꝙ vbiqꝫ bis ponit̄ dn̄s. ꝓmū nomē tetragrammaton eſt: ⁊ ꝓprie ad deū ptinet: ⁊ ieffabile dr̄. ſecūdū cōmune qđ ꝯuenit hoībus. Et bn̄ adonai dn̄s fili⁹ dei dicit̄ q: de⁹ ⁊ homo: dn̄s et de⁹: ꝙ oībus dn̄et vel ab oībus timeat̄. c ¶ In carnes. Quas amauerūt: de q̄b⁹ naſcit̄ fetor vermiū. Caro ⁊ ſanguis vermes creat: q: delectatio carnalis cui ſal cōtinētie nō reſiſtit: penam eternā generat luxurioſus.
Eſa. 66. g vn̄: Uermis eoꝝ nō morieт̄: ⁊ ignis nō extinguetur.
d ¶ Et factū eſt. Adepta victoria de hoſtib⁹ ſuis: q̄ſqꝫ elect⁹ ab oī labe purgat⁹ ꝓperat in ſupnā dei ciuitatē: vbi vera viſio pacis: vbi reddit vota ſua conditori.

Erat aūt

Nico. de lyra

a ¶ Et induit ſe veſtimēto leticie. i. quo vtebat̄ marito ſuo viuēte. b ¶ In exultatiōe filiorū iſrl̄. q. d. nō fecit hoc ad diſſolutionem: ſed ad ppl̄i ſui liberatiōnē. c ¶ Unxit faciē ſuā vn. i. lachryma arboris aromatice: q̄ facit ad decorē vultus/ ⁊ ſuauē odorem.
B d ¶ Colligauit ci. ſuos. i. capilloꝝ ſuorū floccellos ad decipiēdū illū: nō ꝙ intēderet inducere eū ad mortale pctm̄: ſꝫ vt deſideraret eā habere vxorē. ⁊ per hoc Judith haberet ad eū familiarē acceſſum: p quē eū occidere poſſet: vt dictū eſt. ſ. ca. ix et. x. e ¶ Sādalia ei⁹ ra. oculos eius. Quia p aſpectū intrauit ꝯcupiſcentia ad animū. Cetera patent ex ſupradictis. f ¶ Horruerūt pſe ꝯſtā. ei⁹. Quia nullus erat in eis q̄ auderet ſe ſibi opponere ad certamē ſinglare. g ¶ Tunc vlu. caſtra aſſyrioꝝ. Hic ſcđo reſumitur ratio diuine laudis ex filioꝝ iſrl̄ exultatiōe/ cū dicit̄: Tūc vlu. caſtra aſſyrio. Ut habet̄. ſ. in fine ca. xiiij. h ¶ Qn̄ apparuerūt humiles mei. Uenientes ſup aſſyrios armati. i ¶ Perierūt in ꝑlio a fa. dn̄i dei mei. q. d. hec victoria ſoli deo eſt attribuenda.
k ¶ Hymnū cantemus. Hic tertio ſumit̄ ratio diuine laudis ex ei⁹ ꝟtute ⁊ magnificentia/ cum dicit̄:
Adonai

a ¶ actu veteris hoīs. p q̄ vir ſu⁹ eū deſuit. b ¶ noui hoīs. ¶ vn̄ le
ſe † veſtimēto viduitatl: ⁊ iduit ſe † veſtimēto leticie a
teт̄ i ppetuū. a ¶ vt exhilararet faciē le. in oleo le. b ¶ chriſmatis.
in exultatiōe filioꝝ iſrl̄. Unxit faciē ſuā vnguēto: b c
a ¶ fluētes mot⁹ cogitationū. b ¶ diuino timore ⁊ firma ſpe.
colligauit cincinos ſuos mitra ad decipiēdū illū. d
a ¶ indumēta pedū q̄bus pparari calciant̄ in pparatione e. pa
b ¶ virtutum.
Sādalia ei⁹ rapuerūt oculos ei⁹: pulchritudo ei⁹ e
a ¶ voluptatem.
a captiuā fecit aīam ei⁹: amputauit pugione ceruicē
a ¶ tēptantes. b ¶ mētientes. c ¶ poteſtatē. d ¶ eccl̄ie.
ei⁹. Horruerūt pſē ꝯſtātiā ei⁹: ⁊ medi audaciā ei⁹. f
a ¶ perſecutores. b ¶ dirigentium. c ¶ fideles.
Tūc vlulauerūt caſtra aſſyrioꝝ qn̄ appuerūt hu- g h
a ¶ beati q̄ eſuriūt ⁊ ſi. iu. b ¶ eccleſiarū. c ¶ ſagittis ſcripturaꝝ.
miles mei areſcētes in ſiti. Filij puellaꝝ cōpunxe
b ¶ gladio verbi.
a ¶ debiles. c ¶ dn̄s potēs in ꝑlio q̄ dat fortitudinē plebi ſue.
rūt eos: ⁊ ſicut pueros fugiētes occiderūt eos: pe i
a ¶ nouū teſtamētū qđ ideo nouū: q: deū incarnatū nulla etas corporeis oculis antea aſpexit.
rierūt in ꝑlio a facie dn̄i dei mei. Hymnūm cante k
a ¶ nō idolis. ſed p̄dicādo alijs.
b mus dn̄o: hymnū nouū cātem⁹ deo nr̄o. Adonai l
dn̄e de⁹ magn⁹ es tu/ et preclar⁹ in ꝟtute tua: ⁊ quē m
a ¶ ſed per humilitatem ⁊ ſubiectionem placare.
ſuperare nemo poteſt. Tibi ſeruiat omīs creatura
a ¶ pater. b ¶ p filiū. c ¶ verbo dn̄i celi firmati ſūt. d ¶ ſanctū.
tua: † q: dixiſti ⁊ factā ſūt: miſiſti ſpiritūm tuum ⁊
a ¶ iuſſioni. b ¶ ſuperbia perſecutorum.
creata ſūt/ ⁊ nō eſt qui reſiſtat voci tue. Mōtes a n
a ¶ iniquis ꝯſilijs. b ¶ ne poſſint īplere qđ ceperāt. c ¶ ſubditis aque multe ppl̄i multi. d ¶ duricia q̄ ſe inſuperabilē putabat.
fundamētis mouebunt̄ cū aquiſ: petre ſicut cera li o
a ¶ aduentū in iudicio. b ¶ cultores dei: hec eſt generatio q̄. do.
c ¶ ſicut negligentes minorant̄.
queſcēt ān faciē tuā. Qui aūt timēt te/ magni erūt p
a ¶ vel pre oībus. b ¶ ppetuū c ¶ generationi praue ⁊ pūerſe de quo: Uenient hec omnia ſup generationē iſtam
apud te p oiā. Ue gēti inſurgēti ſuper genuſ meū. q
a ¶ cui nemo reſiſtit. b ¶ iniq̄tatē. c ¶ qn̄ dabit vnicuiqꝫ ſm opa.
Dn̄s eni oipotēs vindicabit in eis: in die iudicij r
a ¶ i ꝟga. b ¶ exteri⁹ ⁊ interi⁹. ¶ q̄ nō extinguet̄. c ¶ q̄ nō morieт̄.
c viſitabit illos. Dabit eni ignē ⁊ vermes i carnes
d eoꝝ: vt vrant̄ ⁊ ſentiant vſqꝫ in ſempiternū. Et fa s t
a ¶ poſt mortē holofernis: fugam hoſtis ⁊ cetera ſupradicta.
ctū eſt poſt hec oīs populus poſt victoriā venit in v
a ¶ ſupernam. b ¶ ab omni labe peccati.
hieruſalem adorare dn̄m: ⁊ mox vt purificati ſunt x
a ¶ ſeipſos quos vouerūt domino.
obtulerūt oēs holocauſta ⁊ vota ⁊ repromiſſiōes y
a ¶ eccleſia. b ¶ obtulit. c ¶ que ſunt vaſa in honorem.
d ¶ aīas fraude diaboli deceptas q̄ illi erepte in vſuꝫ ꝟtent̄ eccl̄ie.
ſuas. Porro iudith vniuerſa † vaſa bellica holo- z
a ¶ fraudes quas anathematiçat mater eccl̄ia ⁊ dānat.
fernis que dedit illi populus: ⁊ cōnopeum quod
ipſa ſuſtulerat de cubilo ipſius obtulit in anathe-
a ¶ poſuit. b ¶ hic ſpe in futuro ipa re.
ma obliuionis. Erat autem populus iocundus a
a ¶ ſicut decet ſanctos. b ¶ cogitatiōis: locutiōis: opatiōis: vel fidei ſpei ⁊ charitatis: q̄b⁹ gaudēt ſancti in incolatu hui⁹ mūdi.
ſm faciem ſanctoꝝ ⁊ per tres menſes gaudiū hu-
ius victorie celebratū eſt cū iudith. Poſt dieſ aūt
a ¶ pacto iudicio. b ¶ pcipite regnū qđ vobis paratū eſt ab origine mūdi. a ¶ celeſti hierl̄m. b ¶ fulgebūt iuſti ſicut ſol in re.
illos vnuſquiſqꝫ redijt in ſua: ⁊ iudith magna fa- b
cta eſt in bethuliā: ⁊ p̄clarior erat vniuerſe tre iſrl̄: c d

l ¶ Adonai dn̄e. Duo ſūt noīa idē ſignificātia: ꝓmū hebraicū/ ſcđm latinū. ⁊ fit hec duplicatio ad maiorē expſſiōnē dominationis diuine.
C al's † veſte
m ¶ Et p̄cla. in vir. tua. Quia lucē habitat inacceſſibilē. i. Tim. vi. n ¶ Mōtes a fundamentis mouebūt̄ cū aq̄s. Imminēte aduētu tuo ad iudicium.
o ¶ Petre ſi. ce. liq̄ſcēt. Per ignē cōflagratiōis p̄cedētem aduentū iudicis.
p ¶ Qui aūt. ti te ma. erūt ⁊c̄. Quia tecū erūt in gl'ia. q ¶ Ue gen. inſur. ſup genus meū. iniuſte.
r ¶ Dominus enim omnipotens vindicabit in eis. Inferēdo penā eternā. iō ſubdit̄: s ¶ Ut vrant̄ ⁊ ſen. vſqꝫ in ſem. Sicut ꝓphetauit Eſaias in fine libri ſui. t ¶ Et factū eſt. Hic ꝯſeq̄uter deſcribit̄ ipi⁹ iudith ⁊ ppl̄i oblatio. ⁊ ꝓmo ppl̄i/ cū dicit̄: v ¶ Oīs populus poſt vi. venit in hierl̄m ado. dn̄m. Reddēdo ſibi gratias de tāto bn̄ficio. x ¶ Et mox vt pu. ſunt. Aq̄ luſtratōis ſm formā q̄ habet̄ Numeri. xix.
† Pſ. 32. b. et. 148. a
y ¶ Obtulerūt oēs ho. i. ſacrificia totaliter incenſa ad honorē diuinū. ſcđo ponit̄ oblatio iudith/ cū dicit̄:
D z ¶ Porro iudith vniuerſa ⁊c̄. obtulit in anathema obliuionis. ſ. ſacerdotib⁹: vt de cetero nullus vteret̄ eis: ſed ſeruarent̄ in loco cultuſ diuini ad memoriā beneficij diuini. a ¶ Erat aūt ppl's iocūdus ſm faciē ſanctorū. Hoc addit̄ ad oñdēdū ꝙ hec iocūditas nō erat diſſolutiōis: ſed magis deuotōis. Cetera patēt. b ¶ Et iudith. Hec eſt vltima ps hui⁹ libri: in q̄ ponitur ipi⁹ iudith felix ꝯſummatio/ cūt dr̄: Et iudith ma. facta eſt. Al's magnificata in bonis ſpūalib⁹ ⁊ tpalib⁹. c ¶ Et p̄clarior erat. In vita ⁊ fama. d ¶ Uniuerſe terre iſrl̄. ſ. mulieribus.

Erat etiam

Moraliter
z ¶ Porro iudith vniuerſa vaſa ⁊c̄. obtulit. i. deo dedicauit. dicit̄ enī anathema ab ana qđ eſt ſurſum ⁊ theſis qđ eſt poſitio. nā illa q̄ deo dedicabant̄ ab vſu hoīm ſeparabāт̄. p h aūt docemur attribuere deo victoriā cū de mūdo carne vel diabolo triūphamus. i. Cor. xv. g. Deo autē gratias qui dedit nobis victoriā p ieſuꝫ chriſtum dominū noſtrū cui eſt honor ⁊ gl'ia in ſecula ſeculorū/ Amen.

a ¶ Erat aūt. Gloria martyrū ꝛ ꝯfeſſoꝝ quā colit eccl'ia vi/
ta ꝛ morib⁹ glorioſa. vñ: Cōſtituite diē ſolennē: in freq̄ntatio
Ps.117.d. nibus. i. frequēter vſq; ad cornu. i. gratiā cōmunicatiōis cor/
poris ꝛ ſanguinis domini: nec antea liceat recedere a viuis.
b ¶ Centū quinq;. Pro eterna beatitudine centenarius
numer⁹ a leua tranſit in dextrā.
c ¶ Abram. Abrā. Carnaliū cōuerſationē q̄ ſemꝑ timori ob/noxia eſt in libertatē grē: et ad ſecuritatē charitat' docēdo ꝛ exhortādo ꝑducit: vt nō timore ſʒ amore ſeruiat. d ¶ Luxitq; illā ꝛc. Electi dei per om̄e tem/pus: qđ ſeptē diebus euoluit̄ ꝓpter ꝑegrinationē p̄ſentis eccleſie in dolore ꝛ gemitu non affligunt̄ ex deſperatiōe ſed future vite recordatiōe. iuxta illud: Fle
Ps.136.a. uimus dum recorda. ſion.

Nico. de lyra

a ¶ Erat etiā virtu. i. conſtātie qua deiecerat holofernē. b ¶ Caſtitas adiun. ſ. vidualis. Ideo ſubdit̄: Ita vt non cognoſ. virū ꝛc. c ¶ Erat autē die. feſtis ꝓce. cū magna glo. i. in decēti apparatu bonoruʒ comitiua. Cetera patent vſq; ibi: d ¶ In om̄i autē ꝛc. hoc addit̄ ad oſtendendū ꝙ bonū pacis in ppl'o redundauit per longū tēpus ex meritis ip̄ius. e ¶ Dies autē vi. ꝛc. colit̄ ad laudē dei: cuius virtute facta fuit hec victoria. Cui ē honor et gloria in ſecula ſeculorū. Amen.

¶ Poſtilla venerabilis magiſtri Nicolai de lyra ſuper librū Judith finit.

¶ Incipit expoſitio fratris Britonis ordinis minoꝝ ſuper prologū Heſter.

f Librū heſter ꝛc. Sicut ſcribit̄ in hiſtorijs librū heſter tranſtulit. Hieronym⁹ ad petitionē paule ꝛ euſtochij de hebreo in latinū: ꝛ q2 in greco corrupt⁹ erat ꝑ varias editiōes: releuauit eum de archiuis hebreorū: ꝛ diligenter trāſtulit de ꝟbo ad verbū. p̄mittit aūt ꝓlogū q̄ttuor particulas ꝯtinentē: q2 ſcʒ liber iſte a diuerſis diuerſimode corrupt⁹ erat q̄ multa ſuꝑaddiderāt hebraice veritati. vñ dicit: Librū heſter varijs trāſlatoribus vel trāſlationibus ꝯſtat eſſe vitiatū. In ſecūda ꝑte excitat paule et euſtochij attentionē vt diligēter cōſiderent q̄ꝫ fideliter trāſtulit librū iſtū. vñ dicit: Vos autē o paula ꝛ euſtochiū ꝛc. ne aūt iactādo ſe dicere crederet̄ ꝙ hunc librū fideliter trāſtuliſſet. tertio loco humiliter ſe excuſat/ di. Nec affectam⁹ laudes hoīm ꝛc. vltimo dicit ꝙ ſecutus hebraicā veritatē ꝯfuſum ī trāſlationē. Lxx. ordinē deſignauit ꝑ quarūdā lr̄aꝝ appoſitionē. vñ dicit: Rurſum in libro heſter. His viſis lr̄e inſiſtam⁹. g ¶ De archiuis. i. de armarijs: archiuū ab archa dicit̄ armariū ſiue librariū: vl' ab arce grece p̄ncipiū vl' initiū latine. vñ archeos đr antiqu⁹ ꝛ archeotis. i. antiq̄tas. hinc archeō dicit̄ armariū in quo res antique ſeruant̄. h ¶ Hebreoꝝ. nō grecoꝝ q̄ erant corrupta. i ¶ Reuelās. qđ bene neceſſe erat: q2 penit⁹ a veritate ceciderat. Vel

a ¶ vñ. Lxx. ſūt regine ꝛ octoginta ꝯcubine vna colūba mea
b ¶ de qua: Deſpondi vos vni viro. v. c. exhibere xp̄o.
Erāt etiā ꝟtuti caſtitas adiūcta: ita vt nō co/ a b
a ¶ corruptionē voluptatis ꝛ caſtitatis.
gnoſceret virūm oībus dieb⁹ vitę ſuę: ex quo
a ¶ mūdus ei crucifix⁹ ꝛ obliuioni traditus. b ¶ paſſiōis:
a defunctūs eſt manaſſes vir ei⁹. Erāt aūt die/ c
reſurrectiōis: aſcēſionis. ¶ ſub eſtu tribulationis.
bus feſt' ꝓcedēs cū magna gl'ia. Māſit āutē
a ¶ mūdo. b ¶ prioris erroris. ¶ q̄ relicto ſtatim emerſerūt moleſtie tribulatiōis. c ¶ vñ cētenarius numer⁹ a leua trāſit in dexterā. d ¶ legi moyſi q̄ eſt in q̄nq; libris contēta.
b in dōmo viri ſūi annōs centū qūinq;: ꝛ dimi/
a ¶ corꝑaliter ꝯditiōe hūani generis. b ¶ ſepulti eni ſum⁹ cū illo per baptiſmū in mortē.
c ſit abrā ſuā liberā: ꝛ dēfuncta ē/ ac ſepūlta cū
a ¶ mūdo mortua in baptiſmo vbi cōmorimur chriſto vt reſurgamus cū chriſto. b ¶ ſepelierūt ſtephanū viri timorati ꝛ fecerūt planctū magnū ſuper eum.
d virō ſuo in bethulia: lūxitq; illā oīs ppl's die
a ¶ vnde: Quis ſeparabit nos a charitate xp̄i.
bus ſeptē. In om̄i aūt ſpacio vitę ei⁹ nōn fuit d
a ¶ tꝑalē. b ¶ in eternū qñ oīno aufugiet dolor ꝛ gemitus ꝛ cum chriſto regnabimus in eternū.
q̄ ꝑturbaret iſrl': ꝛ poſt mōrtē ei⁹ annis mūltis.
a ¶ trāſitorib⁹ q̄ꝝ vn⁹ dicebat: ꝑegrin⁹ ſū ſicut oēs p̄res mei
Dies aūt victorię hui⁹ feſtiuitatis ab hēbręis e
in numero ſanctorū dierū accipit̄: et colitur a
a ¶ confeſſoribus xp̄i. b ¶ quo per baptiſmū inimici poteſtatē euaſerunt. ¶ dum durat p̄ſens ſeculū.
iūdęis ex illō tēpore vſq; in p̄ſentē diem.

Finit liber Judith.

Incipit prologus ſancti Hieronymi in librum Heſter.

Librū heſter varijs tranſlatoribus f
conſtat eſſe vitiatū: quē ego de ar/ g
chiuis hebręoꝝ reuelans/ verbū e h i
verbo expręſſius trāſtuli. Quē li/ k
brū ędítio vulgata lacinioſis: hincinde ver/ l m
borū finib⁹ trahit: addens ea quę ex tꝑe dici n o
poterāt: ꝛ audiri ſicut ſolitū eſt ſcholarib⁹ di/ p q
ſciplinis ſūpto themate excogitare: q̄bus ver r s
bis vti potuit q̄ iniuriā paſſus eſt: vel ille q̄ in/
iuriā fecit. Vos aūt o paula ꝛ euſtochiū qm̄ ꝛ t v
bibliothecas hebręoꝝ ſtuduiſtis intrare: ꝛ in/ x
terpretū certamina cōꝓbaſti': tenētes heſter
hebraicū librū/ ꝑ ſingula verba noſtrā tranſla y
tionē aſpicite: vt poſſitis agnoſcere me: nihil
etiā augmētaſſe addendo: ſed fideli teſtimo/ z

derat. Vel releuās. i. p⁹. Lxx. leuās. k ¶ Expreſſius. i. valde expreſſe: vl' exp̄ſſius. q̄ꝫ. Lxx. trāſtulerāt. l ¶ Editio vul. i. trāſlatio. Lxx. q̄ per oēs eccl'ias iā erat diuulgata. In ꝓpria ſignificatiōe: vulgata editio appellat̄ illa trāſlatio cui⁹ auctor ignorat̄: ꝛ ꝓpter hoc ſine noīe interp̄tis q̄nta editio nūcupat̄: vide in opuſculo de vocabulis biblie vbi exponit̄ iterp̄s. Conſtrue ſic: Quē vulgata editio trahit. i. ꝓlixiorē facit q̄ꝫ exigit hebraica veritas: ꝛ loquit̄ metaphorice ad ſilitudinē rei q̄ trahit̄ vt lōgior fiat. m ¶ Hincinde. i. in p̄ncipio ꝛ fine: q2. ſ. Lxx. poſuerūt editiōes ſuas in p̄ncipio ꝛ fine: vel meli⁹. Hincinde. i. ex oī ꝑte. n ¶ Finib⁹. i. terminis hebraice veritat'. o ¶ Lacinioſis. i. lacerat' vl' diſcōtinuat' ꝑ additiōeſ a Lxx. factas. Nota ꝙ lacinia đr veſtis lacerata: vel ora veſtimēti vel nod⁹ chlamydis. vñ ꝟſus. Dicit̄ a lacero lacerata lacinia veſtis. Itē greciſmus. Aucupis eſt laq̄us chlamydiſq; lacinia nodus. Et ide đr lacinio lacinias. i. lacerare: ꝛ lacinioſus ſa. ſuʒ id eſt lacerat⁹ vel pannoſus: ita dicit Papias. ſm Iſidorū: finis dicit̄ a fune: eo ꝙ fines agroꝝ funiculis menſurant̄: ꝛ ſm hoc poſſumus exponere. Finibus. i. verboꝝ protractionibuſ. Lacinioſis. i. pannoſis ſcilʒ ad modum aſſumentorū panni hebraice veritati appoſitis: ſicut qui aſſueret aliquos pāniculos integro panno: vel legatur: ſinibus. ſm cōmuniorē litteram. nam ſinus gremiū vel collectio veſtis dicit̄: ꝛ ſic cōuenientiori modo venit ad determinationē eius qđ eſt lacinioſis: vt ſic ſinibus lacinioſis ex trāſumptione pro confuſa diſcōtinuataq; verborum ꝛ ſententiarū congerie ponatur: ꝛ redit in idem cum expoſitione priori vbi finibus legit̄. Cetera que ſupra ſunt expoſita nō mutantur. p ¶ Addens ea. hebraice veritati. q ¶ Que ex tēpore dici poterāt. i. videri dicta fuiſſe. r ¶ Sicut ſolitū eſt ſcholarib⁹ diſcipli. i. ſicut conſueuerūt ſcholares facere in cauſis ſuis: vbi multa fingūt de ſuo. s ¶ Sumpto the. exco. modo loquendi. ꝟſus: Dico genus ſtema: ſed materiā voco thema. Stigmaq; tortu/rā ſignat ſcema figurā. Et ſimul ornatū dicas per ſcema notatum. Versus t ¶ O paula ꝛ euſtochiū. de his inuenies ſupra in ꝓlogo ſuꝑ Joſue ꝟſus finē. v ¶ Qm̄ ꝛ bibli. hebreo. ſtudui. intra. i. qm̄ hebraicū idioma didiciſtis: vt poſſitis ſtudere in libris hebraicis. x ¶ Et interpretū certamina cōproba. i. nouiſtis que editio vicinior ſit hebraice veritati de omnibus interp̄tationibus: que appellant̄ interpretū certamina: eo ꝙ a ſe inuicē diſcrepant ꝛ in pluribus locis ſibi ꝯtrariant̄. y ¶ Hebraicū li. i. iuxta hebraicā ꝟitatē a nobis trāſlatā. z ¶ Fideli teſti. i. fideli aſſertiōe hebraice veritatis